

امريڪايي ڇوڙي



او

استعماري پنهنجي

Ketabton.com

ليکڪه او ڇپڻه :

محمد هارون خيل شعشي

امريکايي چوڻي

او

استعماري نخشي

د

محمد هارون خپل شعشي

ليکنه او خپرنه

لندن، ۲۰۱۱ع کال

The Imperialistic Aims of US Military Bases In Afghanistan

By: M. H. Khpal

London, 2011

د چاپ ټول حقوق خوندي دي.

د کتاب پېژندنه



د کتاب نوم: امريکايي چوڻي او استعماري نخشي

ليکنه او څېړنه: محمد هارون خپل

کمپوز: په خپله ليکوال

د پښتۍ طرحه او انلاين چاري: [مختار احمد احسان](#) - لراوبر کتابتون

www.Larawbar.com



اين کتاب په لسان دري در سايت لراوبر دات کام قابل دريافت است.

اهداء

دا کتابگوټی هغو زېږورو، خپلواکواو سرلوړو هیوادوالو ته اهداء کوم، چي د هر ډول پردو اشغالګرو په وړاندي د ګران افغانستان د خپلواکۍ، پت او ناموس دفاع کيږي.

محمد هارون خپل شعشي

لندن، ۲۰۱۱ع کال

فهرست

په افغانستان کي د امريکايي چونيود جوړېدو او تداوم اساسي سببونه
امريکايي چوني او د افغانستان د تجزيې کرغېړنه نخشه
په افغانستان کي د امريکا د دايمي چونييو مخالفين او پلويان
د امريکايي چونييو ننني پلويان: د امريکايي يرغل پروني مخکښان او ستايونکي
امريکايي چوني او د سولي بې خايه هيله
امريکايي چوني او په افغانستان کي د تنظيمي جگړو د تکرار اندېښنه
د امريکايي چونيون او سبا
امريکايي چوني او د سيمي د اتومي ځواکو زياتېدونکي خطر
زموږ په ملي تاريخ کي د خاوري او ناموس ساتني وياړلي دودونه
امريکايي چوني او په هيواد کي د سياسي - اقتصادي ثبات مسأله
د امريکايي چونييو د اقتصادي گټو افسانه
امريکايي چوني او نمايشي لويه جرگه
په افغانستان کي د جرگو تاريخي دود ته يوه کتنه
قانوني لويه جرگه، که عنعنه يي لويه جرگه، که يوه هم نه؟
له امريکايي چونييو او نورو استعماري فتنو څخه د ژغورني لار
انگرېزي «بېس» ته په پښتو او دري کي څه و وايو؟
ماخوښه او سرچينې

امريکايي چوني او استعماري نخشي

امريکايي پوځ د ۲۰۰۱ عيسوي کال د اکتوبر پر اوومه، زموږ پروياړلي هيواد (افغانستان) وسله وال يرغل وکړ. د دې يرغل پلمه ظاهرآد القاعدې او طالب واکمنۍ نسکورول وه، خو وينو او دراکو افغانانو له همغې لومړۍ ورځې څخه د دې ظالمانه بريد تر شا د داسې تورو او کرغېړنو لوبو نخشي ليدلې، چې خدای مکره يوه ورځ به زموږ د پلرو او نیکو دا تاريخي مېنه له لويو خطرو سره مخامخ کړي. دا پوښتنه چې آیا امريکايي استعمارگران او د هغو نور سياسي - پوځي متحدین به په افغانستان او شاوخوا سيمه کې د خپلو ناروا هدفو په عملي کولو بريالي کيږي که يا، دمگړي څه روښانه جواب نه لري؛ ځکه تر اوسه لا ډېرې لويې صحنې ته نه دي راغلي؛ مگر په دې ځلانده حقيقت د هر چا سد رسېږي، چې زموږ په سرلوري او خپلواک هيواد کې د امريکا د دايمي چونييو يا لښکرکوټو جوړول، د دغه راز استعماري نخشو د تحقق په لار کې، تر ټولو لومړی او اساسي گام دی.

خو مياشتي مخکې مې په افغاني او بهرنيو مطبوعاتو کې، د امريکايي چونييو د خواشينوونکي خبر له اړوېدو سره جوخت، په هغه لنډه مقاله کې خپله ژوره اندېښنه څرگنده کړه، چې د «[پايگاه های نظامی امریکا: عامل تشنج و بی ثباتی](#)» تر سرليک لاندې د «لر او بر»، «افغانستان آزاد - آزاد افغانستان» او ځينو نورو معتبرو افغاني ويبپاڼو له لارې خپره سوه.

اوسنی پښتو ليکنه، له نسبتاً پراخو جزئياتو او مدارکو سره په څو برخو کې وړاندې کيږي. په پيل کې د امريکايي چونييو د جوړېدو پر اساسي علتو او عواملو ږغېږو؛ بيا د امريکايي لښکرکوټو تر منحوس سيوري لاندې د هغو نتيجو او عواقبو پر ځينو پراخو خبري کوو، چې زموږ تاريخي ټاټوبی به يوه ورځ د ډيورنډ د لعنتي کرنې په شان د تجزيې او حتا نابودۍ له خطر سره مخامخ کړي؛ په يوه بله برخه کې د امريکايي عسکرو د دايمي حضور د مخالفينو او پلويانو بېلابېلي ډلې دريښتو؛ او د امريکايي عسکري اډو د پلويانو پر مختلفو دلايلو او اندېښنو جلا جلا بحثونه کوو؛ ورپسې زموږ په لرغونې هيواد کې د جرگو تاريخي دود او دستور ته په لنډې اشارې سره، پر دې مهمه او اساسي مسأله غور کوو، چې ايا د حامد کرزي د تپل سوي حکومت په لاس جوړه سوي «لويه جرگه» په افغانستان کې د امريکايي عسکرو دايمي اډو ته «رسميت» او «مشروعيت» ورکولای سي که څنگه؟ دې پوښتنې ته تر جواب ويلو وروسته، د پردو لښکرو د همېشني حضور پر ځای، د يوه معقول سوله ييز بدیل په توگه د حل ملي او افغاني لار بيانوو؛ او په پای کې د ايتيمولوژۍ او ليکسيکالوژۍ په روڼا کې د ځينو لښکري يا عسکري ټکو (اډه، پوځي اډه، پایگاه، لشکرگاه/لښکرگاه، لښکرکوټ، چوني/چونۍ، چهاونۍ/چهاونۍ) په اړه لنډه شرحه کاروو. هېره دي نه يې (وي)، چې د هرې لانجمني او جنجالي مسألې د روښانولو يا زبادولو د پاره مو پر خپلو دلايلو سربېره، پراخ ماخذونه او سندونه هم وړاندې کړي دي، چې کولای سي د موضوعاتو په لاريزه څېړنه او سپړنه کې له حقيقت موندونکو لوستونکو سره هر اړخيزه مرسته وکړي.

په افغانستان کې د امريکايي چونيود جوړېدو او تداوم اساسي سببونه

په افغانستان کې د امريکايي چونيود جوړېدو او تداوم د اساسي علت د شني او سپرني دپاره بايد تر هر څه مخکې، د جيمي کارتر د جمهوري رياست په زمانه کې د سپيني ماني-دامنيتي سلاکار او د پينتاگان او سي. آي. اي. د لوی لارښود - پروفيسر ډاکټرز. برېټينسکي هغه نظر ته مراجعه وکو، چې په خپل نامتو اثر (د سطرنج لو تخته) کې يې بيان کړی دی. دی د خپل کتاب په دېرشم او يو دېرشم مخ کې کاري، چې د نړۍ په اوسنيو شرايطو کې د يوريشا د سيمي کنټرول د امريکا د متحدو ايالاتو له خورا مهمو ستراتيژيکو لومړيتوبو څخه گڼل کېږي. ډاکټر برېټينسکي ټينگار کوي، چې په سيمه کې د پخواني شوروي اتحاد د نفوذ تر ختمېدو وروسته، اوس د امريکا د متحدو ايالاتو دپاره تر ټولو لوی او مهم کار دا دی، چې په يوريشا کې د لوی مخالف ځواک د راټوکېدو مخه ونيسي. چين، روسيه او ايران په دې ارزښتناکه سيمه کې درې احتمالي مخالف ځواکونه بلل کېږي. د برېټينسکي د څېړني له مخې په دې سيمه کې د نړۍ په سلو کې پينځه اويا وگړي ژوند کوي؛ او د گرده نړۍ د انرژۍ او نورو طبيعي شتمنيو درې پر څلور برخې هم د دې سيمي تر خاورو لاندې پرتې دي.

د پروفيسر برېټينسکي له ستراتيژيکي سپرني څخه په څرگنده دا نتيجه اخيستله کېږي، چې د يوريشا د پراخي او شتمني سيمي د ټولو امکاناتو او ظرفيتو په لاس کې نيول، د امريکايي لښکرو د رواني لس کلني جگړې او عسکري اډو له اصلي او اساسي مقصدو څخه شمېرل کېږي.

که څوک د استعمار تاريخ ته يوه ځغلنده کتنه وکړي، له ورايه گوري، چې د هر يرغلگر جنگ او هر استعماري تيري تر شا اصلاً اقتصادي گټې پرتې دي. په حقيقت کې همدا اقتصادي گټې دي، چې د لاس ته راوړلو يا ساتني دپاره يې تل د سيالو اړخو تر منځ رنګارنګ شخړې او جنگونه کېږي. زموږ خلگ بې ځايه نه وايي: جنگ پر غله دی. دا خبره له ورايه روښانه ده، چې د گټې خبره نه يې، هيڅ هيواد لښکر کېښی، جگړې او بربادۍ ته لاس نه اچي. ښکاره خبره ده، چې افغانستان د يوريشا د ټولي سيمي د انرژۍ او نورو طبيعي زېرمو د لېږدولو په چارو کې د خورا مهم ارتباطي رول په لرلو سره امريکايي ستراتيژيستانو ته ډېر لوی ارزښت لري؛ خود پروفيسر برېټينسکي د غولونکي استدلال پر خلاف، په افغانستان کې يوازي اقتصادي گټو د امريکا د سياسي او لښکري ستراتيژيستانو سترگي نه دي وړي. دلته د پوځي حضور او دايمي چونيود تر پردې شاته پر پراخو اقتصادي گټو سربېره، ډېر نور خطرناک سياسي او عسکري پلانونه هم پراته دي، چې د سي. آي. اي او پينتاگان مکار استاد يې په ډاگه يادونه نه کوي.

د يوريشا د جغرافيايي - سياسي، جغرافيايي - اقتصادي او جغرافيايي - ستراتيژيکي سيمي د واکمنۍ تر لاسه کول د انرژۍ د پراخو زېرمو، بې سارو طبيعي شتمنيو او لويو انساني ظرفيتو تر څنگ، متحدو ايالاتو او د هغو نورو سياسي - عسکري متحدينو ته د دغو نخشو او هدفو د تحقق واک ورکوي:

- د بېلابېلو ستونزو او کرکچونو په رامنځ ته کولو سره د نړۍ د راتلونکي سترځواک (چين) د اريانوونکو اقتصادي او نظامي پرمختگو مخنيوی؛ ځکه پوهېږو، چې د ۲۰۱۰ع کال په وروستيو درو مياشتو کې د متحدو ايالاتو اقتصادي وده په سلو کې گرسره درې اعشاريه يو (۱،۳) ټاکل سوې وه؛ په داسې حال کې چې د چين اقتصاد له اوږدو کلو راهيسې، په منځني ډول، په سلو کې لس (۱۰) وده لرل. د امريکا سياسي، عسکري او اقتصادي طراحان دا وضعه تر ډېره نسي زغملای.

- په سيمه کې د روسي فدراسيون د بيا واکمنۍ او نفوذ لار تړل.

- د سيمي ملي، اسلامي او ازداي بڅبونکو غورځنگو ته د نابودې ترپولي د کړاوونو او پېچومو جوړول.

- پر سياسي لاسوهنو او اقتصادي بنديزو سربېره، داټومي وسلو په ترلاسه کولو کې د ايران اخوندي رژيم ته بېلابېل ځنډونه پيدا کول.

- د پاکستان بې ثباته سياسي او امنيتي حالاتو ته په پام سره له يوې خوا د خپلو وفادارو ملگرو او متحدينو په لاس کې د هغه هيواد د اټومي وسلو خوندي ساتل؛ او له بلې خوا د دغه هيواد په سياسي، عسکري او اقتصادي نظام کې د چين د زياتېدونکي نفوذ مخنيوی.

- د پخواني شوروي اتحاد د مرکزي آسيا په نوو خپلواکو هيوادو کې د ډيموکراسۍ، بشري حقوقو، آزادو مطبوعاتو او تخنيکي - اقتصادي پرمختگو تر پردې لاندې سياسي اقتدار ته د خپلو مزدورو سياسي گوندواو سازمانو رسول.

- د افغانستان د شمالي سيمو د بشپړ يا نيمه خپلواک کولو له لارې، په سيمه کې د استعماري لومو خپرول.

- په سيمه کې د خپلي فرهنگي او مذهبي اغېزې پراخول او پياوړي کول...

دا ټول سياسي، اقتصادي او ستراتيژيک هدفونه په گډه، زموږ په پراخه او غني سيمه کې د متحدو ايالاتو د هر اړخيز برلاسي په مقصد لوی او حياتي ارزښت لري. له همدې کبله دا خبره ناخاپي نه ده، چې د سيمي هر هيواد د دغه راز خطرو په ليدو سره د امريکايي پوځو له موقتي او دايمي حضور سره کلک مخالفت لري. په سيمه کې د امريکايانو دې استعمارگر ضربتي ځواک ته د هر ممکن زيان رسولو په خاطر له تېرو لسو کالو راهيسې زموږ په وړان او ویرژلي هيواد کې د افغان وژني بې رحمانه جگړه روانه ده. د پردو دولتو دا ناروا او ظالمانه جگړه يا پروکسي وار (proxy war) به بېله شکه تر هغه مهاله ادامه لري، چې ايتلافي پوځونه په خپل موقتي يا دايمي حضور سره د سيمي د هيوادو سياسي، اقتصادي او ستراتيژيکو گټو ته گواښ پېښي.

ځيني امريکا مشر به افغان ليکوال او شنونکي، چي بي گومانه له امريکايي استعمارگرانو سره په يوه کاشين کي ډوډۍ خوري، د دې خبري له حقانيت څخه سترگي نه پټيبي، چي امريکايي پوځونه په افغانستان او مرکزي آسيا کي اصلاً د انرژۍ او نورو طبيعي زېرمو د لوتولو دپاره زموږ په هيواد کي د خپلو استعماري چونييو زيندي کوونکي جال خپريي؛ مگر سره له هغه هم په بې شرمۍ سره استدلال کيي، چي د نورو اولسو د ملي شتمنيو چور او چپاو افغانانو ته هيڅ تاوان نه لري. د دوی د ادعا له مخي کېدای سي، په دغه راز لوتمار کي پر افغانانو هم څه وڅخيري. د دې خبري مانا دا ده، چي افغانان بايد د جوال په نيولو سره د امريکايانو د غلا او غارت په کار کي، له هغو سره مرسته وکړي.

شرموونکې خولا دا ده، چي دا راز خاينانه بيانونه، د هغو کسانو تر خولې هم راوړي، چي پرون بې د روسانو په نوکړۍ کي د امريکايي امپرياليزم د مرگ او نابودۍ شعارونه ورکول. ايا دا د انسانيت، شرافت او افغانيت خبره ده، چي څوک د نورو ملتو د ملي شتمنيو په چور او غارت کي کومک او همکاري، خپله ملي گټه و بولي؟ که د استعمارگرانو په دغه راز چور او چپاو کي برخي اخيستنې ته د خپلو ملي گټو نوم ورکوو، بيا نو د پنجابي جنرالانو او ايراني اخوندانو سياستونه ولي په خپلو کورنيو چارو کي، د هغو د ناروا او ظالمانه لاسوهنو په توگه يادوو؟

لکه څنگه چي د پاکستاني او ايراني حکمرانانو مداخلو ته د کرکي او نفرت په سترگه گورو، همداسي بايد د نورو ملتو په کورنيو چارو کي لاسوهنو ته هم د ناروا او انساني ضد عمل په سترگه وگورو. په دې خبره کي هيڅ ستونزه او پېچلتيا نسته. هغه څه چي ځان ته نه خوښوو، بايد نورو ته يې هم خوښ نه کو. که امريکايان د خپل وحشيانه بنکار يوه برخه موږ ته هم د محصول، تاجايي يا اقتصادي کومک په نامه را کيي، دا خو څه حلاله او مشروع گټه نه ده.

مالوميري چي دا بېچاره ليکوال، څېړونکي او شنونکي د افغانستان د ملي گټو په پېژندنه کي جدي مشکلات لري. هغه گټي هيڅکله ملي گټي او مصلحتونه نسي گڼل کېدای، چي د نړۍ د نورو ملتو د ملي ثروتو د لوتولو له لاري تر لاسه کيږي. د خپلو په اصطلاح ملي گټو دپاره د نورو ملتو مخکنۍ بشپړتيا، سياسي استقلال، ملي واکمنۍ او ملي شتمنيو ته زيان اړول، په څرگنده فاشيستي او استعماري سياست دي. دا بشري ضد سياست نه يوازي له افغاني او اسلامي دودو سره هيڅ ډول سمون نه لري؛ بلکي طرحه کول يې لاد روښانفکري او انسان دوستۍ د اصولو له مخي، لويه بې ننگي او نامردي بلل کيږي. زه نه پوهېږم ځيني کسان څنگه له يوې خوا د روښانفکري، ملي وينتوب او بشري سوکاليۍ باټي ولي؛ خو له بلي خوا د نورو اولسو د ملي زېرمو په چور او تاراج کي، له امريکايي غاصبانو سره جوال نيول، ځانو ته شرم او پېغور نه گڼي؟

هو! په دې کې هېڅ شک او شبهه نسته، چې مورې ته د گاونډيو او نورو سيمه ييزو قدرتونو تراندېښنو خپلې ملي گټې او ملي مصلحتونه ډېر ارزښت لري. له همدې سوبه (سببه) بايد زموږ ملي سياستونه تل د دې هيواد له ملي گټو او ملي مصلحتونو سره نه شلېدونکې اړېکۍ ولري. په بله وينا، موږ به د خپلو ملي گټو د ډاډمنې ساتنې د پاره له هرې انساني او مشروع لارې کار اخلو. که څه هم ناپېيلتوب يا په سياسي - عسکري تړونو کې برخه نه اخيستنه د يوه گلي او عمومي اصل په توگه د افغانستان د مخکنۍ بشپړتيا، سياسي خپلواکۍ او ملي واکمنۍ د ساتنې تر ټولو ښه او ډاډمنه لار ده؛ خو سره له هغه هم په ځينو اضطراري او استثنايي حالاتو کې کېدای سي د هيواد د ملي گټو د ښه تضمين د پاره د ځينو سياسي او پوځي سازمانو غړيتوب هم له پامه و نه غورځول سي. په پېيلتوب (انسلاک) او ناپېيلتوب (عدم انسلاک) دواړو حالاتو کې بايد د افغانستان لوړې ملي گټې او ټولو افغانانو خوښي، لومړنۍ ځای ولري. تاريخ شاهد دى، چې حکومتونه زياتره د خپلو گروهې، گوندي او سياسي گټو د دوام او تضمين په خاطر په سياسي - پوځي تړونو کې د خپلو ملتونو ښکېلولو هڅې کوي. له دې جهته بايد په دغه راز سترو او ارزښتناکو ملي مسألو کې د خلگو له نظر پوښتنې يا د هغو د واقعاً رېښتینو استازو له هوکړې پرته، هېڅ پرېکړه ونسي.

يو پلا بيا بايد په ټينگار سره و وايو، چې زموږ ملي گټې او مصلحتونه هېڅکله د گاونډيانو په گواښلو او لمسولو کې نه تأمينېږي. که غواړو، چې څوک زموږ په کورنيو چارو کې لاسوهنه و نه کړي، تر هر څه مخکې بايد د هغو په کورنيو چارو کې له لاسوهني او لمسوني لاس واخلو. البته، افغان دولتو يا افغان ملت هېڅکله په خپله خوښه يا خپله اراده د چا په کورنيو چارو کې لاسوهنه نه ده کړې؛ خو د پردو لښکرو په دايمي حضور کې هېڅوک د داسې لاسوهنو، گواښو او لمسونو مخه نسي نيولای. موږ افغانان بايد دا واقعيت د سر پر سترگو و منو، چې نه د سره پوځ په واکمنۍ، نه د امريکايانو په مشرۍ د نړۍ د ستر ايتلافي ځواک په فرعونې واکدارۍ او نه د دې دوو يرغلگرو پوځو د واکمنۍ تر منځ کلونو کې د دې خاورې واک او اختيار د افغانانو په لاس کې و. له تېرو دو دېرشو کالو راهيسې ډيره زموږ، خو واک يې د نورو په لاس کې دى.

بیرته راگرځو د امريکايي چوڼيو د جوړېدو او تداوم اساسي سببونه. زموږ وینې او بيدار هيوادوال خبر دي، چې د امريکا متحده ايالات او سياسي - نظامي متحدین يې په تېرو څه کم لسو کالو کې د خپلو اوږد مهاله سياسي، اقتصادي او ستراتيژيکو هدفو د تحقق د پاره له يونيم لک رسمي او لسگونو زره غير رسمي پوځ (په ملکي کالو کې استخباراتي، امنيتي او اکمالاتي کارکوونکو) څخه کار اخلي. د ۲۰۰۱ع کال د اکتوبر پر اوومه د امريکايي يرغل له پيل څخه د دې مقالې تر ليکلو پورې د ايتلافي دولتو دوه زره څلور سوه نه څلوېښت (۲،۴۴۹) پوځيان وژل سوي دي، چې له هغو څخه يو زرو پينځه سوه يو اويا (۱،۵۷۱) کسه امريکايان دي. د ټپي سوو پوځيانو شمېر

تر دې هم څو واره زيات دئ. بېله شکه، دا د رواني ظالمانه جگړې گرده انساني تلفات نه دي. ټولو ته مالومه ده، چې د جگړې د انساني تلفاتو گچه د هري ورځې په تېرېدو سره مخ پر دېرېدو روانه ده. د بېلابېلو ايتلافي قواوو د وژل سوو کسانو د شمېر او نورو ځانگړتياوو د پاره دا لينک وگورئ:

<http://icasualties.org/oef/>

په خواشيني سره زموږ زرگونو بې گونا وژل سوو، معيوبو او معلولو افغانانو څو نه دقيق شمېر چاته مالوم دئ؛ او نه هم څوک د يوې خاشې په اندازه، چورت په خرابيې...

د دغه ناروا تېري پر زياتېدونکو انساني تلفاتو سربېره، ټولو ايتلافي هيوادو، په تېره بيا امريکا او انگلستان ته، خورا درانه او ملا ماتونکي مالي زيانونه هم رسېدلي دي. د يوه رپوټ له مخې، يوازي متحدو ايالاتو ته تر اوسه څه کم څلور سوه ميلياره (۴۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ډالره تاوان رسېدلې دئ. د امريکا د جنگي لگښتو د دقيقو شمېرو د پاره دا ويبپاڼې وگورئ:

<http://costofwar.com/en/>

<http://www.fas.org/sgp/crs/natsec/RL33110.pdf>

په بلومبرگ خبرو کي د پياوړي خبريال - ډېويډ ج. لينچ د شمېرو له مخې، امريکا په تېرو څه کم لسو کالو کي له القاعدې او بن لادن سره په څو اړخيزو جگړو کي ټوله دوه تريليونه يا دوه زره ميلياره (۲،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ډالره لگولي دي، چې دا پيسې د هغه هيواد د نه اعشاريه اته شپېته (۹،۲۸) تريليونه د ولتي پور، په سلو کي شلمه برخه ده. د نور مالومات د پاره د بلومبرگ ډاټ کام په لاندې لينک کي د ډ. ج. لينچ د علمي مقالې بشپړ تفصيل ولولئ:

<http://www.bloomberg.com/news/2011-05-12/bin-laden-s-death-won-t-end-toll-on-taxpayers.html>

پخوا د امريکايي پوځ د يوې مياشتني خرڅ درې اعشاريه شپږ (۳،۲) ميلياره ډالره او د يوه امريکايي عسکر کلني لگښت يو ميلیون ډالره گڼل کېده؛ خو په يو. ايس. ټو ډې (US TODAY) کي د ريچرډ وولف درپوټ له مخې، په ۲۰۱۱ع کال کي د امريکا عسکري خرڅونه يو سل و اوولس (۱۱۷) ميلياره ډالره اټکل سوي دي، چې د مياشتني نيژدې لس (۱۰) ميلياره ډالره بڼيې. نور تفصيل د دوی په ويبپاڼه کي کتلاي سئ:

<http://thehill.com/blogs/blog-briefing-room/news/63121-crs-calculates-cost-of-us-troop-presen>

<http://www.digitaljournal.com/article/282238>

http://www.usatoday.com/news/military/2010-05-12-afghan_N.htm

په عراق او افغانستان کي هره ورځ زياتېدونکو پوځي خرڅونو د ايتلافي هيوادو، په تېره بيا امريکا او انگلستان اقتصاد له داسي لوی او بې ساري بحران سره مخامخ کړی دی، چي اوس د خپلو بودجو د کسر (کمښت) پوره کولو دپاره، لکونه دولتي مأمورين او کارکوونکي په بې رحمۍ سره له دولتي کارو شري؛ د بنوونځيو، روغتونو، کتابتونو او نورو عام المنفعه مؤسسو دروازي تړي؛ د پوهنتونو د محصلانو فيسونه لوړي (په انگلستان کي يې له پراخو او خونړيو احتجاجو سره سره، د بېوزلو محصلينو کلني فيسونه تر نهو زرو پونډو يانې تقريباً درې چنده پوري لوړ کړه)؛ د خلگوانساني او مدني حقوق محدود دي؛ او په لسگونو داسي ناوړه او استبدادي سياستونه پرمخ بيايي، چي تر ټولو لوی او اساسي علت يې همدا تيري کوونکي جنگونه دي. دا لوی اقتصادي بحران په ډاگه ښيي، چي لوېديځه نړۍ، په تېره بيا د امريکا متحده ايالات د ډېواليتوب خوا ته رهي دي.

د دې ستر اقتصادي کړکيچ ناوړه اغېزې نه يوازې د جنگ خپلو هيوادو د بېوزلو اولسو، بلکي د پانگه والو هيوادو په گډون د نړۍ د نورو ملتو او خلگو په ژوندانه کي هم په اسانۍ سره ليدلای سو. په بله وينا، د نړۍ گرده بېوزلي اولسونه په دې دردونکي او ويرجن مقرر کي يو د بل ملگري دي.

لکه څنگه چي گورو، د نړۍ جگړه ماري او لوټماري کړې. د يرغلگرو جگړو او نورو انساني ضد سياستو په پيل کولو سره، د اولسو په اقتصادي زېرمو او ظرفيتو ليونۍ لويې کيې؛ خو د هغو ملاماتوونکي او رېروونکي پېټي د ډول ډول ماليو او محصولو په بڼه، د بېلابېلو هيوادو د مظلومو او بېوزلو خلگو پر اوږو بارېي.

خير، د افغانستان او عراق د تيري کوونکو جگړو انساني تلفاتو او د نړۍ ژور اقتصادي بحران، چي لوی سوب او عامل يې بيا هم د همدغو جنگو اسمان ته ختونکي اقتصادي لگښتونه دي، په پانگه واله نړۍ کي ډېره ناوړه حالت منځ ته را وړی دی. له همدې امله، په ټولو ايتلافي هيوادو، په تېره بيا متحدو ايالاتو او انگلستان کي د جنگ غوښتونکو سياستو او د هغو د ناوړو نتيجو پر خلاف د عامو خلگو مخالفتونه، ورځ په ورځ پراخېږي.

د استعماري جگړو پر انساني تلفاتو او لوی اقتصادي بحران سربېره، په ټولو ايتلافي دولتو، په تېره بيا امريکا او انگلستان کي د هري ورځي په تېرېدو له جنگ او وژنو سره د عامو خلگو مخالفتونه مخ پر ډېرېدو دي. په امريکا او انگلستان کي واکمنه طبقه د عامو خلگو دې زياتېدونکو مخالفتو ته لاس تر زني نسي کښېنستلای. د امريکا د جمهوري رياست راتلونکي انتخابات تر سترگو نيهام دي. له دې کبله د اوپاما اداره تر هر بل هيواد د خلگو د نظر اړولو دپاره په خپلي پوځي او سياسي ستراتيژۍ کي تغيير او بدلون ته اړتيا لري. د بن لادن د وژني اريانوونکي ډرامه هم د همدې ستراتيژۍ يوه مهمه برخه گڼل کېدای سي. د پاکستان د ايټ آباد د عسکري

بنارگوټي په يوه لويه او مزبوته درې پوريزه ودانۍ کي د بن لادن د استوگني ادعا، له ورايه دا بنسټي، چي هغه د امريکايانو او پاکستاني جنرالانو په سلا مشوره همدې ورځو ته ساتل سوې و.

د بن لادن د وژلو خبر به موقتاً ټولي لوېديځي نړۍ، په تېره بيا امريکا په عامه افکارو کي د او باما د ادارې د جنگي، سياسي او اقتصادي ناکاميو پر مخ پرده وغورځي؛ او هغه ته به د جمهوري رياست په راتلونکو انتخاباتو کي د يوه بل بري امکانات برابر کړي؛ ځکه او باما او له ده سره ملگري پوځي - استخباراتي کړۍ به په وياړ او غرور سره ادعا وکړي، چي تر زياتو کونښنو وروسته بالاخره د امريکايانو د هغه لوی او پياوړي دوښمن په وژلو بريالي سوه، چي د بيل کلينټن او جورج ډبليو بوش حکومتونه يې په نيولو يا وژلو کي پاته راغلي وه. د بن لادن د وژني خبر به دغه راز په تېرلس کلن استعماري جنگ کي، د امريکايي پوځيانو ډول ډول قرباني او ملامتونو کي جنگي لگښتونه هم پر ځای وښيي. دا خبره هم بې ځايه نه ده، چي د بن لادن د وژني خبر به په افغانستان او عراق کي د امريکايي لښکرو د بايللي او کمزوري روحيې له څه نا څه ژوندي کولو سره هم مرسته وکړي.

تر ټولو مهم دا چي د بن لادن وژنه به په پای کي د امريکا سياسي او پوځي ستراتيژيستانو ته د دې فرصت ورکړي، چي د اوږو پزه کښېږدي؛ او د خپلو بې سرو پايه پوځو ډېره برخه لومړی خپلو اصلي چوښيو او بيا له هغه ځايه د حملې او غوټې دپاره کومي بلي خوا ته سوق کړي.

او باما او په امريکا کي د هغه پوځي، سياسي او اقتصادي متحدين د هغه هيواد د عامه افکارو د قانع کولو له لاري د جمهوري رياست په راتلونکو انتخاباتو کي د بري دپاره دغه راز بدلونو او برياوو ته ټينگ ضرورت لري؛ اما دا خبره بايد هېره نه کو، چي د بن لادن د وژني خبر به هيڅکله په افغانستان او شاوخوا سيمه کي، د تروريزم تر پلمې لاندي، د امريکا او نورو متحدينو استعماري جگړه ختمه نه کړي؛ ځکه زموږ سترگه وراو ژوراندېشه لوستونکي په دې خبره ښه پوهيږي، چي په دې استعماري جگړه کي مقصود بل څه، بن لادن صرف بهانه ده.

همدې مهمو دلایلو او عواملو ته په پام سره امريکايي ستراتيژيستان غواړي د افغانستان په حساسو ستراتيژيکو سيمو کي د ډېرشو - څلوېښتو زرو پوځيانو په ځای پر ځای کولو سره، همېشني چوني جوړي کړي. البته، د امريکا سياسي او پوځي مشران په اسانۍ سره کولای سي د اړتيا پر مهال دا شمېر، په چټکۍ سره، نور هم زيات کړي. په داسي حال کي، چي گرده نړۍ د امريکا په پوځي اډو لږلې ده، د پوځي وسايلو يا عسکرو لېږد رالېږد امريکايي پوځي واکمنانو ته هيڅ گران کار نه دی.

په افغانستان کي به د دې دايمي چونييو په جوړولو سره له يوې خوا د اوسني حالت په پرتله د اشغالگرو لښکرو ځاني تلفات او مالي خرڅونه لږسي؛ او له بلې خوا به په پوره ډاډ او تياري سره زموږ پر هيواد سربېره په ټوله سيمه کي د هغو اوږد مهاله استعماري پلانو د تحقق دپاره خپلو پرله پسې تلابنو ته دوام ورکړي، چي مخکې مو لنډه يادونه وکړه. زموږ په هيواد کي د امريکايي چونييو سته والي او دوام په واقعيت کي په يوه غشي دوه نېسانه ويشتل دي. يوې خوا ته د خپلي مزدوري ادارې بقاء او بلې خوا ته په سيمه کي د لويو استعماري نخشو پر مخ بيول؛ ځکه پر عراق او لېبيا د امريکايي لښکرو يرغل په ډاگه وښوول، چي امريکايان له القاعدې او طالبانو سره د حساب کتاب دپاره نه، بلکي د خپلو اوږد مهاله ستراتيژيکو موخو د تحقق دپاره دغو هيوادو ته تللي دي. د عراق پخواني ديکتاتور، صدام حسين، او د لېبيا اوسنی ديکتاتور، معمر القذافي، چي دا دئ له څو مياشتو راهيسي په مړني د خپل حکومت دفاع کي، دواړه د القاعدې او نورو سخت دريځه اسلامي سازمانو سر سخت مخالفين وه؛ خو سره له هغه هم د امريکا او متحدينو له استعماري يرغله خوندي پاته نه سوه.

د همدې استدلال له مخي القاعده، طالبان، تروريزم، مخدره مواد، د ډله ييزي وژني وسلې او داسي نوري خبري، گرده هغه پلمې او افسانې دي، چي د استعماري جنگود پيل کولو او غزولو دپاره په لوېديځو هيوادو کي د ملاتړ موندلو، د استبدادي قوانينو د تصويولو، د بشري حقوقو او آزاديو د لا محدودولو او کاملاً پوليسي فضا را منځ ته کولو په مقصد کارېږي. حقيقت دا دئ، چي امريکايي امپرياليزم د خپلو اورو پايي او سيمه ييزو انډيوالانو په ملگرتيا د دې ټولو وحشتناکو جريانو او پديدو په را منځ ته کولو کي پخوا هم مستقيم لاس درلود؛ او تر اوسه يې هم لري. پر افغانستان پوځي يرغل، د زرگونو پوځيانو او ميليارډو ډالرو ضايع کول؛ او په پای کي د همېشنيو پوځي اډو جوړول هم ټول په سيمه کي د امريکا د لويو استعماري لوبو د بريالي کولو يوازنی او اساسی شرط دئ.

امريکايي چوني او د افغانستان د تجزيې کرغېږنه نخشه

زموږ وینښ او دراک هيوادوال ټول پوهيږي، چي د امريکايي لښکرکوټو تر شا خورا کرغېږني او خطرناکي نخشي د عملي کېدو په حال کي دي. ښه به دا يې، چي د دې تورو نخشو جزييات او نتيجهي زموږ د تاريخي هيواد (گران افغانستان) د تجزيې د امريکايي نوښتگر - په هند کي د امريکا د پخواني سفير، د عراق دپاره د امريکا د متحدو ايالاتو د امنيت شورا د مرستيال او د هند، پاکستان او افغانستان په چارو کسي د متحدو ايالاتو د بهرني سياست د اوسني لوی او باوري سلاکار - رابرټ ډيبن بلکويل په دوهمه شيطاني نخشه (Plan B) کي وگورو؛ مگر د بلکويل د دوهمي نخشي د جزيياتو او نتيجهو په اړه تر بحث دمخه بده نه ده، چي د هغه د لومړي نخشي (Plan A) په باره کي هم، څو ټکي بيان کو.

بلکویل د سپيني ماڼۍ، پينتاگان او سي. آي. اي. واکمنانو ته مشوره ورکي، چي په افغانستان کي د امريکا اوله نخشه (Plan A) ياني د هوايي بمباريو، مخکنيو برېدو، شبانه تلابنيو، بندي کولو، ځورونو، گوانونو، د کلو او کورو نړولو او ډول ډول نورو جزاوو له لاري د افغانستان اشغال هيڅ نتيجه نه ده ورکړي. بالعکس، د امريکايي پوځيانو زياتېدونکو تلفاتو، د جگړې ملا ماتوونکو اقتصادي تاوانو او په امريکا او بهرنۍ نړۍ کي راز راز مخالفتو د امريکايانو روانه جگړه د ناکامۍ له جدي خطر سره مخامخ کړې ده. له دې امله، بلکویل له امريکايي مقاماتو څخه غوښتنه کي، چي د جگړې د گټلو دپاره پر دوهمه نخشه (Plan B) غور وکړي.

د رابرت بلکویل د دوهمې نخشې مقصد دا دئ، چي امريکايان بايد په افغانستان کي د خپلو پوځي ناکاميو، انساني تلفاتو او اقتصادي زيانو د تلافی او په سيمه کي د خپلو اوږد مهاله گټو د تحقق دپاره د افغانستان د پخواني شمالي اتحاد د مشرانو په مرسته، د تاريخي افغانستان و تجزيې ته لار هواره کړي. تر رابرت بلکویل دمخه د بالکان د تجزيې «قهرمان» او د افغانستان او پاکستان دپاره د جمهور رييس اوباما خاص استازي - ريچرډ هولبروک هم په دې لار کي ځيني لمسونکي گامونه اخيستي وه؛ خو له نېکه مرغه چي په خپلي مړيني سره يې دا منحوس او ناولي خوبونه له ځان سره گورته يووړه. د ريچرډ هولبروک تر نابيره مړيني وروسته اوس د امريکا د متحدو ايالاتو د سنا د بهرنيو اړېکو د جرگه گۍ مشر او د افغانستان او پاکستان په چارو کي د اوباما د ادارې ډېر لوړ او ځواکمن استازي - سناتور جان کېري هم په دې لار کي پرله پسې هڅي کي. مزار شريف ته د هغه مستقيم سفرونه او له قومندان عطاء او نورو جنگي ډلو تپلو سره د هغه پتي او بنکاره کتني او بانډارونه، گرده د همدې استعماري نخشې د تحقق دپاره د يوه پاخه او پياوړي تاداو داينوولو په مقصد کيږي.

البته، د عسکري اډو سته والی، د دې شوم او لعنتي هدف د ترلاسه کولو لومړنی او اساسي شرط دئ. دا چي امريکايي چوڼۍ او د امريکايانو بېلتون غوښتونکي مزدوران به د دې توري او ظالمانه نخشې په عملي کولو کي څنگه ونډه اخلي، هر خپلواک او هيواد پال افغان ته د ډېر دقت او تعمق وړ خبره ده. په لاندي کړنو کي د دې خاينانه پلان پر ځينو برخو روڼا اچوو.

په دې حقيقت هر افغان ښه پوهېږي، چي امريکايانو له تېرو لسو کالو راهيسي د افغانستان په گوټ گوټ کي لوبي او کوچنۍ چوڼۍ جوړي کړي دي. د رابرت بلکویل د دوهمې نخشې پر بنسټ ماته دا انتباه پيدا کيږي، چي د هيواد په سوهيلي او ختيځو سيمو کي ځای پر ځای سوي چوڼۍ به د مخکنۍ توطيې له مخي سوکه سوکه طالبانو او نورو وسله والو مخالفينو ته ور پرېښوول سي؛ او په دې توگه به طالبان او نوري وسله والي ډلي، د خپل عسکري زور او ځواک په تناسب، د هيواد د جنوبي او شرقي سيمو بشپړه واکمني په لاس کي واخلي. امريکايي

پوځونه به له مخکني پلان او نخشې سره سم د هيواد مرکزي او شمالي سيمو ته پر شاسي؛ او هورې به خپل پخواني جوړ کړي لښکرکوټونه لا پسي پياوړي کړي.

په پخواني شمالي اتحاد کې د بېلابېلو بېلتون غوښتونکو ځايينو ډلو مشرانو او استازو خود ۲۰۱۰ع کال په اگست کې لادامريکا د استازو د جرگې له څلورو غړو (درو جمهوري غوښتونکو او يوه ډيموکرات) سره د برلين په مرموزه غونډه کې د داسې بېلتون غوښتونکو پلانو پر مقدماتو خبرې کړي دي. پر دغو وطن پلورونکو سربېره، د هيواد په شمال کې نوري ستمي ډلي ټپلي (افغانستانيان، خراسانيان او نور) هم له خدايه داسې باد او باران غواړي.

د بلکويل د دې شيطاني طرحې له مخې به امريکا او نورو استعماري قوتونه په پيل کې د پراخو پوځي، تخنيکي او اقتصادي کومکو په برابرولو سره، په شمال کې د تجزيه غوښتونکو ځايانو گواښ حکومت، په ضمني ډول، په رسميت وپېژني. د وخت په تېرېدو سره به دا ډيفکتو (de facto) بېلتون ورو ورو ډيژوري (de jure) بڼه واخلي؛ او په دې توگه به زموږ د خپلواکۍ مينو پلرو او نیکو تاريخي ميراث د ۱۸۹۳ع کال په څېر يو پلا بيا پردوو يا څو برخو وويشل سي.

د شمال له مزدور حکومت څخه به تل تر تله په مرکزي آسيا، چين، کسپين سيمه، شمالي ايران او نورو شاوخوا هيوادو کې د امريکايي استعمارگرانو د پخې سياسي او عسکري اډې په توگه کار اخيستل کېږي. کرار کرار به امريکايي استعمارگران د اژدهاوو په شان پر ټوله سيمه خپل کرغېرن سيوري واچيي؛ او د هرې ورځې په تېرېدو سره به د شاوخوا سيمي ټول هيوادونه د بلاوو په يوه خطرناکه ځاله واوړي. بايد دا خبره هم هېره نه کو، چې که يو وارد دې ستر استعماري بنامار منگولي زموږ په خاوره او سيمه کې بنځي سوې، بيا يې نست کول يا پر شا تگ ته اړ ايستل يې خدايي معجزې په بله لار ممکن نه برېښي؛ ځکه نو بې ځايه نده، چې نامتو فلسفي او عرفاني شاعر - علامه اقبال لاهوري (۱۸۷۷ - ۱۹۳۸ع) د غربيانو دې استعماري رول ته د اشارې په ترڅ کې د ختيځ ځينو بېدو اولسو ته داسې خبردارۍ ورکړي:

غربيان را شيوه های ساحری است
تکيه جز بر خويشتن کردن کافری است
(لاهوري، کلیات: آنسوی افلاک ۱۸۰).

البته، دامريکا سياسي او پوځي ستراتيژيستان به د خپلو وفادارو پاکستاني متحدينو په مرسته د طالبانو او نورو وسله والو ډلو تر واک لاندې سيمو کې هم د خپل سياسي نفوذ د پراخولو د پاره له هيڅ راز کوښښو ډډه ونه

کړي. پاکستانی جنرالان به د افغانستان په پښتني سيمو کي د امريکايي اجندا د عملي کولو د پاره د خپل صادقانه چوپړ په بدل کي دا فرصت تر لاسه کړي، چي زموږ په تاريخي او سرلوري هيواد کي هم د اسلام او اسلاميت تر نامه لاندې د پاکستانی کشمير د سردار عبدالقيوم خان او سردار سکندر حیات خان په څېر مزدورانو په گومارلو سره، گران افغانستان عملاً په دوهم پاکستانی کشمير واړوي، چي ټولي پوځي، سياسي او اقتصادي چاري به يې د اسلام آباد له خوا اداره کيږي. په دې ترتيب به نه يوازې د افغانستان شمالي برخي، بلکي په جنوب او ختيځ کي ټولي پښتني سيمي هم د پاکستانی او امريکايي استعمار په خطرناکه لومه کي ښکېلي پاته سي.

زموږ گډه تاريخي کور (گران افغانستان) نن د امريکايانو د پوځي اډو تر کرغېږن سيوري لاندې د تجزيې له خطر سره مخامخ دی. موږ بايد دې ستري لوبې ته د ټوکو او مسخرو په سترگه و نه گورو. د دې سپېڅلي وطن خاوره، اوبه او هوا پر موږ ټولو افغانانو حق لري، چي د استعمار د دې خاينانه نخشي د شنډولو د پاره گرده په يوه وجود او يوه آواز د مبارزې په ليکو کي ودرېږو. خدای دې دا اندېښنې هيڅکله نه ريشتيا کيږي؛ خو د پرنګي استعمار ظالمانه تجربو ته په کتنې سره بايد د نښو امريکايي چونييو استعماري رول ته هم په بې غورۍ و نه گورو. د رابرت ډ. بلکويل د شوم پلان جزييات، په دې ويبپاڼو کي وگورئ:

<http://www.foreignaffairs.com/articles/67026/robert-d-blackwill/plan-b-in-afghanistan>

<http://www.blogfrommiddleeast.com/?new=69848>

په برلين کي د امريکا د استازو د جرگې له غړو سره د پخواني شمالي اتحاد د ځينو بيلتون غوښتونکو ډلو ټپلو د پتي کتنې د تفصيل د پاره د افغان نوميالي ليکوال او سياسي شنونکي - ډاکټر مير عبدالرحيم عزيز علمي مقاله په دغه لينک کي، تر نظر تېره کړئ:

[http://afgazad.com/Siasi/081810-Dr-Aziz-Formal-Support-and-Infomral-Subversion\[1\].pdf](http://afgazad.com/Siasi/081810-Dr-Aziz-Formal-Support-and-Infomral-Subversion[1].pdf)

په افغانستان کي د امريکا د دايمي چونييو مخالفين او پلويان

د امريکايي اډو د جوړېدو ځيني پلويان په درواغو او بې انصافي سره ادعا کيږي، چي زياتره افغانان د امريکايي چونييو له جوړېدو او تداوم سره هيڅ ستونزه او مخالفت نه لري. له طالبانو او نور وسله والو مخالفينو پرته دا يوازې د دوی په اصطلاح پخواني کمونيستان (خلقيان او پرچميان) دي، چي په هيواد کي د امريکايانو له پوځي حضور سره مخالفت کيږي. راسی په لاندې کرښو کي د دې ښاغلو پر دې پوچه او بې اساسه ادعا يو څه غور او تأمل وکو.

که د يرغلگرو پوځو له واکمنۍ او حضور سره مخالفت ريشتيا هم د دوی په اصطلاح يوازي دکمونستانو خوی او خصلت وي، نو په دې حساب خو زموږ پلرونه او نيکونه دکمونستي ايډيالوژۍ د بنسټ ايښوونکو (مارکس، انگلز، لنين او ځينو نورو) تر زوکېدو پېرې، پېرې، مخکې لاکمونستان وه؛ ځکه د دې خاوري تاريخ له ورايه بڼي، چې زموږ پلرونو او نيکونو تل سرونه بنسټلي؛ ويني يې توی کړي؛ سختۍ او کروانه يې گاللي، خوهيڅکله يې په خپله مقدسه او سرلوړې مېنه کې، پردو مهاجمانو او غاصبانو ته د پښې ايښوولو ځای نه دی ورکړی. له هخامنشي کوروش او مقدوني سکندر څخه نيولې بيا تر چنگېزي او گورگاني مغولو، پرنګيانو، روسانو او نښيو ايتلافي فرعونانو پوري يې هر يرغلگر ځواک ته د سر په کاسه کې اوبه ورکړي دي؛ او په دې توگه يې گرده نړۍ ته دا زباد کړې ده، چې افغانستان د تاراګرو فاتحانو او يرغلگرو پوځو بنسټځای او هديره ده.

زما په نظر، د نړۍ په اوسنيو سياستو کې د کين، بنی يا منځ اصطلاحاتو نور خپل پخوانی ارزښت له لاسه ورکړی دی. که په هيواد کې له امريکايي چوڼيو سره مخالفت د مثال په توگه ياد کو، په اسانۍ سره گورو، چې پر خپلو اکو سياسي او اجتماعي شخصيتو سربېره له بېلابېلو سياسي او مذهبي گوندو او ډلو سره تړلي ډېر مړني او باغوره افغانان هم له دغه راز استعماري تاسيساتو سره د مخالفت په ليکو کې ولاړ دي. په بهرنيو هيوادو کې هم د کين، بنی او منځ د گډون داسي مثالونه ډېر ليدل کېږي. ماته د تعجب او اريانۍ ځای نه و، چې د انگلستان مخکني صدراعظم - ټوني بلېر د کين اړخې «لېبر» يا کارگر گوند د مشر په توگه د امريکا د بنی اړخه گوند له مشر - جورج ډبليو بوش سره يو ځای د افغانستان او عراق پر ضد تيري کوونکی جنگ پيل کړ؛ او په ميليونو انسانان يې د خپلو خاينانه او وحشيانه ماجرا غوښتنو قرباني کړه. د اوسنۍ نړۍ په سياستو کې داسي مثالونه خورا ډېر دي، چې کين اړخه کسان، بنی اړخه عملونه کيې يا بالعکس بنی اړخه سياستوال د خلگو د غوښتنو او فشارونو له وجې، کين اړخه پرېکړي کيې.

د امريکايي چوڼيو د پلويانو دا ادعا گرسره سمه نه ده، چې خلقيان او پرچميان په افغانستان کې له پردو لښکرو او امريکايي چوڼيو سره مخالفت لري؛ ځکه د پردو سلاکارانو او عسکرو په زور د هغوی څورلس کلنه خونړۍ واکمني په خپله پر دې بې اساسه ادعا د بطلان کرښه کاږي. چا چې، پروډ غلامۍ او بندگۍ طوق په غاړه کې اچولئ و، نن نسې کولای په لکه غاړه له پردو عسکرو او پردي واک سره د مخالفت باټي وولي. د دې پلورل سوو مزدورانو توري خپرې هر چا ته مالومي دي. د پارسي ژبې لسان الغيب شاعر - حافظ شيرازي (د ۷۲۷-۷۹۲ هـ ق په شاوخوا کې) په دې اړه څه ښه وايي:

به هر رنگی که خواهی جامه میپوش

من از طرز خرامت میشناسم

خو هر خلقی، پرچمی، مجاهد یا نور کسان هر و مرو په دې ډله کې نه راځي. بېله شکه، په خلقیانو، پرچميانو او نورو سياسي سازمانو کې هم د داسې کسانو څرک لږ نه دی، چې په خپل پلرني ټاټوبي (گران افغانستان) کې د امریکايي استعمارگرانو و همپشنیو څالو ته زړونه نه بڼه کېي. ښايي له ازله يې په وینه کې د خپلواکۍ او افغانیت تومنه گډه يې؛ یا ښايي د روسي بادارانو تر اوږدې مزدورۍ وروسته اوس د ازادۍ، استقلال او سرلوړي ژوند په خوند پوه سوي يې...

ريشتيا خو داده، چې د هيواد د مخکنۍ بشپړتيا، سياسي خپلواکۍ، ملي واکمنۍ، ملي نواميسو، ديني اعتقاد او کولتوري ارزښتو ساتنه زموږ د غيرتمنو او مړنيو پلرو داسي ويارلې ميراث دی، چې په کمونيستانو يا نورو سياسي ډلو ټپلو هيڅ اړه او مانده نه لري. د پردو عسکرو او امریکايي چونييو مخالفين په حقيقت کې هغه خپلواک، مړني او سرلوړي افغانان دي، چې نه يې پرون د سره پوځ موجوديت او بادارۍ ته غاړه ايښوده؛ او نه نن د امریکايي پوځ له حضور او دايمي اډو سره، په هيڅ بڼه او هيڅ شکل، موافقه او مصالحه کولای سي. طالبان، اسلامي حزب، حقاني ډله او نور وسله وال جنگيالي هم بايد د دې لاري يوازي ټپکه داران ونه گڼو. په بله ژبه، افغاني غرور، له خپلواکۍ سره مينه، ناموس ساتنه، غيرت، پر شانه تلنه، سرلوړي، ستم او ستمگرو ته نه تسليمېدل، مېلمه پالنه او داسي نوري لوړې نېنگې او ارزښتونه يوازي او يوازي په طالبانو او نورو وسله والو جنگياليو پوري اړه نه لري. له امو تر ابا سينه، له چتراله تر هراته ټول خپلواک، غيرتمن او شمله ورافغانان، په تېره بيا سرلوړي او خپلواکۍ بخښونکي پښتانه، په دې ستر ملي او وطني رسالت کې لو (لويه) او مهمه ونډه لري. د امریکايي تېري له پيل څخه تر اوسه د هيواد په گوټ گوټ کې پر يرغلگرو پوځو د افغان اوږدو او پوليسود ځينو منسوبينو وژونکي گوزارونه د دې روښانه واقعيت ځيني ژوندي مثالونه دي.

زموږ د غرب مآبه ليکوالو او شنونکو د ناسمي ادعا پر خلاف، په تېرو نيژدې لسو کالو کې د نړۍ له تر ټولو پياوړي ائتلاف (ائتلاف) سره دونه پراخ او غښتلی مقاومت په خپله ښيي، چې زړور افغانان پردي مهاجمان او د هغوی موقتي يا دايمي چوني په هيڅ ډول نسي منلاي.

د ليکنې په دې برخه کې بې گټې نه ده، چې د امریکايي چونييو د مخالفينو تر پېژندنې وروسته د هغو د سرسپارلو مينانو، پلويانو او خواخوږو په اړه هم څو لنډې خبرې وکو.

په افغانستان کې د امریکايي چونييو په جادو سوو مينانو، پلويانو او خواخوږو کې بېلابېلي جنگي، مافيایي او سياسي ډلې شاملې دي، چې زه يې په عمومي توگه پر څو لويو ډلو وېشم:

- په لومړۍ ډله کې هغه کسان راځي، چې د ۲۰۰۱ع کال د اکتوبر پر اوومه د امريکايي جنګي الوتکو او ټانکو پر وزرو افغانستان ته ننوته. ټول افغانان د ابېگل سوي جنایتکاران، وړانکاران، غله او خاينان ډېر بڼه پېژني: کرزي خېل، فهيم خېل، دوستم خېل، رباني خېل، سیاف خېل، قانوني خېل، عبدالله خېل، خليلي خېل، محقق خېل، امرالله خېل، عطاء خېل، مجددي خېل، گيلاني خېل، رحيم وردگ خېل، شېرزی خېل او داسې نور. ټول جهان ته مالومه ده، چې د دې تورو او کرکجنو خپرو سياسي، عسکري او اقتصادي ژوند تر کومه بريده په ايتلافي عسکرو او امريکايي چوڼيو پوري تړلی دی. زه باور لرم، که د امريکايي پوځو او کورنيو جنګي ډلو ټپلو خونړی سيوری نه يې، زموږ درد بدلې او کرېدلي خلګ به په يوه ورځ کې د دې مزدورو جنایتکارانو پوستونه له پرور و ډک کړي؛ ځکه دې خاينانو د خپلو شخصي، گروهې، تنظيمي او نورو ناروا گټو دپاره زموږ د خلګو ژوند په اور او وينو ولاړه. پښتانه وايي: مځکه هغه سوځي، چې اور پر بل يې. د پردو لښکرو د توپ او ټانک تر خونړي سيوري لاندې په جګو ارګو او پرتميو مانيو کې ناست مزدوران، زموږ د ويرجنو او غملړلو خلګو په حال څه خبر دي.

- د خراسانيانو، افغانستانيانو او نورو بېلتون غوښتونکو ستمي ډلو ټپلو مشرانو او فعالانو هم د امريکايي استعمارگرانو له توپ و ټانک، پيسو او نعمتو څخه گټه اخيستي ده. دا خايني ډلې ټپلي به ولي د امريکايي او ايتلافي اشغالګرو د سردو عاوي نه کيې؟ ايا امريکايي او ايتلافي لښکرو په تېرو لسو کالو کې دقيقاً هغه څه ونه کړه؛ او تر اوسه يې لانه کيې، چې پلورل سوو ستمي ډلو ټپلو يې له اوږدو کلو راهيسي، خوبونه لېده؟ د ډيورنډ ټپل سوي کرښې دواړو غاړو ته د استعمار پرزوونکو پښتنو بې رحمانه وژني؛ او د هغو د ژبې، دودو او عقايدو د سپکاوي او کم رنگ کولو دپاره بېلابېلو هڅو ته له داسې کرڼلاري پرته بل څه نوم ورکول کېدای سي؟ خپلواک او ملي فکره افغانان، په تېره بيا استعمار ځپلي پښتانه بايد په دې خبره ځانونه بڼه پوه کړي، چې امريکايي چوڼۍ به په راتلونکې کې هم د ډيورنډ د لعنتي کرښې د دې خوا او هاخوا پښتنو په عامې وژني سره د دې خاينو او بې ايماڼه ستمي بېلتون غوښتونکو اوږده خوبونه پوره کيې.

- په بله ډله کې هغه کسان راځي، چې د امريکايي يرغل په دوران کې د ټيکنو کراتانو، متخصصانو او ماهرانو په نامه افغاني ټولني ته ولېږل سوې؛ خو په واقعيت کې د استعمارګرو دولتو د جاسوسي سازمانو او معتبرو دولتي ادارو باوري استازي دي. دا کسان پر پردو دولتو سربېره د هيواد له بېلابېلو مزدورو جنګي او سياسي ډلو سره هم پاڅه اړېکي لري. د دوی اساسي رسالت دادی، چې د حرفه يي جنایتکارو، تبهکارو او غلو ادارې ته قانوني او مشروع رنگ ورکړي. له دې ډول پاراشوټ سوو کسانو څخه ځيني تر اوسه د وزارت، معينيت، سفارت، ولايت، رياست، قومندانۍ او سلازۍ پر چوکيو ناست دي. ځيني يې تر غلاوو، ناوړو استفادو، شرمندگيو او بې کفائيتيو وروسته بيرته په امريکا، کاناډا، اروپا او استراليا کې د خواتني کور ته ستانه سوې؛ او ځيني نور يې لا تر اوسه له راز راز فضيحتو او شرمندگيو سره خپلو حملو او غوتو ته دوام ورکيې. اشرف غني خېل،

ارسلا خېل، احدي خېل، جلالی خېل، رهين خېل، امين فرهنگ خېل، زلمی رسول خېل، سپنتا خېل، اتمر خېل، زاخېلوال خېل، رامین خېل او په لسگونو نور پاراشوت سوي کسان، گرده په دې ډله کې راځي.

د جنایتکارو تنظیمي مشرانو او قومندانانو په څېر دې ټولوتش په نامه ټيکنو کراتانو حیات و ممت هم په امریکايي عسکرو او جنگي ډلو تپلو پوري تړلی دی. دا خبره لمر غوندي روښانه ده، چې که نن امریکايي عساکر کډه بارکري، سبا به له دې مسخره نوابغو، پروفیسرانو، ډاکټرانو، ماسټرانو او هرکاره وو څخه یو هم څوک په دوربین کې ونه ویني. له همدې کبله زه د دې بناغلو او نازولو دپاره د «کرایه سوو افغانانو» اصطلاح کاروم. همدا اوس هم د ځینو ماینې او بچیان په اروپا، امریکا، کاناډا او استرالیا کې په کار، سوداگری، زده کړو یا نورو مزو بوخت دي. دا خبره د دې واقعیت ښکارندوی ده، چې کرایه سوي ټيکنو کراتان یوازي د حملې او غوټې په مقصد له ماینو او اولادو څخه لیري په یوازیتوب کې ژوند کوي؛ ځکه د گردو په دې حقیقت ښه سد رسیږي، چې په افغانستان کې دا گرم تنورونه تر ډېره گرم نه پاتیري، باید له موقع څخه گټه واخلي؛ او ژر تر ژره خپلي ټکی پخې کړي. هري خوا ته پیسې، جايدادونه او رنگارنگ نعمتونه په چارښاخو بادیري. تر څو چې لوبه نه یې ختمه سوي، باید د لمسیانو او کړوسیانو دپاره هم په کابل، دبی، اروپا، کاناډا، امریکا او استرالیا کې درنې تايې او ذخيړې برابرې کړي.

- له امریکايي يرغل سره جوخت د استعماري خادمانو یوه بله ډله هم افغانستان ته را شوه سوه، چې په دې وروستیو کلو کې یې شمېر ترانده پاسه زیات سوي دي. دا ډله په واقعیت کې هغه لمپن او هویت بایللي افغانان دي، چې پخوا به یې په بېلابېلو لوېدیځو هیوادو کې ستونزمن ژوند گاله؛ خو اوس د درو لکو ډالرو کلنۍ تنخوا (تنخواه) په اسره د خپل پلرني هیواد پر ضد له پردو ایتلافي لښکرو، په تېره بیا امریکايي پوځ سره د ژباړونکي، سلاکار، مخبر یا نورو په توگه، چوپړ کوي. زموږ ټول هیوادوال ښه پوهېږي، داسې کسان چې پخوا به یې د زړه په شواخون، په کال کې د پینځو سوزو ډالرو مخ هم نسوای لیدای؛ خو نن د امریکايي يرغل له برکته زموږ په ټولنه کې پر سیاسي نفوذ سربېره، درې لکه ډالره تنخوا یا معاش ترلاسه کوي، څنگه په افغانستان کې د امریکايي عسکرو د همېشني واکمنۍ او خپلو شخصي گټو له اوردولو څخه مخ اړولای سي؟

- اقتصادي مافیا او د مخدره موادو سوداگران، هغه بله ډله ده، چې د امریکايي توپ و ټانک او اوسني مزدور رژیم ترکرغېرن سیوري لاندې لويې او پراخي گټې لري. له دې جهته په مرگ کونښن کوي، چې هیڅکله د امریکايي پوځو او دکرزي په شان فساد لږلې گوډاگي حکومت، سیوری له سره ایسته نه کړي.

- په يوه بله ډله کې هغه کسان شامل دي، چې پرون د روسانو په غلامۍ کې ولاړ وه؛ د زړه له پاسه يې د سوسياليزم او کمونيزم نارې وهلې؛ خونن د خپل مزدور طبيعت، بې ايماني او بې مسلکۍ پر اساس په ډېر وياړ د يرغلگرو پوځو او د هغو د جنايتکارو مزدورانو په چوپړ کې ولاړ دي؛ د ډيموکراسۍ، بشري حقوقو، ازادو مطبوعاتو، عدالت، برابري او داسې نورو تش په نامه استعماري پروژو ستاينې کيې. دا خلگ د پت، غرور، ايمان، خپلواکۍ او افغانيت په نامه هيڅ شی نه پېژني. هغه څه چې پېژني پيسې، جايدادونه، شهرت، جاه و جلال او راز راز ناوړه استفادې دي، نو ځکه بې ځايه نه ده، چې تل يې د خپلو ناولو او ناروا امتيازاتو د خوندي ساتلو دپاره د بېلابېلو ادارانو پر سترخان بولي کړي دي. هو! په دې نامردانو کې داسې کسان هم سته، چې پر ظاهرخان، داوود خان، تره کې او امين سربېره يې له خپل گوندي او ايډيالوژيکي ملگري - ډاکټر نجيب سره هم لوی خيانت وکړ؛ او دا هم له امکانه ليري نه ده، چې اوس هم، نه د هيواد او خلگو په خاطر، بلکې دخپل سياسي ژوند د اوږدولو او ناوړو استفادو د تضمين په هيله، له طالبانو او نورو وسله والو ډلو سره، په پټه لاس ولري. جمشېد خېل، طنين خېل، اکرم خېل، وزيرې خېل، کریمي خېل او په لسگونو نور خاين مزدوران ټول په دې ډله کې دي. شک نسته، چې د هغو کسانو حساب له دې بې وجدانو توطيه گرو څخه بالکل بېل دئ، چې د افغاني غرور، ملي احساس او هيوادپالني په ساتلو سره ځان او بچيانو ته د يوې گولې حلالي ډوډۍ گټلو دپاره د کرزي له مزدور دولت سره کار کيې.

- په يوه بله ډله کې هغه کسان شامل دي، چې د سره پوځ او د هغو د مزدورانو د واکمنۍ پر مهال به يې د افغانستان د اشغال چيغي وهلې؛ په هيواد کې دننه او بهر به يې د اشغالگرانو او مزدورانو د جنايتو کيسې کولې؛ خونن چې د روسي يرغلگرو او روسي مزدورانو تر واکمنۍ بتر جنايتونه ويني، چپه (چوپه) خوله ناست دي؛ نه د پخوا په شان د اشغال خبره پر خوله راوړي؛ نه د يرغلگرو لښکرو د وحشيانه جنايتو او نه هم د هغو په وړاندي د جهاد او مقاومت. له ورايه مالومېږي، چې د زياترو خولې له اوبو ډکې دي. د غوړي گولې او امتيازاتو له اسپته يې ځانونه ناگاره اچولي دي. ځيني ځيني خويي لاد کابل په اداره کې د څه تر لاسه کولو په هيله د روانو خواشينونکو پېښو ټوله پړه يوازي پر طالبانو او نورو وسله والو مخالفينو ور غورځيې. لکه څنکه چې روس پلوه ډلو، په تېره بيا پرچميانو روسي استعمار ته د انترناسيوناليزم، بين المللي دوستۍ او پيوستون نوم ورکاوه، د دې ډلې پلويان هم امريکايي استعمار ته د دوستۍ، ترقي او پرمختگ نوم ورکيې. دوی وايي: پرېږدئ، چې امريکايان د سرکو، لارو، پوهنتونو، روغتونو، فابريکو، د برېښنا بندو، کانالو او نورو پرمختيايي پروژو په جوړولو سره، دې ملک ته ترقي او پرمختگ راولي...

زما په عقیده د دې ډلې خلگ گرده د چپې خوا ورته ناست دي. که له اوسنيو پردو لښکرو سره زموږ د پرمختگ او ترقي غم وای، څه کم دو اتيا کاله مخکې به يې د امان الله خان ملي او مترقي رژيم په خپلو خاينانه توطيو نه

نړاوه. تاريخي خبري به پرېږدو. د سترگو ليدلي حال ته به راسو. کله چي د خلق او پرچم د واکمنۍ پر مهال زموږ د بېوزلي او وروسته پاته هيواد مکتبونه، کلينيکونه، فابريکې، سړکونه، پلونه او نوري دولتي ودانۍ په بمو، مينواو نورو چاودونکو موادو الوزول کېدې، ايا په نړۍ کي داسي څوک نه ؤ، چي دغو ورانکارو ډلو تپلو ته د ترقۍ، پرمختگ او تمدن درسونه ورکړي؟! ايا هغه وخت، چي د ښوونځيو معلمان او شاگردان، د پوهنتونو استادان، ډاکټران، انجينران او نور لوستي افغانان د کفر او الحاد په پلمه وژل کېده، د بشر دوستۍ او پرمختگ مدعيان د پيل په غوږ کي بیده وه؟! تاسي يې منئ که يا، زما په خيال خو د افغانستان په معاصر تاريخ کي ټولي بدمرغۍ د دې مکرجنو «بشر دوستانو» په مستقيمه لارښوونه او دستور سوي؛ او لا تر اوسه هم کيږي. هيڅ هونبیار او پرسد افغان د سړک، پله، ښوونځي، پوهنتون، روغتون، فابريکې او نورو عام المنفعه پروژو مخالف نه دئ؛ خو پوښتنه دا ده، چي «متمدنو» او «بشر دوستو» امريکايانو په تېرو لسو کالو کي د زرگونو افغانانو، خاصاً مظلومو پښتنو د وينو تويولو په بدل کي څو پوهنتونه، فابريکې، د برېښنا بندونه او داسي نوري پروژې جوړي کړي دي، چي تر دې وروسته به نوري هم جوړي کي؟

د درنو لوستونکو به په ياد يې، چي انگرېزي پوځو زموږ هيواد ته تر عسکرو لېږلو مخکي په وياړ سره ادعا کوله، چي نه د جنگ او وينو تويولو، بلکي د افغانستان په بيا جوړولو کي د برخي اخيستنې دپاره، هلته عسکر ليري؛ خو اوس موږ گرده د سر په سترگو گورو، چي نه يوازي يې د نوي جوړولو يا بيا جوړولو څه څرک نه ښکاري، بلکي د بې گونا او کړېدلو افغانانو په وژنه کي هم تر امريکايانو يا نورو ايتلافي پوځو وروسته پاته نه دي. په استعماري ادبياتو کي دا راز او تي بوتې خورا ډېرې تکرار سوي دي. انگرېزانو هم د خپلو استعماري تېريو د توجيه دپاره په اتلسمه او نونسمه پېړۍ کي ادعا کوله، چي د ترقۍ او پرمختگ له ښو نښانو سره يې د خلگو د اشنا کولو په مقصد، هندوستان او افغانستان ته پوځونه لېږلي دي. انسان پرېږده خر هم په دې پوچ استدلال نه قانع کيږي، چي انگرېزي استعمارگران په هندوستان او افغانستان کي زموږ د فرهنگي، اجتماعي او اقتصادي بدمرغۍ له غمه مړه وه!

واقعيت دا دئ، چي د امريکا په شان او شوکت کي ډوب افغانان ياد غربي نړۍ د دوه اړخيز (بشري او استعماري) رول د توپير کولو وس نه لري؛ يا د څه څخېدو په سوب پر هر څه سترگي پټيبي؛ که نه نو په دې روښانه او ساده حقيقت خو د مکتب کو چنيان هم پوهېږي، چي استعماري قوتونه همدا اوس زموږ په هيواد کي د يوه بام او دوو هواو سياست چليبي؛ خپلو خلگو ته بشري حقوق، د قانون برلاسي، ډيموکراتيک ارزښتونه، ترقی او پرمختگ غواړي؛ خو زموږ خلگو ته د بشري حقوقو پر ځای هوايي او محکنۍ بمبارۍ، د ودانو کلو او شنو باغو هوارول، د شپې تلابنۍ، د لاسو او سترگو تړل، محبسونه، ځوروني، د ديني عقايدو او کلتوري ارزښتو سپکاوی، د جنائتکارو، غلو او زورمندانو چپه او راسته غوبلونه، د زور او وسلې واکمني، لوږه، بې کوري او بېکاري.

هيڅوک د لوېديځو هيوادو له ازادو او شفافو انتخاباتو، پراخو بشري حقوقو، قانونيت، برابري، روښانفکري، علم پالنې، تمدن او پرمختگ څخه سترگي نسي پټولاي؛ څوکشکي د دې هيوادو سياسي او عسکري واکمنانو دا حقوقي ارزښتونه، ازادۍ او انساني پرمختگونه د نړۍ پر نورو بېوزلو او اسکرپولو ولسو هم لورولاي!

د امريکا په سياستو کې د يوه بام او دوو هواوو د اثبات دپاره دلته د يوه ژوندي مثال يادونه بهې گټي نه گټو. دگرانو لوستونکو به بنايي په ياد يې، چې د امريکا متحدو ايالاتو په ۱۹۸۸ع کال د سکاټلنډ په لاکربي کې د پانم هوايي شرکت د يو سلو درې (۱۰۳) لمبر الوتني د لوېدو پرته پر لېبيا واچوله. دا چې په دې خواشينوونکې پېښه کې ريشتيا هم د لېبيايي حکومت لاس وکړه څنگه، زموږ د څېړنې موضوع نه ده، بلکې دلته يوازې د امريکايي چارواکو د دوه مخي سياست، لنډه يادونه کوو. د خپرو سوو اسنادو له مخې، امريکايي مقاماتو تر پراخو تورو (اتهاماتو) او گواښو وروسته د لېبيا له دولت څخه يو اعشاريه پينځه (۵،۵) ميليارډ ډالره، تاوان واخيست، چې له هغو څخه پينځه سوه څلور (۵۰۴) ميليون ډالره پر دوه سوه درو څلوېښت (۲۴۳) مساپرو او شپاړس (۱۲) کسيزي عملي و وېشل سوه؛ او پاته پېسې د امريکايي مقاماتو له ادعا سره سم، د لېبيايي تروريزم د نورو قربانيانو او متضررينو د تاوان په نامه بېلې سوي. په دې اړه دا ويبپاڼي کتلاي سئ:

<http://www.independent.co.uk/news/world/americas/us-begins-lockerbie-compensation-transfer->

http://en.wikipedia.org/wiki/Pan_Am_Flight_103

په دې ډول گورو، چې د امريکا دولت له لېبيا څخه د هر مساپرو او عملي په بدل کې څه د پاسه نونس لکه (۱۹۰۰۰۰۰) ډالره تاوان واخيست؛ خون همدا امريکا په خپلو وحشيانه بمباريو سره زموږ بې گونا افغانان په وينو لري؛ کور او کهول يې تباه کيې؛ مگر سره له هغه هم تر يوه عالم شواخونو وروسته د شهيدانو بېوزلو کورنيو ته تر دوو نيمو زرو (۲،۵۰۰) ډالرو يوه تنگه زياته نه ورکيې. زه نه پوهېږم دا کوم انسانيت، کومه عاطفه او کوم انصاف دئ؟!

دلته بده نه ده، چې د منځني ختيځ په روانو سياسي پاڅونو کې هم د غريبانو د يوه بام او دوو هواوو سياست يو بل مثال وړاندي کړو. نړۍ والو ټولو وليده او لاگوري، چې امريکا او ځينو نورو لوېديځو دولتو په تونس، مصر، بحرين، اردن، يمن، مراکش او سعودي عربستان کې نه يوازې د خپلو مزدورو رژيمو پر خلاف په هېڅ سياسي او نظامي اقدام لاس پوري نه کړ، بلکې پاڅون کوونکو ته يې د سوله ييزو مظاهرو، روغي جوړي او ځينو کازميټکو سياسي بدلونو د منلو سپارښتنه هم وکړه؛ خو په لېبيا کې د وړيا تېلو د ترلاسه کولو او يوه بل کرزي، فهيم يا عبدالله د کښېنولو دپاره، د هېڅ راز انسان وژونکو وسلو، له کار اخيستني ډډه نه کوي.

د يوه بام او دوو هواوو دې ناولي شکل ته وگورئ: په تونس، مصر، يمن او بحرين کې د امريکا د مزدورو رژيمو له خوا د خلکو پر کاملاً سوله ييزو مظاهرو او لاريونو د ماشينگنو سرې گولي واورول سوې، اما سره له هغه هم په سپينه ماني او نورو اورپايي مرکزي د قدرت واکدارانو له اعتراض کونکو څخه غوښتنه کوله، چې هيڅکله زورزياتي او غيرقانوني عکس العمل ته لاس واچوي. د دې پر خلاف په لېبيا کې د رژيم وسله وال مخالفين له همغږي لومړۍ ورځې څخه پر شا وټکول سوه، چې د زور، خشونت او خونړيو بریدو له لارې د هيواد په بېلابېلو ښارو کې د قذافي واکمني درې وړې کړې. حتا په دې يې هم زړه سوړ نسو، څه کم دوي مياشتي مخکي يې د ملکي کسانو د ژغورني په درواغجنه پلمه انسان وژونکي پوځي برېدونه هم پيل کړه، چې دا دئ تر اوسه ادامه لري. ټول جهان گوري، چې امريکايان او ملگري يې د نورو مستبدو او فاسدو عربي هيوادو پر خلاف، په لېبيا کې د ولسي پاڅونو پر ځای د وسله والو ډلو او خونړيو برېدو ملاتړ کيې. نن د وسله والو ډلو په مرسته خپل مزدوران سياسي واک ته رسوي، سبا بيرته همدا وسله والي ډلي په دې يا هغه نامه په وينو لري؛ په محبسو کې يې اچيې؛ او د خداي تعالی او بچه پر سره کيې. د فريدم فایتر، تروريست، کمونيست، مسلمان او داسې نورو ټاپې هيڅکله د دوی له لاسه نه وزي.

بشري حقوق، ډيموکراسي او انساني پرمختگ ټول داسې مفاهيم دي، چې هيڅوک يې په نړۍ کې له گټې او سموالي انکار نسي کولای؛ خو د دې سترو ارزښتونو د تحقق او عملي تجسم دپاره انساني لارو چارو ته اړتيا ده. د کروز توغنديو، بي ۵۲، مېراژ او ايف ۱۸ الوتکو په زور د داسې بدلونو راوستلو ته يې فرعونې تکبر او سوچ پوچ لېونتوبه بل څه نوم ورکولای سو؟ راسئ وگورو، چې د بشري حقوقو، ډيموکراسۍ او پرمختگ امريکايي ستايل د افغانستان، عراق او سوماليا تر وحشتناکو تجربو ورسته، نن سبا په لېبيا کې څه گلان کړي؟! سربېره پردې مثالو، ايا د بې گونا افغانانو وژني؛ د جنایتکارانو، جاسوسانو او فاسدو زورواکو ملاتړ؛ په هيواد کې زورزياتي، خپلسري، بې عدالتي، لوږه، بېکاري او نور مصيبتونه ټول د امريکايانو او نورو لوېديځو هيوادو د يوه بام او دوو هواوو سياست نه ثابتيې؟

ځيني کسان ظاهراً د کوزي د حکومت له فساد او خيانتو سره ملگري نه کيې، خو د امريکايي لښکرو دايمي حضور د هيواد د ژغورني دپاره تر ټولو لو (لويه) اړتيا گڼي. ايا دا خبره ممکنه او معقوله ده، چې د امريکايي پوځو يرغل او د هغو د همپشنينو او موجوديت پر ځای وېولو، مگر د کوزي له فاسد او مزدور رژيم سره مخالفت ولرو؟! د امريکايي اشغال او عسکري او اغفال سوي پلويان بايد د کوزي د مافيایي حکومت گرده خيانتونه، ټگۍ برگی او بې کفایتي هم په ورين تندي ومني؛ ځکه دا دواړه لازم او ملزوم دي.

که چيري امريکايانو او نورو ايتلافي دولتو په تېرو لسو کالو کې سوله او امنيت راوستی وای؛ خلگو ته يې کار او روزگار برابر کړی وای؛ او له جنگ خپلو افغانانو سره يې د دې وران کور په جوړولو کې رېښتيني مرسته کړې وای، بنایي خلگو به هم د هغوی د عسکري او له تداوم سره چندان مخالفت نه وای کړی؛ اما اوس خو هر څه د دې پر خلاف شاهدي ورکي.

زما په قاصر نظر خود امريکايي چونييو د ټولو سيله کونکو لاسونه په يوه ډول د ډولو د استعمارگرانو و جبو ته لار لري. هره ډله يا ډلگۍ په يوه يا بله بڼه د استعمارگرانو او د هغو د مزدور نظام په واکمنۍ کې ښکاره او پتي گتي لري. ډېرمي وليده، چي پرون يې د ملي فکر او ملي ايډيالوژۍ باټي ويشتي؛ خونن د څه خښېدو په تمه د پلورل سوو مزدورانو او د هغو د استعماري باارانو بوټونه پاکيې. لعنت دي يې پر داسي بې پته، بې غروره، بې اصولو او سرانښو انسانانو!

- د امريکايي يرغل په درشل کې د خوشبينانو او ساده کسانو يوه بله ډله هم تر سترگو کېده، چي په افغانستان کې يې د سولي، امنيت او اقتصادي پرمختگ په راوستلو کې پر امريکايي لښکرو خورا لوی حساب کاوه. دې خوارانو تصور کاوه، چي امريکا او ملگري به يې د سترگو په رپ کې له کنډواله افغانستان څخه هم هانکانگ يا سينگا پور جوړ کي؛ او هغه کې به دوی ته هم يو څه ورسپري؛ اما خبر نه وه، چي امريکايي لښکر افغانستان ته د انساني ژوند، ترقي او پرمختگ د پاره نه، بلکي خپلو استعماري نخشو د عملي کولو د پاره راغلي دي. له نېکه مرغه دې خوش باورو هيوادوالو په تېرو لسو کالو کې د ايتلافي پوځو، په تېره بيا امريکايانو د خونړي ريکارډ په لېدو سره پخوا لا پر خپلو غوولونکو هيلود بطلان کرښه ايستلې ده.

د امريکايي چونييو ننني پلويان: د امريکايي يرغل پروني مخکښان او ستايونکي

لکه څنگه چي مخکي هم اشاره وسوه، د اشغال مزدورانو د امريکايي يرغل له همغي لومړۍ ورځې څخه زموږ ساده او خوش باوره خلگو ته د جنت وعدې ورکولې؛ خود جگړې اورو نه، ويني، اوبنکي، جنازې، د خوندو او مندو تور پورني، د کورو، دوکانو، باغو، ماجتو او نورو شتمنيو وړاني، لوږه، بېکاري، فساد، زورزياتي، د دولتي او شخصي جايدادو برالا چور، د ترياکو او نورو مخدره موادو په کاروبار کې بې ساري ترقي او پرمختگ ټول په واقعيت کې هغه څه دي، چي د وعده سوو سرو او زرغونو باغو پر ځای زموږ مظلومو او کړېدلو خلگو ته ورکړل سو.

هو! د امريکايي لښکرو له برکته دې هيواد ته څه «سره او زرغونه باغونه» هم راغله؛ اما په خواشيني سره، چي زموږ عامو افغانانو ته يې څه حاصل او گټه و نه رسېده؛ او بايد هم نه وای رسېدلې؛ ځکه دا «سره او زرغونه

باغونه»؛ دا ښار گوتي او کوتياني، دا عمارتونه او بانکونه، دا شرکتونه او قراردادونه، دا گولي ضد کروزينگ موټرونه او ډول ډول امتيازونه له لويه سره د کريزبانو، فهم خيلو، رباني خپلو، خليلي خپلو، محقق خپلو، سياف خپلو، قانوني خپلو، عبدالله خپلو، دوستميانو او داسي نورو پراشوت سوو «پريشتو» په نصيب کي ليکل سوي وه.

د اشغال همغه پروني مخکښان او مناديان د پښېماني او دې غملي ولس څخه د بڅښني غوښتلو پر ځای نن د امريکايانو د دايمي چوښيو په ستاينه نه مېرېږي. پرون يې د امريکايي ټانکو او الوتکو راتگ ته خوشالي او اتونه کول، نن بيا ترگرده چيغي او نارې وهي، چي که په افغانستان کي امريکايي لښکرکوټونه نه يې، نو پاکستان او ايران به دا خاوره په يوه اينده ترستوني تېره کړي...

د اشغالگرو دا اغفال سوي پلويان په دې ساده او روښانه حقيقت سره خلاص يې، چي سلگونو زرو بهرنيو پوځو له خپل ټول عسکري واک او ځواک سره سره، په تېرو نيژدې لسو کالو کي څه غذا او بهادري وکړه، چي د پوځي او د تر جوړولو وروسته به يې بيا وکي؟
يا دې ويرجن او غملي هيواد ته يې سوله او امنيت راوست؟
د مزدورو زورواکانو د ظلمو، فساد او غلاوو مخه يې ونيوله؟
خلگو ته يې کار او روزگار برابر کړي؟
د ترياکو او نورو مخدره موادو توليد او سوداگري يې ودروله، که يې څه بله معجزه ښکاره کړه؟

البته دا زما شخصي تصور او قضاوت نه دئ، چي اشغالگرو لښکرو او د هغو مزدور حکومت په تېرو لسو کالو کي له خپلو سترو عسکري او اقتصادي امکاناتو سره سره، زموږ بېوزلو خلگو ته څه خاصه بهادري او شهکاري نه ده کړې، بلکي انکار نه کېدونکي شمېرني او واقعيتونه هم دې خبري ټينگ ملاتړ کيي.

زه فکر نه کوم، چي يرغلگرو لښکرو او د هغو مزدور حکومت دي، په تېرو لسو کالو کي سره له خپلو بې سارو عسکري او اقتصادي امکاناتو، زموږ د بېوزلو خلگو د ښکمرغۍ په هيله، څه لويه شهکاري او بهادري کړې يې؛ ځکه د هري ورځي حساب پروت دئ.

په افغانستان کي د سولي او امنيت حال هر افغان ته پوره څرگند دئ. د ملگرو ملتو د شمېرو له مخي، يوازي په ۲۰۱۰ع کال کي د ملکي افغانانو د وژني شمېر دوه زره اووه سوه يو اويا (۲،۷۷۱) ته ورسېد. په دې اړه د بشپړ مالومات د پاره د اريپوټ وگورئ:

<http://www.presstv.ir/detail/168978.html>

البته، د ملگرو ملتو دارپوت په هيچ ډول بشپړ نسو گڼلای؛ ځکه زموږ د هيواد په گوټ گوټ کي داسي ډبري ویرجني پيښي سوي دي، چي د هيڅ بشري سازمان يا ډله ييزي رسني په شمېرو او رپوټو کي نه دي راغلي. سربېره پردې، که له وژل سوو کسانو سره د معلولينو، معيوبينو او ټپيانو شمېر هم يو ځای کو، او بيا يې په لسو (۱۰) کي ضرب کړو؛ وروسته په تېرو لسو کالو کي د ډيورنډ د کرغېړني کرني د ها خوا پښتنو درانه انساني تلفات هم ورسره ملگري کو، بيا نو په روانه استعماري جگړه کي د مظلومو افغانانو د تلفاتو او ضايعاتو ريښتيني گچه مالومېږي، چي په بشپړ باور سره تر لکونو هم اوږي.

دا لوی بشري ناورين په څرگنده نښي، چي ايتلافي قواو د ډيورنډ د کرني په دواړو غاړو کي مېشتو افغانانو ته له وينو، اوبنکو، بربادي، وحشت، افراطيت، بې باوري او ناميندي پرته بل څه نه دي راوړي.

د امريکايانو تر سترگو لاندي د کابل حکومت د فساد په تور او چټل نامه اوس نه يوازي زموږ کړېدلي افغانان، بلکي دنړۍ خلگ هم گرده خبر دي. تاسي د بي بي سي دا خبر ولولئ، چي په لوستلو يې هر غيرتمن افغان د افغانيت له نامه خواتوري کيږي.

<http://news.bbc.co.uk/1/hi/business/8365094.stm>

که په هيواد کي دننه دکار او روزگار څه امکانات برابر وای، افغانان لېوني نه دي، چي د سلو خطرو په منلو او زغملو سره په پاکستان، ايران، تاجکستان، اوزبکستان، قرغيزستان، هند او نورو پر دو هيوادو کي د منت او سنت شپې او ورځي تېري کړي.

دا خبره هم لمر غوندي روښانه ده، چي د ترياکو توليد او سوداگري د طالبانو د واکمنۍ په پرتله د امريکايانو او مزدور رژيم په واکمنۍ کي څو ځله زياته سوې ده. که بې نه منئ په دغو معتبرو وپيښو کي د مستندو ارقامو په لوستلو سره وگورئ، چي واقعيتونه څه دي؟

<http://news.bbc.co.uk/1/hi/6965115.stm>

<http://articles.latimes.com/2010/oct/01/world/la-fg-1001-afghan-opium-20101001>

که په دې حقيقت نه پوهېږئ، چي ولي د امريکايانو او نورو يرغلگرو پوځو تر راتگ وروسته، په افغانستان کي د ترياکو د توليد او سوداگري لمن دونه پراخه سوې ده، د سترگه ورتحليلگر - جان ک. کولي «نامقدس جنگونه» کتاب وگورئ. کولي په افغانستان او نورو هيوادو کي د مخدره توکو په توليد او کاروبار کي د سي. آی. اي. د مهم

او مرکزي رول په اړه مهمي او ارزښتناکي خبري لري. کولي د خپل ارزښتناک کتاب په يوه برخه کې يادونه کړې ده، چې سي. آي. اي. د جنگو د تمويل، د دوښمن د جنگي روحيې د نست کولو يا کمزوري کولو او د خپلو پراخو استخباراتي عملياتو د توجيه کولو په مقصد تل د نشه يي مواد پر کښت او کاروبار ټينگار کړی دی (کولي ۵). سي. آي. اي پرون هم دا کار کاوه، نن يې هم کيږي؛ او سبا يې هم نه پرېږدي.

ايا په تقريباً لسو کالو کې د دونه جگړو، وينو توپيدو او تباھيو په بدل کې د خوبې کيفيته دولتي ودانيو يا يو ونيم مکتبو، پلو او پلچکو جوړول د قناعت وړ دي؟ که د پردو لښکرو او مزدور حکومت په تېرو لس کلنو کې وروکړي د بري او نېکنامۍ څه خاصه نښه نښانه نه لېدله کيږي، نو د عسکري اډو تداوم به يې څه توره وکړي؟ سوله او امنيت به را ولي؟ د مزدورو واکمنانو د فساد مخه به ونيسي؟ خلگو ته به کار او روزگار برابر کړي؟ د ملي او ولسي حکومت په جوړولو کې به مرسته وکړي؟ او که به له دې پرته څه بله معجزه وکړي؟

لس کاله د يوه شخص، سازمان او حکومت د ازموينېت دپاره تر اړتيا زيات وخت دی. زه د امريکايي چوڼيو له سرسپارلو مدافعانو څخه په درناوي پوښتنه کوم، چې د امنيت، ډيموکراسۍ او بشري حقوقو په نامه راغلو لښکرو او ډول ډول گواښانو په تېرو لسو کالو کې څه وکړه، چې تر دې وروسته به نور هم وکړي؟ که يې ستاسي له درواغجنو او غولوونکو ادعاوو سره سم گل وگلزار جوړ کړي يې؛ او د چا خبره دا يوازي موږ سرزوري او منکر مخالفين يو، چې د امريکايانو او فاسد کرزي «سره او زرغونه باغونه» نسو ليدلای، بيا نو تاسي ښاغلي ولي په اروپا، امريکا، کاناډا او استراليا کې ناست ياست؟ ولي د ترقۍ، پرمختگ او بشردوستۍ په دې ستر رسالت کې له امريکايانو او کرزي سره مرسته او همکاري نه کوئ؟! مگر د امريکايي عسکرو د همېشني حضور د دفاع نارې سوري زياتره د اروپا، امريکا، کاناډا او استراليا مېشتو افغانانو له منځه نه را پورته کيږي؟

له دې ښاغلو څخه بايد يو ځل بيا پوښتنه وسي، که د ايتلافي ځواکو او کرزي د فاسدې ادارې «سره او زرغونه باغونه» زموږ مظلومو او دردمنو وطندارانو ته خوښوئ، بيا نو ولي د لوړو اسلامي او افغاني دودو له مخې هغه خپلو ځانو او خپلوانو ته هم نه خوښوئ؟!

زه له خپلو امريکا مشربه دوستانو څخه هيله کوم، هغه څه چې په خوله وايي، په عمل کې هم ونښيي. که د امريکايي عسکرو د همېشني حضور د سرسپارلو مدافعينو بچيان، عزيزان يا کور وکلي په کندهار، روزگان، زابل، عزيز

آباد، شينوار، کندوز، گونډ، تخار او ډيرو نورو سيمو کي زموږ د ویرژلو او کرېدلو هیواد والو په شان، د بهرنیو ځواکو د الوتکو او ټانکو له خوا رېز مریزه سوي وای، بنایي پراوسني دریغ به یې دونه ټینګار نه کولای. زه چې د خپلو بې گونا عزیزانو او هیواد والو د بې رحمانه وژني او کور وکھول د ظالمانه پوپنا کېدو په درد غمجن یم، هیڅکله به د فرعونې عسکرو او د هغو د فاسدو مزدورانو پر زور زیاتي، خیانت او بې انصافی خوله پټه نه کړم.

د دې ډلې د نوکر صفتو او فرصت کتونکو کسانو دریغ د «خان د نوکر او بانجان» مشهوره کیسه راپه یاد کړه. بده نه ده، چې لنډیز یې د هغې د سیاسي تومني او خندولو په خاطر گرانو لوستونکو ته هم وړاندي کړم: «وايي، یوه ورځ خان صاب (صاحب) پر سترخان د بانجانو خورا ډېره ستاینه وکړه، نوکر بېچاره یې هم د غورمالی او چاپلوسی په مقصد، د بانجانو په ستاینه کي، څو حق او ناحق خبري وکړې. خیر، هغه ورځ تېره سوه. تر څو ورځو ځنډ وروسته، یو پلا بیا پر سترخان د بانجانو روڼ را ورسېدئ. خان صاب دا ټپال د بانجانو له عیبو او تاوانو څخه ډېر سرو ټکاوه. بېوزلي نوکر هم د بادار د خوشالی په خاطر، سمدلاسه د بانجانو د عیبو او تاوانو په شمېرلو لاس پوري کړ. خان صاب د نوکر د خبرو تر اړوېدو وروسته، هغه ته مخ ورواړاوه؛ او په خندا خندا یې ورته وویل: عجبه ده، هغه ورځ د بانجانو په تعریف او ستاینه نه مړېدې؛ خونن یې بیا په عیبو او تاوانو نه مړېږي؟ هلکه! علت څه دی؟ عاجز او بېوزلي نوکر په کره غاړه جواب ورکړ: صاحبه! زه خود خان نوکر یم، نه د بانجانو نوکر؛ په هر څه چې می بادار خوشالیږي، زه هم هغسي وایم.»

په دې ډول، گورو چې بېوزلي نوکران او مزدوران، د زړه سوي او پام اړولو دپاره، د بادارانو د نظریو، غوښتنو او نخشو له ستایلو او عملي کولو پرته، بله هیڅ لار نه لري.

امريکايي چوني او د سولي بې ځايه هيله

سوله او امنیت زموږ د ویرژلي او عملېلي هیواد تر ټولو لومړی او اساسي اړتیا ده؛ خو ایتلافي لښکر او امریکايي چوني هیڅکله د رټېدلو افغانانو د دې ستري انساني هیلې په تر سره کېدو کي، چندان مرسته نسي کولای. د تېرو لسو کالو کاري ریکارډ زموږ ټولو مخ ته پروت دی. ایا امریکایانو او د هغو متحدینو ته په تېرو لسو کالو کي دا حقیقت نه ښکارېدی، چې افغانستان ته ناامني او بې ثباتي له کومه ځایه راځي؛ او د هغې د مخنیوي دپاره باید له څه عسکري، سیاسي او اقتصادي ستراتیژۍ څخه کار واخلي؟! کوچنیان هم په دې پوهېږي، چې طالبانو او نورو وسله والو مخالفینو ته وسلې او درستی، له اسمانه نه را لوبېږي. سي. آی. اي. او د ایتلافي هیوادو استخباراتي شبکې تر مود او تاسو په دې واقعیت ښه خبر دي. له همدې امله نو د افغانستان د حالاتو په وړاندي د امریکایانو او مؤتلفه قوتو اوسنی دریغ له دوو حالتو څخه وتلی نه دی:

خلاف يې ورځ او شپه په کورو او ماجتو کي تلابنۍ کيږي؛ او په بېلابېلو ډولونو يې ديني عقايدو، فرهنگي ارزښتو او شخصي کرامت ته سپکاوی کيږي. زما په نظر د دې ستراتيژۍ مانا يوازې دا ده، چې د کليوالو سيمو درد بدلې او خښمېدلې خلگ په لوی لاس د مخالفينو له ليکو سره يو ځای سي؛ د جگړې او نا امنۍ او وروڼه تازه وساتل سي؛ او په دې توگه په افغانستان او سيمه کي د امريکايانو عسکري حضور ته ظاهراً معقوله او مؤجه پلمه پيدا سي. د دې استدلال له مخي دا خبره له عقله ليري نه ده، چې د طالبانو او نورو وسله والو ډلو په زياتېدونکو پوځي بريدو او پرمختياوو کي هم د يرغلگرو لښکرو پټ لاس پروت دئ.

اساسي پوښتنه دا ده، چې په دواړو حالتو کي د امريکايي پوځو دايمي حضور، په افغانستان کي د سولې او امنيت له را وستو او د يوه قانوني حکومت له جوړولو سره څه مرسته کولای سي؟ په لومړي حالت کي، لکه څنگه چې گورو، امريکايانو او ملگرو يې په خپله له قاتلانو، غلو او لاري وهونکو سره د جوال خوله نيولې ده؛ قصداً د سولې او ثبات په راوستو کي خاشې ماتيي؛ او په دې ډول د خپل حضور د تداوم د پاره پلمې او سفسطې تراشي. په دوهم حالت کي، لکه څنگه چې د قضيې ظاهر نبيي، امريکايان او نور اينتلافي قوتونه له خپل ټول پوځي او اقتصادي توان سره سره، د مخالفينو د ورکولو يا ماتولو وس نه لري. په داسي شرايطو او حالاتو کي نو د عسکري اډو دوام د افغانانو څه درد دوا کولای سي؟ په بله وينا، د لستونې ماري کمزوري ملگري افغانانو ته څه خيبر رسولای سي؟

د امريکا د همپشنينو عسکري اډو پلويان بايد په دې روښانه حقيقت هم ښه سر خلاص کړي، چې له امريکا سره دوستي او له پاکستان سره دوښمني دوه متضاد او متناقض دريځونه دي. پاکستان د «سيتو» او «سينتو» له زمانې څخه تر اوسه پوري په سيمه کي د امريکا د متحدو ايالتو وفادار او باوري ستراتيژيک ملگري دئ. له انگرېزانو سره دوستي خو يې تر دې هم زړه ده. که له حقيقته سترگي پټي نسي، انگرېزانو د هند د نيمې وچي د وپشلو، د پخواني شوروي اتحاد د نفوذ شنډولو او په سيمه کي د خپل دايمي حضور د خوندي ساتلو د پاره پاکستان جوړ کړی دئ.

د امريکايي يرغل او امريکايي چوڼيو پلويان په تېرو لسو کالو کي خپلو امريکايي او انگرېزي بادارانو ته نارې وهي، چې پاکستان د افغانستان د بې ثباتۍ او بربادۍ اصلي عامل دئ؛ خو امريکايي او انگرېزي ستراتيژيستان په پاکستان کي د خپلو اوږدو سياسي، اقتصادي او ستراتيژيکو گټو پر بنسټ د دوی چغو او نارو ته د دوو توتو ارزښت نه ورکيږي.

اسامه بن لادن د پاکستان له اوردو ژبي ورځپاڼي (امت) سره په خپله اوږده مرکه کي يادونه کړې وه، چي د پاکستان له نامه سره همېشه د دوی [القاعدي] زړونه تپېږي. دی زياتوي: «خداي مکره، که سخت حالات راسي، موربه پاکستان په خپلو وینو وساتو. پاکستان موربه د عبادتځي په څېر سپېڅلي دئ. موربه جهاد خلگ يو، له دې امله د پاکستان د دفاع دپاره جنگېدل، موربه تر ټولو غوره جهاد برېښي. البته، موربه دا خبره ارزښت نه لري، چي د پاکستان واک د چا په لاس کي دئ...» د دې مرکې نور تفصيل دلته ولولئ:

<http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=24697>

د بن لادن دا بيان په ډاگه ښيي، چي آی. ايس. آی. او القاعده نه بېلېدونکي ياران دي. بايد هم نه بېلېدونکي بي. هغه څوک چي د يوه پردي ملک دپاره سر او ويني بندي، په واقعيت کي له هغه ملک سره نه شلېدونکي مينه لري. لکه څنگه چي مخکي يادونه وسوه، که امريکا د پاکستان له ياري او انډيوالي څخه لاس نسي اخيستلاي، ايا د هغه له نه بېلېدونکي ملگري او متحد - القاعدي - له ياري څخه لاس اخيستلاي سي؟ دا د منطقو يوه ډېره ساده او اسانه فرضيه ده. لوی او کوچنی گرده په پوهېږي. همدا اوس په لېبيا کي د القاعدي له ځينو جنگياليو سره د امريکا او نورو لوېديځو هيوادو عسکري، مالي او استخباراتي مرستي په څه مانا دي؟ زه نه پوهېږم، د امريکايي او بېلابېل پلويان د امريکايانو په ستايلو او د پاکستانيانو په کرلو څه ترلاسه کيبي؟!

د دې پر ځای بايد په دې واقعيت ځانونه پوه کو، چي په افغانستان او سيمه کي د ټولو فتنو او خباثو اصلي مورې څوک دئ؟ او دا خطرناکه لوبه د مقصد دپاره روانه ده؟ هيله من يم، په افغانستان کي د امريکا د عسکري تاسيساتو د تداوم پلويان او خواخوږي د غفلت له درانه خوبه را وښي سي؛ او د دې ټولو استعماري فتنو او ناولو لوبو په علت العلل ځانونه پوه کړي.

ريشتيا خبره داده: تر هغه مهاله، چي د استعمار تور لاسونه په توپيو او دسيسو بوخت بي، نه يوازي زموږ وران او په وينو لړلي هيواد سوکاله ورځ نسي ليدلاي، بلکي د نړۍ نور مظلوم ملتونه به هم د دې «بشر دوستو» او «متمدنو» قاتانو د خونړي ناتار له امله د قيامت ورځي او شپې تېري. لېبيا، يمن، بحرین، مصر، تونس، فلسطين او داسي نور ملتونه، گرده د دې مدعا څرگند او روښانه ثبوتونه دي. يو ځل سترگي پرانيزئ او واقعيتونه په غور او دقت سره وگورئ!

امريکايي چوني او په افغانستان کي د تنظيمي جگړو د تکرار اندېښنه

د امريکايي چونييو د تداوم ډېری پلويان وايي، که امريکايي پوځونه نه بي، نو په افغانستان کي به يو پلا بيا د ۱۳۷۱ کال د کورنيو جگړو په شان د وينو والې وبهېږي؛ د خلگو پر نواميسو به تېری وسي؛ دا نيم ودان، نيم

کنډواله ښارونه به بيا د بېلابېلو جنګي ډلو د سياسي اقتدار په ليونيو لوبوکي له خاورو سره خاوري سي؛ او داسي نوري اندېښنې، چي فهرست يې خورا اوږد دئ.

زه د يوه داغدار افغان په توګه، چي د کابل په تنظيمي جګړوکي مي د پښتونوالي په ګونا سکه ورور وژل سوی؛ او د زرونو نورو کابليانو په شان مي پلرنی کور په توغنديو نړول سوی، د کابل ښار په خونړيو او زړه لړزونکو پېښو، ډېر ښه خبر يم. لوی څښتن دي هغه توري او خونړۍ ورځي د نړۍ پر هېڅ ملت نه راولي. له دې سوبه فکر نه کوم، هېڅ دردمن او با احساسه افغان د کابل د تنظيمي جګړو د تکرار خطر ته په سپکه سترګه وګوري. مور ټول افغانان بايد په عمل، خبرو او قلم د کابل د تېرو وحشتناکو جنګو د مخنيوي دپاره په ګډه کار او مبارزه وکو؛ اما په هيواد کي د امريکايي عسکرو همپښۍ چوني د دغه راز ستري ملي غميزي د مخنيوي معقول او منطقي حل نه دئ؛ ځکه امريکايانو د کابل وحشتناکو تنظيمي جګړو ته په پام سره، په تېرو لسو کالو کي حقوقي او اخلاقي مسووليت لاره، چي د داسي جهنمي او شيطاني جنايتو مسببن نړۍ والي جنايي محکمې ته بوزي؛ له سياسي واک څخه يې لاسونه لنډ کړي؛ د تورو پيسو او تورو معاملو پوښتنه ګروږنه يې وکړي؛ او په دې توګه د کړېدلو افغانانو له زړو څخه هغه اندېښنه مخکي له مخکي ليري کړي، چي دا دئ نن يې د خپلو پوځي اډو د ځای پر ځای کولو دپاره د يوې مهمي او ظاهراً مؤجه پلمې په توګه استعمال يې.

بېله شکه، د داسي جنايتکارو او بې مسووليتو جنګي ډلو ټپلو د ملاتړلو او نازولو په شرايطو کي، هېڅکله د کابل د خونړيو تنظيمي جګړو له تکرار څخه انکار نسي کېدای؛ ځکه له اور او باروتو سره لوبي، بې چاوندني او تباهي بله نتيجه نسي لرلای؛ خود داسي ملي فاجعي د بيا پېښېدو د مخنيوي دپاره د سمې او منطقي لاري په اړه تر خبرو اترو مخکي بايد په افغانستان کي د امريکايي لښکرکوټو له درنو او محترمو پلويانو څخه پوښتنه وکو، چي په داسي اوضاع او حالاتو کي نو د کابل د تېرو وحشتناکو تنظيمي جګړو د تکرار مسووليت د چا په غاړه دئ؟ ايا همدې يرغلګرو لښکرو په تېرو لسو کالو کي د هيواد بېلابېلو جنګي او مافيايي ډلو ته د هر راز امکاناتو په برابرولو سره، په لوی لاس، د کابل د وحشتناکي فاجعي تکرار ته لار نه ده هواره کړې؟ که امريکايانو او نورو ايتلافي ځواکو ريشيتا هم له تنظيمي ايله جاريانو او نورو ځينو عناصرو څخه د بې ګونا او بېوزلو افغانانو د ژغورني مينه لرلای، له لويه سره به يې دې بې مسووليتو جنګي ډلو ټپلو ته د انسان وژني او تباهي امکانات نه برابرول؛ هماغه وخت به يې د پاکستاني پوځيانو، ايراني اخوندانو او شرمېدلو روسانو د ډول ډول لاسوهنو مخه نيولې وای؛ او له رټېدلو افغانانو سره به يې د يوه ريښتيني ملي او اولسي حکومت په جوړولو کي مرسته کړې وای.

هو! دا خبره تر لمر روښانه ده، که د نجيب الله د حکومت له پرزېدو سره سم د يوه ملي حکومت په جوړولو سره د جنگي ډلو تپلو د چپه او راسته غوښتلو مخه نيول سوې وای په کابل کې به زموږ شاوخوا پينځه شپېته زره (۲۵) بې گونا هيوادوال په ډېر وحشيانه ډول نه وژل کېده؛ زموږ لکونو بېوزلو او مظلومو عزيزانو به د سر او ناموس خوندي کولو د پاره خپل کورونه او کلي نه پرېښوول؛ کابل ښار به د چنگېزيانو په دود نه وړاندې؛ د هيواد تاريخي او فرهنگي ميراثونه به په دونه بې رحمۍ نه لوټېده؛ او په هيواد کې به د پوهي او روڼا دروازې نه تړل کېدې...

په خواشيني سره امريکايي استعمارگرانو د خپلو ناولو مقصدو تر پوره کولو وروسته افغانانو ته شا ورواړوله؛ او افغانستان يې د گاونډيانو او کورنيو لېوانو و خولو ته ور وغورځاوه. ښه! تېر پر تېر هېر پر هېر. راسې د ۲۰۰۱ع کال په اکتوبر کې د امريکايانو تر پوځي يرغل وروسته شرايط او حالات په پام کې ونيسو. دا ځل خود ټولو ناخوالو مسووليت مستقيماً د امريکايي واکمنانو پر اوږو پروت دئ. هيڅوک دا نسي ويلي، چې دا ويني او اورونه، دا وړاني او ويجاړي د افغانانو مسووليت دئ؛ ځکه موږ او تاسو ټولو ته مالومه ده، چې دا اور چا و لټاوه؟ هيڅوک له دې ښکاره حقيقت څخه نټه نسي کولای، چې بهرنيو پوځو، په تېره بيا امريکايي عسکرو له څه کم لسو کالو راهيسې د دې ملک ښه او بد ټول په خپلو لاسو کې اخيستي دي؛ خود ا واري بيا ولي څه شهکاري ونکړه؟! بيا يې ولي د پسو او شپانه د ژغورني پر ځای د لېوانو خوا و نيوله؟! څه سوې د انتقالي عدالت، امنيت او قانونيت هغه لويي لايي او باټي؛ څه سوه د ډيموکراسۍ او بشري حقوقو هغه شرنکولي شعارونه او سرودونه؛ څه سوه د افغانستان د بېوزلو او کرېدلو خلگو د ښکمرغۍ د پاره هغه «سره او زرغونه باغونه»؟!

واقعيت دا دئ، چې د کابل په تېرو تنظيمي جگړو کې نغښتي جنايتکاري او وړانکاري ډلي تپلي د اوسنيو يرغلگرو لښکرو او گاونډيو جاسوسي سازمانو تېروني ملگري دي. ټولو افغانانو ته څرگنده ده، چې ايتلافي پوځو په تېرو لسو کالو کې نه د خپلو پاکستاني متحدينو پر خلاف څه اغېزمن او گټور اقدام وکړ؛ او نه تر اوسه تيار دي، د افغانستان هېڅ پخوانۍ جنگي ډله تپله له ځانه مروره کړي. په دليل يې هم د هر چا ښه سر خلاصېږي. سبا په چين، هند، مرکزي آسيا، روسيې او نورو هيوادو کې د اور لگولو او اوبو خړولو د پاره د هغو مخلصانه خدمتونه ته اړ دي. په داسې حال کې، چې ريښتيني روښانفکران، ملي او هيوادپال شخصيتونه او خپلواکۍ غوښتونکي خلگ د استعمارگرانو دانساني ضد نخشو په عملي کولو کې هېڅ راز مرستي ته زړونه نه ښه کيې، امريکا او نورو ايتلافي دولتونه هېڅکله دا همېشني ملگري يا گټوره ستراتيژيکه پانگه له لاسه نه باسي.

که امریکایانو او نورو ایتلافي دولتو په افغانستان کې د جگړې او وړانکارۍ او ورونه مړه کړي وای؛ خلگو ته یې کار او روزگار برابر کړی وای؛ او د یوه ریښتیني ملي او ولسي دولت وراوستلو ته یې د اسانتیاوو برابرولو له لارې د روانو شخړو او ناخوالو مخه نیولې وای، بیا به هیڅکله د تنظیمي جگړو او نورو غميزو د تکرار بېره او اندېښنه نه پاتېده. جنگ خپلو افغانانو به د هیواد په تېردو د پېرش کلن تاریخ، په تېره بیا تنظیمي جنگو کې د خپلو بدو ورځو او خونړیو پېښو په وریادولو سره د ایتلافي عسکرو د بیرته ستنېدو له امله د زړه له کومې خواشیني کولای؛ خون هر څوک گوري، چې له څو مزدورو واکمنانو، جاسوسانو، جنګي او مافیایي ډلو پرته ټول رېږدلی افغانستان اولس په بې صبرۍ سره د یرغلګرو لښکرو د وتلو شپې او ورځې شمېري. دلیل یې هم لمر غوندي روښانه دی: له یوې خوا د افغانستان د تېردو د پېرش کلن تاریخ تر ټولو خطرناک جنايتکاران، وطن پلورونکي، غله او مفسدین د امریکایانو او نورو اشغالګرو تر وزرو لاندې د واک پرگدی ناست دي؛ وسلې، پیسې او سپرې لري؛ او له بلې خوا هیچا د دې رنځېدلو خلگو د آرامۍ او سوکالیۍ د پاره په ریښتیا کار و نه کړ.

زموږ مظلوم خلگ هره ورځ د هیواد په گوټ گوټ کې د ۱۳۷۱ کال تر تنظیمي جگړو و حشتناکي غميزي گوري د کونړو، شینوارو، عزیزآباد، چپرهار، کندوز، خوست، پکتیکا، روزگان، هیلمند، کندهار، زابل، غزني، لغمان، او لسګونو نورو سیمو تراژیدۍ په څه لحاظ تر پخوانیو پېښو کوچنۍ او بې ارزښته دي؟! ایا په هره پېښه کې زموږ پر بې گونا هیوادوالو د قیامت شپې نه سوې تېري او لانه تېرېري؟ البته، په دې زړه لړزونکو دردو او غميزو یوازې د زړو خاوندان پوهېدای سي - هغه کسان چې انساني مینه او عاطفه ولري؛ درد او مصیبت یې لېدلې یې - نه هغه کسان، چې د ماره نس پارسي وایي. ایا د کندهار په ارغنداو، ژړی او پنجوايي کې د زرګونو کنډاریانو په دردونکي حال خبریاست، چې همدې امریکایي او ایتلافي لښکرو یې د ۲۰۱۰ع کال د مني په وحشیانه عملیاتو کې له نارینه وو، ښځو، کلو، باغو، ماجتو، دوکانو او نورو شتمنیو سره څه معامله وکړه؟! که نه یاست خبر، زه به مو په خبر کړم: ایتلافي فرعونانو دغو بشري ضد عملیاتو ته د «هيلي!» نوم ورکړی و. هو! د بې گونا خلگو د بې رحمانه وژني او چنگېزي تباهی «هيله!» امریکایي پوځ د همدې عملیاتو په ترڅ کې د ارغنداو ولسوالۍ د څسرو په سیمه کې یوازې د ترکو پر کلاچه پینځه ویش (۲۵) تنه یانې پوره دوه زره پینځه سوه (۲،۵۰۰) کیلو ګرامه چاودېدونکي مواد و غورځول؛ او په دې توګه یې دکلي ټول اووه ویش کوره د لاس د ورغوي په څېر هوار کړه. د دې بې ساري جنګي جنايت تصويري بیان او نور جزئیات، په دغو ویبپاڼو کې ولولئ:

<http://www.wsws.org/articles/2011/apr2011/afgh-a19.shtml>

<http://www.benawa.com/details.php?id=41909>

<http://www.surgar.net/-news-pg-Hot-News-1651.html>

<http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=24444>

د «ترکو کلاچه» يوازينی کلی نه دی، چي د محکمي له مخي نابود سو. په دغو عملياتو کي ډېر نور ودان او سمسور کلي هم د بمو او باروتو په زور په سپړو دښتو او وحشتناکو کنډوالو واوښته. د بي غيرته او مزدور کرزي له خوا ټاکل سوي کميسيون هم په دغو وحشتناکو عملياتو کي، د خلگو مادي شتمنيو ته اوښتی زیان سل (۱۰۰) ميليونه ډالرو باله. د دي حقيقت تفصيل، دلته وگورئ:

www.reuters.com/article/idUSTRE70A3B620110111

البته، دا خو د امريکايي پوځ په دي کاوبايي ستايل عملياتو کي يوازي د مادي تاوان خبره وه؛ ځکه زموږ بي گونا خلگو ته اوښتي ځاني تلفات او د عملياتو په ترڅ کي بهر، وحشت، سپکاوی او بي عزتي خو په سلگونو ميليونو ډالرو هم نسي محاسبه کېدای.

ايا د ودانو کلو داسي ظالمانه هوارول او ويجاړول د هغه پروگرام يوه برخه ده، چي امريکايان او نور ايتلافي پوځونه يې په دي کچول او جنگ ځپلي هيواد کي د بشري حقوقو، ډيموکراسی، سولي، امنيت او ترقي په نامه پر مخ بيايي؟! د امريکايي چونييو د «رسميت» او «قانونيت» پلويان دي، جواب ووايي؟

البته د ارغنداو، ژړی او پنجوايي عمليات د ايتلافي قواو لومړني او وروستي عمليات نه دي. هره ورځ، هره شېبه، دوري هوري، د دغه راز خپلسرو او بي پروا عملياتو په ترڅ کي زموږ پر بي کسه او بي وسه افغانانو داسي چپه مېچني تاوېږي، چي د دي خاوري په تاريخ کي يې ډېر لږ مثالونه تر سترگو سوي دي.

په داسي شرايطو او حالاتو کي خوماته د تنظيمي ملېشو او فرعوني لښکرو د بي رحمانه وژنو او چنگېزي ږنگولو تر منځ هېڅ توپير، نه مالومېږي؟ مگر دواړه ډلي د افغانانو په وژنه او تباهي کي يو تړبل بتر نه دي؟ سربېره پر دي، ايا دواړي خواوي همدا اوس هم د شرمېنانو په څېر زموږ د بي دفاع خلگو د حلالولو او کورورانولو دپاره، په يوه مورچل کي ناست نه دي؟ قضاوت تاسو حقپالو او باضميره لوستونکو ته پرېږدم.

په دي توگه گورو، چي امريکايي لښکرکوټونه هېڅکله رېږدلي افغانان د بلاوو له منگولو څخه نه ژغوري. لکه څنگه چي پوه او سترگه ور لیکوال - بناغلي موسوي په افغانستان کي د امريکايي چونييو د خطرو په اړه له «افغانستان آزاد - آزاد افغانستان» وپېاني سره په خپله صوتي مرکه کي يادونه کړې ده، له څو چونگېنو څخه د ژغورني په خاطر بايد هېڅکله د نهنګ يا تمساح خولي ته پناه يونسو. مگر موږ او تاسو ټولو د سر په سترگو و نه لېده، چي د تنظيمي جگړو په پای کي، همدغو کوچنيو او لويو چونگېنو څنگه د څو لڅو، لغرو طالبانو له بيري

خواجه بهاء الدين، کولاب، مشهد، پېښور، دبی، تورکيې، اوروپايي هيوادو، کاناډا، امريکا او استراليا ته پښې سپکي کړې. نن هم زموږ زړور او مړني خلگ له دغه راز پومبه يي زمريانو او پهلوانانو څخه هيڅ بېره نه کيي.

د چونگښو، نهنگانو، سپيانو او چغلانو له بېلابېلو خطرو څخه د ژغورني دپاره بايد د بلا غېږ ته د پناه وړلو پر ځای خپل خلگ را وپېښ کړو؛ د قوم، مذهب، ژبې، سيمي، سياسي نظريو او داسي نورو پر بنسټ را منځ ته سوي واټنونه ايسته کو؛ او په يوه وجود او يوه اواز د دې واحد ملت او دې گډ کور له بېلابېلو دوښمنانو سره د مبارزې په سنگر کي ودرېږو. ماته د دې خبري په ريشتياوالي کي هيڅ شک نه ښکاري: تر څو کورنۍ او بهرنۍ يالويي او کوچنۍ بلاوي له دې وطنه ورکي نسي په افغانستان کي د سولي، ارامۍ، خپلواکۍ، قانونيت، عدالت او ترقي هيله د او بو پر مخ کړنې دي او بس.

د امريکايي چوښيو نن او سبا

د امريکايي چوښيو د تداوم ځيني پلويان ادعا کيي (کوي)، چي گواکي امريکايي چوڼۍ اصلاً د نن خبره نه ده، بلکي دغه راز چوڼۍ په واقعيت کي تر ۲۰۱۴ع کال وروسته جوړېږي. دوی استدلال کيي، چي تر هغه مهاله به په هيواد کي سوله او امنيت هم په بشپړه توگه ټينگ سوی يي. دا بناغلي ډاډه دي، چي هغه مهاله به د امريکايي چوښيو عسکر د افغانانو د کورو په تلابنۍ او نورو کورنيو امنيتي چارو کي هم برخه نه اخلي، بلکي يوازي به د هيواد د سياسي پولو، ملي خپلواکۍ او سياسي استقلال د دفاع چاري پر مخ بيايي.

زما خو په دې تعقل او منطق هيڅ سد نه رسيږي. که څوک استدلال کيي، چي امريکايي چوڼۍ به تر ۲۰۱۴ع کال وروسته، د بهرني تيري په وړاندي د افغانستان د دفاع مسوليت په غاړه لري، زه يې په جواب کي وایم، چي دا بهرني تيري او بهرنۍ لاسوهني خو له کلونو کلونو راهيسي رواني دي؛ هر څوک يې د سر په سترگو گوري. د هيواد په گوټ گوټ کي له کلونو د جنگ او وحشت اورو نه بل دي؛ شپه او ورځ د افغانانو ويني بهيږي؛ ورانۍ او تباهي رواني دي. سړي نه پوهېږي، چي تيري او لاسوهنه، تور دئ که سپين؟! دا چي امريکايي او ايتلافي لښکرو له تېرو لسو کالو څخه، د دغه راز تېريو او لاسوهنو په شنډولو کي هيڅ مرسته نه ده کړې، هغه بيا کاملاً بېله خبر ده.

عجبه لا داده، چي امريکايي لښکرو خو د خپل يرغل له همغي اولي ورځي څخه غټي غټي ادعاوي کولې، چي د القاعدې، طالبانو او نورو تروريستانو د ورکولو دپاره افغانستان ته تللي دي. که دا خبره ريشتيا وای، نو ولي يې تردې دمه د سولي او امنيت په راوستو کي ريشتيني، فعاله او رغنده برخه وانخيسته؟ تېر لس کلن ريکارډ خو له ورايه ښيي، چي يرغلگرو لښکرو، نه يوازي افغانستان ته سوله او امنيت، ولسواکي او قانونيت را نه وست، بلکي په ټوله سيمه کي يې د دوښمنينو او نفرتو لمبې بلي کړې؛ او دا دئ نن ټول گورو، چي دا لمبې د هري ورځي

په تېرېدو سره لا پسي غزېږي او تونديږي. که سبا په هيواد کي سوله او امنيت ټينگ سي، بيا نو پردو عسکرو او پردو چونييو ته څه ضرورت دي؟!

ايا په اوسنيو شرايطو کي څوک د افغانستان دکورني او بهرني امنيت ترمنځ د بېلتون کرښه ايستلاي سي؟ ايا زموږ د هيواد کورني او بهرني امنيت د يوې سيکې د دوو مخو په شان، يو له بله تړلي نه دي؟
امريکايي او ايتلافي لښکرو که ريشتيا زموږ د ژغورني دپاره توره کولاي، بايد پرون او نن يې دا توره کړي واي، چي د جنگ او نامنيو، زور زياتيو او بې عدالتيو له کبله د مظلومو او بې پناه افغانانو کرږي تر اسمانو رسېدلي دي.

ايا دا خبره تعقل او منطق لري، چي امريکايي او نور ايتلافي پوځونه اوس هيڅ مسووليت نه لري؛ خو تر ۲۰۱۴ع کال وروسته بيا په بشپړه توگه تيار دي، د افغانستان د خاوري او خپلواکۍ د دفاع دپاره ويني کړي؟ په دې استدلال خو باور وکړئ، چي د لومړني ښوونځي هلکان هم نه تېروزي. له بله پلوه، ايا دا په دوو گوتو د لمر پټول نه دي، چي څوک ادعا وکړي، امريکايي چوني تر ۲۰۱۴ع کال وروسته جوړېږي؟ مگر دا خاوره له تېرو لسو کالو راهيسي د امريکايي او ايتلافي لښکرو د بې رحمانه تاراکو ميدان نه دي؟ ايا همدا اوس د امريکا څه د پاسه يو لک تر غاښو سمبال پوځ او په ملکي جامو کي د يو لک په شا وخوا کي نور وسله وال (د استخباراتي، امنيتي او اکمالاتي شرکتو غړي) د څه د پاسه پينځوسو زرو نورو ايتلافي قوتو تر څنگ، په دې جنگ ځپلي هيواد کي، چپه او راسته غوښتونه نه کيبي؟ زه نه پوهېږم امريکايي چوني ښکرونه لري که لکۍ؟! ايا د چونييو او لکونو پوځيانو، امنيتي شرکتو او عسکري مخابراتو ترمنځ، په مانا کي څه توپير سته؟ په دې توگه، امريکايي چوني هيڅکله د ۲۰۱۴ع کال خبري نه دي. داسي چوني له تېرو لسو کالو راهيسي جوړي سوي دي.

که د يوې شېبې دپاره دا و منو، چي امريکايي چوني به تر ۲۰۱۴ع کال وروسته جوړېږي، بيا نو اساسي پوښتنه دا ده، چي دغو ټولو نابالو مېلمنو په تېرو لسو کالو کي دکورني او بهرني تېري په وړاندي زموږ د خلگو او هيواد د ساتني دپاره څه توره وکړه، چي تر ۲۰۱۴ع وروسته به نوره وکي؟

ايا دا خبره د منلو وړ ده، چي امريکايي پوځونه اوس د خپلسرو ايله جاريانو په څېر عمل کيبي، خو تر ۲۰۱۴ع کال وروسته به يې صلاحيتونه او مکلفيتونه د يوه حقوقي او قانوني نظام په چوکاټ کي تنظيم سي؟
که داسي يې، نو بيا خو پوښتنه دا ده، چي په تېرو لسو کالو کي يې ولي د يوه منظم حقوقي نظام په جوړولو سره د خپلسريو او سرغړونو مخه نه نيول کېدی؟ له بلي خوا څوک د اتضمين ورکولاي سي، چي دا فرعوني ځواکونه به تر ۲۰۱۴ع کال وروسته هم، وضع سوو قواعدو او مقراراتو ته غاړه ايرېدي؟ مگر د جاپان دولت له خپل ټول لور

نامه، صنعت او پرمختگ سره سره دا توره کړې ده، چي د خپل هيواد په اوکيناوا ټاپوگانو کي د امريکايي پوځي منسوبانو د زرگونو فقرو جرمو او جنايتو، مخنيوی وکړي؟!

زموږ درنو لوستونکو ته څرگنده ده، چي اوس هم کرزي د ايتلافي قواوو په عملياتو کي د ملکي افغانانو د بې رحمانه وژنو له کبله يو و نیم اعلاميې او احتجاجيې خپروي؛ تر ۲۰۱۴ع کال وروسته به هم دا کار دوام و مومي؛ خو د دغه ډول تشو او پوځو اعلاميو په خپرولو سره به زموږ مظلومو خلگو ته څه گټه ورسپري؟! ايا هغه مهال به کرزي يا بل مزدور حکمران د خپلسرو پردو لښکرو د لاس پېچلو يا غوږ تاوولو جرأت ولري؟! فکر نه کوم. که جاپاني منتخب واکمنان دا جرأت نه لري، بيچاره کرزي يا د هغه پر ځای ناستی بل مزدور به څنگه دا جرأت ولري؟ نتیجه دا ده، چي پردي عسکر به نن هم د فرعونانو غوندي زموږ په ژوند او هستی لوبي کيبي؛ او تر ۲۰۱۴ع کال وروسته به هم همدا غوبل روان يي.

تشي احتجاجي خبرتياوي يوازي د واک او ډولو د پاره د مزدورو واکمنانو چل ول او سياسي تاکتيک دئ. بشپړ باور لرم، چي د افغان اولس د پارېدلو احساساتو د تسکين د پاره دغه راز بې مانا اعلاميې او احتجاجيې، ډرامې او ناټکونه گرده د بهرنيو بادارانو په مستقیمه لارښوونه او مشوره کيږي. ماته خو هغه اعتراض او احتجاج له تشو خبرو او پراس ايستلو پرته بل څه نه ايسي، چي له غوڅ او پرېکنده عمل سره ملگري نه يي. نن تش په نامه زرگري اعتراض او احتجاج؛ سبا بيرته پر يوه سترخان ټوکي او خنداوي، څه مانا لرلای سي؟! حقيقت هر چاته روښانه دئ. اسير، بې واکه، مزدور او گوداگي واکمنان کله د خپلو بادارانو په وړاندي د غوڅ او پرېکنده عمل زور تيا لري.

خير، د افغانستان او سيمي سياسي شونکي له لومړي ورځي څخه په دې باور دي، چي امريکايي عسکر افغانستان ته د سولي او امنيت، ډيموکراسی، بشري حقوقو او قانونيت په مقصد نه دي تللي؛ او تردې وروسته به هم زموږ د جنگ ځپلي خاوري د ساتني او خونديتوب هيڅ غم ونخوري. د دوی هدف د يرغل له همغه لومړي ورځي څخه ترننه، خپلي استعماري گټي دي اوبس.

د امريکايي چونييو د دايمي حضور له بناغلو پلويانو څخه زما بله مهمه پوښتنه دا ده، چي که د پردو لښکرو همېشني حضور د وطن او خلگو په گټه کار يي، نو ولي مو د څه د پاسه دوو ميليونو شهيدانو، معيوبينو او معلولينو په ورکولو سره، د شورويانو سور پوځ له ملکه وشړئ؟ ولي مو روسانو ته د دايمي لښکرکوټو د جوړولو اجازه ورنکړه، چي له يوې خوا مو لاس په لستوني همساگان وه؛ او له بلې خوا يي په تاريخ کي هم له افغانانو سره د پرنگيانو په اندازه، وحشيانه ظلمونه نه وه کړي؟

که د بهرنيو پوځو حضور او لښکرکوټونه معقول او گټور کار وای، نوزموډ پلرو او نيکولو د وینو په تويولو او د سرونو په بنډلو سره هېڅ پردي پوځ ته د پښې ايښوولو ځای نه ورکاوه؟ موډولي د ميرويس نيکه، شاه محمود، شاه اشرف، احمدشاه بابا، وزير اکبرخان، عبدالله خان اخکزي، امين الله خان لوگري، ميربچه خان کوهدامني، ميرمسجدي خان، محمدجان خان وردگ، ملا مشک عالم اندر، ايوب خان، سپيني ادې، ملالی، غازي امان الله خان او سلگونو نورو ملي اتلانو په حماسو او کارنامو وياړو؟!

جواب کاملاً روښانه دی. هغوی دا خاوره د خپلو سرونو او وینو په بیه د پردو له کرغېړنو قدموڅخه پاکه کړې؛ او موډ ته یې د یوه ارزښتناک میراث په توگه پرېښې ده. ښایي د پردو څیره خواره بالاخره په دې اعتراف هم ونه شمیري، چې زموډ پلرونه او نيکونه تېر وتلي وه؛ ناحقه یې له پرنگيانو او نورو يرغلگرو سره ډغري وهلي دي؛ باید پرېښي یې وای، چې انگرېزانو یا نورو پردو دې ملک ته «ترقي» او «پرمختگ» راوستی وای. زه وایم کور ښادو، که موډ ترقي او پرمختگ په هیله پرنگيانو یا نورو يرغلگرو فاتحانو ته د دې تاريخي خاوري واگي سپارلي وای، بیا به نو د افغانستان نوم هم نه وای پاته. د امریکا متحده ایالات، استرالیا او کاناډا یې ترټولو غوره او ژوندي مثالونه دي. تاسي وگورئ، چې په متحدو ایالاتو کې د دغه خاوري د بومي اوسېدونکویا امریکايي هنديانو (American Indians, Red Indians, Indians) او په استرالیا او کاناډا کې د دغو هیوادو د ځایي اوسېدونکو (Aboriginals) د هويت او بقاء خبره اوس کوم ځای ته رسېدلې ده؟! ټول جهان گوري، چې د همدې «متمدنو» او «پرمختللو» مهاجمانو له شامته اوس د دغو او داسې نورو هیوادو د اصلي اوسېدونکو نسلونه، ژبه او کولتور د ورکېدو په حال کې دي.

د مرکزي آسیا د اولسو په دردوونکي فرهنگي او اجتماعي حالت هم موډ و تاسي ګرده ښه خبریو. مگر تاجیکو، اوزبکو، تورکمنو، قرغیزو، قزاقانو، آذربایانو او په دې سیمه کې نورو مېشتو قومو د روسي استعمار د څو او یا کلني واکمنۍ له شامته، خپلي ژبي، ادبیات، فرهنگ او تاريخي ویاړونه، نه وه له لاسه ورکړي؟ نوري خبري به پرېږدو، په تاجیکستان، اوزبکستان او آذربایجان کې د «رحمانوف»، «کریموف»، «علی یف» او داسې نور تخلصونه د څه واقعیتو ښکارندوی وه؟ ایا په دې پراخه حوزه او د هغه هیواد په نورو سیمو کې د ځایي اولسو د ژبو، ادبیاتو او فرهنگي ارزښتو له منځه وړل، ټول د هغه استعماري تاراک زېږنده نه وه، چې په دغو سیمو کې د روسي عسکرو د لښکرکوټو او چوښیو د ځای پر ځای کولو له لاري عملي سو؟ سربېره پر دې، داسې ډېر مثالونه په گوته کېدای سي، چې د پردو پوځي تاسیساتو، د بومي خلکو د ژبنيو، کولتوري، فکري او تاريخي ارزښتو په ورکولو او بې رنگه کولو کې ډېره لویه ونډه اخیستې ده.

زموږ په خپل لرغوني هيواد کي په پخوانو زمانو کي د هخامنشي او يوناني دورو آثار او وروسته بيا د بودايانو، عربانو، چنگيزيانو، گورگانيانو، صفويانو، پرنګيانو، روسانو او امريکايانو پراخي سياسي، اجتماعي، فرهنگي، مذهبي او هونري اغېزې ګرځېدې د دغو تاريخي واقعيتو روښانه مصداق دي. د کوربه هيواد خلکو ته د پردو عسکرو د همېشني استوګني وړاندوونکي رول، د دغو مسألو په يادوني سره نه بشپړېږي. له دې امله، د استعماري چوڼيو نور وړاندوونکي اړخونه د دې کتابګوتي په راتلونکو بحثو کي سپړو.

لکه څنګه چي گورو، د وطن پلورني او انقياد غوښتني مدافعان غواړي د افغانستان تاريخ له سره وليکي؛ خودا پلانه په مړانه او اتلوالۍ، بلکي په سپيتانه او بې تنګۍ. زموږ خپل رزمي او حماسي ادبيات، دودونه او وياړونه خويوي خواته پرېږدئ، تاسي د شرق د نامتو فلسفي او عرفاني شاعر - علامه اقبال لاهوري (۱۸۷۷-۱۹۳۸ع) پارسي شاعري وگورئ، چي زموږ د توريالي ملت او ملي اتلانو په وياړ يې څه څه نه دي ليکلي:

آسيا يک پيکر آب و گل است

ملت افغان در آن پيکر دل است

از فساد او فساد آسيا

در گشاد او گشاد آسيا

(لاهوری، کلیات: آنسوی افلاک ۱۷۷-۱۷۸). وروستی بیت د ځينو

افغان ليکوالو په آثارو کي په نسبتاً بېله بڼه راغلي دي.

که زموږ غښتلو او تورياليو وروڼو، پلرونو او نيکونو هر يرغلګر ته لاسونه پورته کولای، بيا به «افغان ملت» هم هيڅکله د «آسيا د زړه» په توګه نه يادېده. همدغه راز، که د سيد جمال الدين افغاني استعماري ضد مبارزو د هند، منځني ختيځ، ايران او تورکيې بيده ولسونه نه وای را وپښ کړي، علامه اقبال به هيڅکله هغه د «امام» په لور او ستر لقب نه نازاوه:

رفتيم وديديم دو مرد اندر قيام

مقتدی تاتار و افغانی امام

(شاد روان ۲۴۷).

د درنو لوستونکو به بڼه ياد يي، چي د روسانو لاس پر نامه نوکر - ببرک کارمل او ځينو نورو روس پلوه نوکرانو به تل دا ادعا کوله: که د شوراگانو ستر هيواد نه وای، امپريالستي بنا مار به افغانستان د محکي له ګرې څخه نابود کړی وای؛ خو واقعيت داسي نه و. موږ او تاسو ټولو وليده، چي سره پوځونه په فضيحت او شرمندګۍ سره ووتې؛ د ببرک کارمل په وينا د شوراگانو لوی هيواد ټوټه ټوټه سو؛ د شوروي استعمار په ځنځيرو تړلی، تش په نامه

سوسياليسټي بلاک هم د سترگو په رپ کې را وپرزېد؛ مگر د زمرو او ننگيالو تاريخي هيواد - گران افغانستان د جگو او پياوړو غرو په خېر همغسې سرلوړې ولاړ دئ؛ نه چا د مځکې له گړې نابود کړ؛ او نه يې چا د خپلواکۍ، ملي غرور او افغانيت روحيه مړه کړه.

نن د امريکا او نورو يرغلگرو پوځو مزدوران هم کټ مټ د روسي مزدورانو همغه پوچه خبره تکراروي: «که امريکايي پوځونه نه يې، پاکستانيان او ايرانيان به دا ملک په دوو ورځو کې ترستوني تېر کړي...» اما ريشتيا خبره داده، چې که امريکايي او ايتلافي پوځونه نه وه، انشاء الله سرلوړې افغانستان به د هيواد پالو افغانانو د يووالي او نارينتوب په برکت، بيا هم د پخوا په شان پر خپل ځای ولاړ يې. هغه څه چې د امريکايانو په ستنېدو سره به هرومرو له منځه ځي، د جنايتکارو، خاينانو او غلو اوسنی مزدور نظام دئ اوبس.

امريکايي چوڼۍ او د سيمي د اټومي ځواکونو زياتېدونکې خطر

په افغانستان کې د امريکايي چوڼيو د تداوم ځيني پلويان استدلال کيې، چې زموږ يوگانوڼې (پاکستان) له کلونو راهيسې اټومي وسلې لري؛ بل (ايران) هم د اټومي وسلو د ترلاسه کولو په درشل کې دئ؛ او شاوخوا ته نور پراته هيوادونه لکه هند، چين او روسيه هم له پخوا څخه د سيمي لوی اټومي قدرتونه گڼل کيږي. د دوی د استدلال له مخې، په داسې شرايطو او حالاتو کې، افغانانو ته هم بنيايي، چې د دغو اټومي طاقتو د احتمالي خطرو په وړاندې، د خپل هيواد د ساتنې او دفاع دپاره، ځان د نړۍ په يوه بل لوی اټومي ځواک يانې متحدو ايالاتو پورې وتړي، چې دلته د خپلو همېشنيو چوڼيو په مرسته د اړتيا پر مهال هر تېري کوونکي هيواد ته، غاښ ماتونکي جواب ورکي...

دا نظر نه يوازې له دې سوبه د منلو وړ نه دئ، چې ريښتيني او باغروړه افغانان هيڅکله د خپلو ملي نواميسو او خاورې د دفاع دپاره د پردو عسکرو پر توپک او برچې تکیه نه کيې، بلکې له دې اړخه هم ډېر کمزوری او سرسري دئ، چې په افغانستان کې د اټومي ځواک پر ځای کېدل، هيڅکله د سيمي د سياسي او امنيتي حالاتو له ثبات او ټيکاو سره مرسته نسي کولای. د ۲۰۰۱ع کال د سيپټمبر پر يوولسمه د امريکا د نړۍ والي سوداگرۍ پر مرکز او دفاع وزارت (پينټاگان) تروريستي بريدو په ډاگه وښوول، چې د اټومي وسلو لرل د يوه هيواد د مځکنۍ بشپړتيا، سياسي خپلواکۍ، ملي واکمنۍ او عامه نظم د خوندي ساتلو، يوازنی ضامن نه دئ.

دا خبره سمه ده، چې هند او پاکستان دواړه اټومي وسلې لري؛ او ترگرده يې لا زياتولو او عصري کولو ته ملاوي تړلې دي، خو سره له هغه هم گورو، چې هيڅکله له جنگو، نښتو او تروريستي بريدو څخه مصوون او خوندي نه دي

په ۱۹۹۹ع کال د کشميري جنگيالو او پاکستانی پوځ له خوا د کارگل د لور وځو کونيوول، په ۲۰۰۲ع کال کي د هند په مرکز - ډيلي کي د هغه هيواد پر پارلمان او په ۲۰۰۸ع کال د هند د ممبئي ښار پر اتو مهمو تجارتي او سيلاني مرکزود بهرنيو تروريستانو وسله وال بريد، ټول د دې خبري ښکاره او انکار نه کېدونکي ثبوتونه دي. اوس نو پوښتنه دا ده، چي په دې او دې ته ورته نورو بريدو کي، د هند د بېوزلو وگړو د ژوند په بيه برابرو سوو اتومي وسلو، هندي پوځ ته څه گټه ورسوله؟ دلته بهي گټي نه ده، چي موضوع له يوه بله اړخه هم څه ناڅه وڅېړو. مورټول پوهېږو، چي هند، چين او پاکستان درې سره اتومي قدرتونه دي. د دوی په نيژدې يا نسبتاً ليري گاونډيتوب کي د بوتان، نيپال او بنگلادېش کوچني هيوادونه پراته دي؛ خو دا خوار او نېستمن هيوادونه هيڅکله د شاوخوا همسايه گانو د اتومي وسلو بېره نه لري. همدغه راز، زمور شمالي گاونډيان (تاجيکستان، قرغيزستان، اوزبکستان او ترکمنستان) هم گرده د سيمي د اتومي ځواکو لکه چين، قزاقستان، روسيې او ايران په منځ کي پراته دي، سره له هغه هم هيڅکله له بهرني تيري څخه بېره او اندېښنه نه لري. تردې هيوادو، چي تېر سو کيو با د کاملاً بېل سياسي او اقتصادي نظام په لرلو سره د نړۍ له اوسني ستر اتومي طاقت (امريکا) څخه تر اتيا - نيوي کيلومترو زيات واټن نه لري، ايا د خپل امنيت او دفاع د پاره بايد د پاکستان، هند او ايران په شان د اتومي وسلو په جوړولو پيل وکړي؛ يا د نړۍ کوم بل اتومي ځواک، د مثال په توگه روسيې يا چين ته بلنه ورکي، چي د امريکا د متحدو ايالاتو له احتمالي خطرو څخه بهي وساتي؟ دا خود عقل او منطق لار نه ده. مگر له دې ترڅي تجربې څخه څوک انکار کولای سي، چي په ۱۹۶۱ع کال، د خنزيرانو په خليج کي د امريکا او شوروي اتومي کرکېچ، پر خوار ځواکي کيو با سربېره، د ټولي سيمي امنيت او ثبات د اتومي ناتار له بالقوه خطر سره نه و مخامخ کړي؟

د دې استدلال له مخي، اتومي وسلې د امنيت ضامن نه، بلکي د خپلو او نورو گاونډيو ولسو د تباهي وسلې دي. له دې امله بهي بايد، هيڅکله و لرلو يا تر لاسه کولو ته، زړه ښه نه کړو. زمور گاونډيان هم بايد د دې وحشتناکو انساني ضد وسلو له جوړولو او سياليو څخه په ټينگه لاس واخلي؛ ځکه چي د عمومي وژني دا وحشتناکي وسلې، پر دوی سربېره همسايه هيوادو ته هم ستر زيانونه اړولای سي. د شرم وړ خبره ده، چي د هند او پاکستان خلگ په ډوډۍ نه دي ماره؛ کور، کالي، دوا او تعليم نه لري؛ خود ولتونه بهي په سر ټمبگۍ سره د اتومي وسلو جوړولو او عصري کولو ته جوړېدلي دي.

د دې خبرو د يادوني مقصد دا دئ، چي د گاونډيانو او سيمه ييزو دولتو د اتومي وسلو له اړخه افغانانو ته د اندېښني او بيري پيدا کول، هيڅ عملي او واقعي اساس نه لري؛ ځکه گاونډيان يا نور سيمه ييز دولتونه هيڅکله له توپ، ټانک او الوتکو سره زمور پر هيواد تېری نه کيي. اتومي وسلې خوان د دولتو په اوږدو اعلام سوو جنگوکي هم په اسانۍ سره نه کارېږي. خدای مکره، که دا خيالي او توهمي خطر په ريشتيا سره پېښ هم سي، د امريکايي پوځيانو د متو په زور بهي شنوول، تردې هم پوچه او بهي مانا خبره ده. مور بايد په دې واقعيت ځانونه پوه

کړو، چې د متحاربينو ترمنځ د اټومي وسلو استعمال، گټونکي او بايلونکي نه لري. په دغه راز جگړو کي گرده بايلونکي دي. اټومي وسلې د ډله ييزي وژني د نورو وسلو په شان، د بشري تمدن پر تندي تور داغ دئ. بايد ټوله نړۍ د دغه راز وحشتناکو وسلو له جوړولو او کارولو څخه ډډه وکړي.

په دې کي هيڅ شک او شبهه نسته، چې د سيمي زياتره هيوادونه، په تېره بيا پاکستان او ايران زموږ په کورنيو چارو کي برېښي لاس وهني کيږي؛ خو په خواشيني سره، چې هر څه له همغه پيل څخه تر اوسه د افغانانو په مرسته کيږي. که زموږ وروڼه او عزيزان له پاکستاني او ايراني مداخله گرو سره لاسونه يو نه کړي، د پاکستان او ايران پوځيان په زرکاله دا جرأت نسي کولای، چې زموږ سرلوږي او خپلواکي خاوري ته په بده سترگه وگوري. دا ناروا او ظالمانه لاسوهني، بريدونو او يرغلونه، لکه څنگه چې مخکي هم اشاره وسوه، د پروکسي واري يا هغه جگړې په بڼه کيږي، چې بلوونکي يې له جگړې څخه ليري د خيبر پر غونډۍ ناست دي. نور هيوادونه ها خواته پرېږدئ، يوازي هندوستان او پاکستان په پام کي ونيسئ. دې دوو گاونډيو هيوادو د خپل څلور شپيته کلن تاريخ په اوږدو کي څلور واره ياني په ۱۹۴۷ع، ۱۹۶۵ع، ۱۹۷۱ع او ۱۹۹۹ع کلو کي، خونړۍ جگړې کړي دي؛ او دا دئ گورو، چې دا دوه همسايه هيوادونه له تقريباً لسو کالو راهيسي، زموږ په بېوزلي او جنگ ځپلي هيواد کي خپلي پخوانۍ دوښمنۍ او ترېگنۍ پر مخ بيابې؛ او د دې ظالمانه پردي يا نيابتې جنگ (proxy war) دپاره، ميليارډونه ډالر خرڅيږي. د نور تفصيل دپاره دا ويبپاڼي وگورئ:

http://en.wikipedia.org/wiki/Indo-Pakistani_wars_and_conflicts

http://en.wikipedia.org/wiki/Indo-Pakistani_War_of_1965

http://en.wikipedia.org/wiki/Indo-Pakistani_War_of_1971

http://en.wikipedia.org/wiki/Kargil_War

د پاکستان سياسي او عسکري واکمنان له هندوستان څخه د خپلو پخوانيو ماتو د کسات اخيستلو او له هندي خاوري څخه د کشمېرد بېلولو په مقصد، په افغانستان کي د يوه مزدور يا لږ تر لږه دوست او خواخوږي دولت د واکمنۍ له لاري د ستراتيژيک عمق په لټه کي دي. هندي واکمنان، په خپل روڼ سره په افغانستان، بلوچستان او کراچي کي پاکستاني دولت ته د بېلابېلو ستونزو او کړکېچو په پيدا کولو سره هڅه او کونښ کيږي، چې په هندي کشمير کي د پاکستاني پوځ او کشميري جنگيالو د بېلتون غوښتنې او تروريستي عملو مخه ونيسي. البته، په افغانستان او مرکزي اسيا کي د ارزانه او مو موادو موندنه؛ او خپلو صنعتي توکو ته د بازار پيدا کول، د هند او پاکستان د سياسي - نظامي سياليو يو بل مهم اړخ دئ.

خاوره زموږ، وينه زموږ او بريادي زموږ؛ خوگتې او هدفونه د دوی! دې ته نو زموږ د عوامو په ژبه وايي: رذالت، منافقت او شيطان. موږ او تاسي گرده گورو، چې هر بهرنی هيواد د خپلو سياسي، اقتصادي او ستراتيژيکو

گټو د تحقق د پاره زموږ په خاوره کي، په خونه سپين سترگي او سرتمبگي، څه څه نامشروع او خاينانه کارونه نه کيي؛ خو بالعکس په افغانستان کي د پردو لښکرو او تحميل سوي حکومت بېلابېل پلويان، د خپلي خاوري او ملي نواميسو د ساتني مشروع او وياړلي رسالت ته، په څه ډول وارخطا او اندېښمن دي. مگر زموږ پلرونه او نيکونه په تشو لاسو له پرنگيانو او نورو يرغلگرو سره نه جنگېده؟ فرق او توپير يوازي په دې کي دي، چي زموږ سرلورپو او سرښندنکو پلرو او نيکو ته د وطن، خپلواکي او افغانيت په لار کي سر، مال، ناموس او اولاد ټول هيڅ وه؛ خو اوسنيو واکمنانو ته د هغو پر خلاف وطن، خپلواکي او افغانيت ټول هيڅ دي.

اوس نو مهمه پوښتنه داده، کله چي د پردو لاسوهني او بريدونه د پردي جنگ يا پروکسي وار مکر جنه او مرموزه بڼه لري، بيا نو امريکايي چوني له خپلو اتومي وسلو او پرمختللو جنگي وسايلو سره، زموږ څه درد دوا کولای سي؟ له بله پلوه، زموږ وياړلي ملي تاريخ په ډاگه نيسي، چي د افغانانو مرانه او غښتلوالی د اتومي وسلو يا نورو پرمختللو وسلو په ترلاسه کولو کي نه، بلکي د هغو په يووالي، سرښندنه او خپلواکي غوښتنه کي نغښتی دی.

جنگي تجهيزات، وسايل، ښوونه او روزنه، اکمالات او داسي نوري اړتياوي گرده پر خپل ځای د اهميت وړ خبري دي؛ خو بې پياوړي ارادې، يووالي، خپلواکي، غوښتونکو ولولو او مراني د نړۍ هيڅ ډول جنگي، تخنيکي او لوژيستيکي وسايل څوک له ماتي نسي ژغورلای. ايا له بې ساري پوځي او اقتصادي برلاسي سره سره، د برتانوي او روسي امپراتوريو شرمناکي ماتي، د دې ځلانده حقيقت ښکارندوی نه دي؟

تاريخ شاهد دی، چي د افغانانو جنگي تجهيزات او لوژستيکي سامان آلات نه له پرنگي لښکرو او نه هم له سره پوځ سره د مبارزې پر مهال د هيڅ راز پرتلې وړ وه. زموږ د تاريخ په نورو ملي معرکو او حماسو کي هم د جنگي تجهيزاتو او مهماتو همدا حال و. له امريکايانو او نورو ايتلافي لښکرو سره روانه جگړه هم کټ مټ همدا بڼه لري. واقعيت داده، چي افغانانو تل د ملي غرور، ناموس پالنې، خپلواکي غوښتنې، اسلام دوستۍ او نورو مېړنيو دودو پر بنسټ، له ټولو استعمارگرانو څخه ميدان گټلی دی.

زه د پاکستان او ايران د اتومي وسلو له بابتو وارخطا او اندېښمنو هيوادوالو ته دا پوښتنه وړاندي کوم: ايا کوچني يا لوی بت ته سجده کول، دواړه د بت پالنې مانا نه لري؟ ايا دا خبره عقل او منطق مني، چي د پاکستان او ايران له بيري، د امريکايانو د مرييتوب طوق په غاړه کي واچوو؛ او د خپلي سرلورپي خاوري واک ورو رسپارو؟ هو! دا خبره مي اړوېدلې ده؛ او تر ډېره ځايه معقوله هم ايسي، چي که سپړي د دوو بلاوو تر منځ راگير سي، بايد هغي بلا خوا ته ځان ور نيژدې کړي، چي کمزورې او لږ خطرناکه يي. زما له نظره خود پاکستانی، هندی، ایرانی، عربي، چيني، روسی، امريکايي او نورو بلاوو تر منځ يوازي په رنگ او جوله کي توپير دی، نه په خوی او عادت

کي؛ مگر دې ټولو بلاوو په تېرو دېرشو کالو کي د خپلو حيواني او رذيلانه نخشو د پوره کولو دپاره، زموږ بېوزلي جونگري ته اور وانچاوه؟ ايا له دې ټولو بلاوو څخه يوې زموږ پرېي گونا وينو او سرونو صرفه وکړه؟

له څو وطن پلورونکو او بې وجدانه مزدورانو پرته، چي تور ته سپين او سپين ته تور وايي، نور درست افغانان په دې حقيقت پوهېږي، چي غوا توره او شيدې يې سپيني دي. زموږ خلگ وايي: «نه کل ماند، نه کدو، خاک بر سر هر دو» زه وایم: خدای دي د ټولو بلاوو مخ ورک کي؛ که توره يې يا سپينه، که سره يې يا زرينه. له بلا څخه د نېکي او ژغورني تمه، اصلاً د عقل او منطق کار نه دی؛ ځکه موږ ټولو په خپل غملې کور (افغانستان) کي د دې بلاوو سل ډوله دیدنی او مصیبتونه د سر په سترگو وليده. البته، دا خبره د یادولو وړده، چي هر څو نه يوه بلا قوي او غبستلې وي، په هغه اندازه د هغې له منگولو څخه ژغورنه سخته او گرانه ده. دا ساده او روښانه حقيقت، دلایلو او مشاجرو ته هيڅ اړتیا نه لري.

لکه څنگه چي مخکي هم اشاره وسوه، گاونډيانو او د سيمي ځينو مغرضو دولتو له اوږدو کلو، په تېره بيا تېرو دو دېرشو کلو راهيسي زموږ په کورنيو چارو کي، خونړۍ لاسوهني کړي دي؛ که يې؛ او که يې لاس بر سو په راتلونکي کي به يې هم هيڅکله درېغ ونکړي؛ خو موږ په خپله هم هغوی ته د دغه راز لاسوهنو د لارو چارو په برابرولو کي له ملامتۍ او پرتيا څخه اوږې نسو سپکولای؛ مثلاً که ببرکيانو د سره پوځ له راتگ سره مرسته نه وای کړې، پاکستان، ايران، هند، چين، عربو، امريکا او لوېديځو هيوادو ته د دونه خونړيو او بې شرمانه لاسوهنو لار څنگه هوارېده؟ دغه راز که طالبانو، القاعدې او نورو افراطي ډلو ټپلو ته په داسي ورين تندي غېږ نه وای پرانيستی، نو امريکايي کاوبايانو به څنگه د شمالي اتحاد د تورمخو مزدورانو او نوکر صفته کرزي په کومک زموږ د پلرو او نيکو پر سرلوړې خاوره، وحشيانه يرغل کولای؟ دا پلمه او بهانه خو له ورايه طالبانو په لاس ورکړه. دا دی څرخ سوی کرزی، جنگي جنايتکاران او د ايتلافي قواوو تر و زرو لاندي ناست ډول ډول مزدوران او س د امريکايي چونييو په «رسمي کولو» او «قانوني کولو» سره، د بېلابېلو لاسوهنو يوې بلي خطرناکي ماجرا غوښتني ته لمن وهي.

دا خبره هيڅ وضاحت ته اړتیا نه لري، چي د امريکا د دايمي لښکرکو ټو په تداوم سره به هر مغرض گاونډی او سيمه ييز ځواک د بېري او گواښ احساس وکي؛ او دا حقيقت هم بې دليله څرگند دی، چي انسان، حيوان او حتا نبات د بيري او اضطراب په حال کي، خطرناکو عکس العملو ته لاس اچي. نتيجه به داسي، چي پروني او ننني لاسوهونکي دولتونه به په خپل ټول توان سره زموږ په هيواد کي د جگړې، وينو تويولو او ورانۍ بهير ته ملاوي وتړي؛ جنگ، وحشت او تباهي به زور واخلي. طبيعي خبره ده، چي د دې خونړيو جنگو او وحشتناکو ورانيو زياتره خطرونه او ډول ډول سياسي، فرهنگي، اجتماعي او اقتصادي ستونزي به هم تر هر چا مخکي زموږ

خپلواکۍ غوښتونکو او هيواد پالو افغانانو، په تېره بيا د ډيورنډ د کرغېړني کرښې په دواړو خواوو کې مېشتو مظلومو او کړېدلو پښتنو، ته متوجه يې. له همدې اسبته بايد په خپل ټول واک او ځواک سره پرېږدو، چې دا وران ټاټوبي او بې گونا خلگ د جگړې او تباھۍ د جنايتکارو سوداگرانو په دې ظالمانه اړو کې نور هم لولپه سي.

زموږ په ملي تاريخ کې د خاوري او ناموس ساتني وياړلي دودونه

مخکې يادونه وسوه، چې د ځينو امريکا پلوه افغان ليکوالو او شنونکو دا اندېښنه هم له بېرې خپرولو پرته بل څه نه ده، چې وايي که ايتلافي قوتونه، په تېره بيا امريکايي پوځونه ولاړ سي، په اتومي وسلو سمبال پاکستاني پوځيان او ايراني اخوندان به زموږ تاريخي ټاټوبي د اژدهاوو غوندي په يوه اينده د ترستوني تېر کړي.

زما په نظر خو دا ښاغلي له خپل ملي تاريخ څخه تر ډېره حده بې خبره دي. دوی ته د خپلو ملي وياړونو د وريادولو دپاره مجبور يو، د هيواد ځينو تاريخي پېښو او حالاتو ته يوه ځغلنده کتنه وکړو. البته، ډېرو پخوانو زمانو ته نه ورگرځو؛ ځکه په دې لنډه ليکنه کې يې د تشریح او بيان فرصت نسته. يوازي څه د پاسه درې سوه کاله مخکې زمانه دريادوو- هغه وخت چې زموږ او ستاسي گډ کور (افغانستان) په جنوب او ختيځ کې د گورگاني مغولو، په لوېديځ کې د صفوي استعمارگرانو او په شمال کې د شيباني يرغلگرو په منگولو کې ښکېل و؛ او هر استعمارگر ځواک په خپل ټول توان او طاقت سره هلي ځلي کولې، چې زموږ د پلرو او نيکوډا سپېڅلې خاوره تل ترخپل استعماري واک لاندې وساتي- مگر زموږ سرلور او مېړنيو نيکونو سره له دې سختو او ناوړو شرايطو هم هيڅکله د خپلواکۍ او استقلال لار پرېښوده. د سربښندنو او قربانيو په ورکولو سره يې بالاخره وکړای سوه، چې د زور، هوډمن او مډبر ملي مشر- حاجي ميرويس خان هوتک (۱۱۱۹-۱۱۲۷ هـ ق) په مشرۍ د خپلواکۍ جنډه و رپوي.

په نونسمه پېړۍ کې هم زموږ تاريخي مېنه د خپل وخت دوو لويو او مقتدرو امپراتوريو په منځ کې راښکېل وه. په جنوب او ختيځ کې پرنگيانو او په شمال کې تزارو روسانو د دې خپلواکي خاوري د لاندې کولو او مستعمره کولو خطرناک پلانونه جوړول. د دې دوو لويو قدرتو په سياسي او ستراتيژيکو سياليو کې ريشتيا هم د هيواد ساتنه او دفاع څه ساده او اسان کار نه و؛ دا پلا بيا هم زموږ خپلواکۍ مينو پلرو او نيکو له خپلو سرو او هست و ښست سره لوبي وکړې؛ خو د دوو لويو بلاوو په منځ کې يې، خپل تاريخي موجوديت او هويت خوندي وساته.

په «جگدک» کې د پرنگي لښکرو نابودي او په «ميوند» او «واڼه» کې يې شرمناکي ماتې، گرده د پلرنۍ خاوري او ملي نواميسو دساتني او له استعماري جنغ څه د نړۍ د مظلومو اولسو د ژغورني په مقصد زموږ د زورور او ننگياليو اولسو د سربښندنو وياړلي داستانونه گڼل کيږي. هو! درې پلا د نړۍ د هغه ستر استعماري ځواک پزه په

خاور لړل تر معجزې کمه خبره نه وه، چي په قلمرو کي يې لمر نه ډوډېدی. دا معجزه بېله شکه د غښتلي او پاخه ايمان او له وطن او خپلواکۍ سره د بې ساري ميني په برکت زموږ د مړنو خلگو په برخه سوه (البته، د استعماري تړونو لاسليک او په نتيجه کي يې د وياړلي افغانستان له وجود څخه د ځينو سوهيلي او ختيځو سيمو جلا کېده، په واقعيت کي د هيواد د مزدورو واکمنانو له ملي خيانت او اطاعت غوښتنې سره تړاو لري؛ او په هيڅ ډول د هيواد او خپلواکۍ په دفاع کي د دې سرتېرو او توريالو خلگو د غفلت او تمبلي په مانا نه دي).

تر دې تاريخي مثالو چي را تېر سو د رواني غميزي په پيل کي له روسي يرغلگرو سره زموږ د غيرتمنو، سرلورو او نه تسليمېدونکو وروڼو د نه هېرېدونکو حماسو او قهرمانيو کيسې هم تراوسه د گردو افغانانو ښه په ياد دي. موږ ټولو په خپلو سترگو و لېده، چي همدغو وروڼو، لڅو لغرو افغانانو په تشو لاسو د نړۍ تر ټولو ستر اټومي ځواک - هغه بېرونکي دولت چي د نامه په اروپډو سره به يې د امريکا په گډون د ټولو لوېديځو هيوادو د سياسي او پوځي مشرانو پښې لږزېدې - د تجزيې تر ټولو ورساوه.

ځيني متعصب او بې غوره افغان ليکوال، چي له نومو سره يې د افغان ټکي يادول، په واقعيت کي د افغانيت لور نامه ته سپکاوی او توهين گڼل کيږي، په خپلو ليکنو کي تلقين کوي، چي گوندي په افغانستان کي د سره پوځ شرمناکه ماته د شوروي مشرانو لکه ميخاييل گرباچف، ياکولف، شوارنادزه، يلتسين او نورو مرتدو شوروي مشرانو د خيانتو او د سي. آي. اي. د لاسوهنو نتيجه وه، نه د افغان ولس د سپېڅلي او بې باکانه جهاد. زه وایم، شک نسته چي د اغفال سوو شوروي مشرانو خيانتو او د سي. آي. اي. پراخو او منظمو لاسوهنو د شوروي د وراسته، تړلي او استبدادي نظام د نږېدو بهير چټک کړ؛ خو سره له دې هم په افغانستان کي د شوروي يرغلگرو لښکرو په شرمناکه ماته کي د افغانستان د خپلواکۍ مينو او تورياليو خلگو (نه مزدورو تنظيمي مشرانو او قومندانانو) له سربښندو او تلپاته حماسو څخه سترگي پټول خيانت، جفا او د واقعيتو تحريفول دي. استعمار گرانو او دهغو رنگارنگ ځيره خورو تل خپلي شرمناکي ماتي پر دې يا هغه شخص، دې يا هغه پېښه تاوان کړي دي؛ خو واقعيتونه د لمر په شان روښانه دي، چي هيڅوک يې په دوو گوتونسي پټولای.

د پرنګي استعمارگرانو او نورو يرغلگر ځواکو په شان د سره پوځ شپږل هم بېل شکه زموږ د غيرتمنو، بې باکو او سرلورو پلرونو او وروڼو د جانبازيو نيتجه وه. دا تاريخي وياړ زموږ په وړي تړي؛ خو زپور، مړني او سرلوري ملت يا هغو خلگو پوري اړه لري، چي په خپل سپېڅلي جهاد کي يې له خدای تعالی، وطن، خپلواکۍ او ناموس ساتني پرته، بل هيڅ شی نه پېژنده. باور لرم، چي يوه ورځ به امريکايي او ايتلافي پوځونه هم د سرو لښکرو په شان په توبو او فريادو له دې مېړنۍ خاورې څخه پښې سپکولو ته اړباسي.

د دې څو مثالو د يادونې مقصد دا دى، چې مورې بايد د خپلو خلگو پر ايمان، ملي غرور، خپلواکۍ غوښتنې، زړورتيا او افغانيت پوره باور ولرو. لکه څنگه چې زموږ پلرو او نیکو د ملي غرور او خپلواکۍ ستر ميراث پريښى دى؛ مورې بايد له خپلو ملي وياړونو سره سم د هيواد و راتلونکو پښتونو ته د بيري، مرييتوب، پردي پالنې، انقياد غوښتنې او بې ځايه محافظه کارۍ درس ورنکړو. خپلواکي د افغانانو روح ده. ريښتنى افغان لوږه، تنده او حتا مرگ مني؛ خو هيڅکله د چا اسارت او غلامۍ ته سر نه ټيټي. تاريخ شاهد دى، چې نه يې د کوروش، سکندر، مغولانو، انگرېزانو او روسانو مرييتوب ته سر ټيټ کړي؛ او نه به د امريکايي کاوبايانو او نورو استعماري فرعونانو زور او اشغالگرۍ ته غاړه کښېږدي؛ ځکه خپلواکي غوښتنه، وطن دوستي، مړانه، د پردو په وړاندې مقاومت، وفاداري، مېلمه پالنه او نور ارزښتناک افغاني خويونه، له ازله د افغانانو په برخه ليکل سوي دي؛ او هيڅوک يې د توپ و ټانک په زور نسې اړولای. که د شورويانو يو سل و شل زريز سره پوځ او د امريکايانو او نورو ايتلافي هيوادو تر غاښو سمبال دوه سوه زريز لښکر و نکرې سوه، زموږ د خلگو دا روحيه بدلې کړي، آيا د پوښتنې او شک وړ خبره ده، چې د پاکستان مزدور پوځيان او د ايران فرتوت آخوندان به يې بدل کړي؟! د افغانانو د توري او قلم نوميالي اتل - خوشال بابا (۱۰۲۲-۱۱۰۰ هـ ق) څه ښه ويلى دي:

لا تر اوسه يې ماغزه په قرار نه دي

چا چې ما سره وهلى سر په سنگ دى

البته، دا خبره د يادونې وړ ده، چې د هيواد ساتنه هم ځانته خپلي لاري او اصول لري. زموږ وياړلئ تاريخ ښيي، چې ميرويس، محمود، اشرف، احمد شاه، اکبر، ايوب او داسې نور ټول د جگړې په لومړۍ ليکه کې ولاړ وه؛ د خپلو خلگو او وطن په لار کې تر سر، مال او ناموس تېر وه. همدا وجه وه، چې مېرني افغانان هم د خپلو ننگيالينو مشرانو د زړورتيا، خپلواکۍ غوښتنې او ملي غرور په لېدو سره له هيڅ راز قربانيو او خطرو څخه نه پر شا کېده. د اصفهان او ډيلي تختونه د همدغو غښتلو، بې باکو او مېرني افغانانو په توره گټل سوې وه؛ د جگد لک، ميوند او واني حماسې هم گرده په دغو غيرتمنو افغانانو پوري اړه لري.

دا چې په اوسنيو شرايطو کې د بهرنيو تېريو او لاسوهنو له کبله هره ورځ زموږ مظلوم هيوادوال په وينو کې لغړي؛ او د هيواد مخکنۍ بشپړتيا، سياسي خپلواکي او ملي واکمني له جدي خطر سره مخامخ دي، دليل يې دا نه دى، چې زموږ مړنى اولس د خپلي سپېڅلي خاوري د دفاع واک نه لري، بلکې دليل يې دا دى، چې خلگ هيڅکله د کرزي، فهيم، خليلي، رباني، سياف، دوستم، محقق، گيلاني، مجددي، عبدالله، قانوني او داسې نورو جنايتکارانو، جاسوسانو، غلو او وطن پلورونکو تر شانه درېږي؛ ځکه زموږ خپلواک او سرلورې اولس دې فاسدو او پلورل سوو گوډاگيانو ته، تر يرغلگرو پوځو هم د کرکي او نفرت په سترگه گوري.

هغو جنايتکارو مزدورانو، چي پرون يې د خپلو بهرنيو بادارانو په لارښوونه، پر ښارو د توغنديو بارانونه جوړ کړي وه؛ د ښوونځيو، پوهنتونو، روغتيايي مرکزو، فابريکو، د اوبو او برېښنا د بندو، مخابراتي وسايلو او نورو عام المنفعه تاسيساتو د سوځلو او وړانولو سپارښتني يې کولې، نن څنگه کولای سي د هيواد ريښتینو بچو ته د خپلواکۍ غوښتني، هيواد پالنې، ودانولو او عدالت غوښتني درس ورکړي؟ مگر د آزادۍ، وطن دوستۍ، ودانولو، او عدالت غوښتني پتمن درسونه د داسي تورمخو او کرکجنو له خولې زموږ پر جنگ خپلي او کرېدلي ملت څه اغېزه بڼدلای سي، چي د خپلو نارو او انساني ضد هدفو د پوره کولو دپاره يې گران هيواد په کنډوالو واړاوه؛ د چنگېزيانو په دود يې زموږ زرگونه بې گونا هيوادوال په وينو او خاورو کي ولغړول؛ پر مال او ناموس يې صرفه ونکړه؛ د وطن پلورلو، انسان وژنو او نورو ملي ضد کړنلارو د تحقق دپاره يې کلونه کلونه له ايراني، پاکستاني، عربي، امريکايي او لسگونو نورو ابليسانو څخه توري او چتلي پيسې اخيستې او لا تر اوسه يې اخلي؟

ايات جشن په مراسمو کي د طالبانو له څو ډزو څخه د جهاد د «کاغذي زمريانو» او «پومبه يي پهلوانانو» د مخامخ ځغاستي شرمناکه خاطره د زرورو او سرلوړو افغانانو له زړو وزي؟ دې شرايطو او حالاتو ته په پام سره، ايا پر وطن مين، سرتېر او باغروړه افغانان د داسي بگېلانو، وطن پلورونکو او لوټمارو تر شا درېږي؟

واقعيت دا دئ، چي د خاوري، ناموس او نورو ملي - اعتقادي ارزښتو د دفاع په مورچل کي زموږ د غيرتمنو او خپلواکۍ غوښتونکو خلگو د بسيج کولو وياړ يوازي د ملي او اولسي مشرانو رسالت دئ، نه د مزدورانو، جانيانو، غلو او فاسدو واکمنانو. که د هيواد مشرتوب د دغه راز کرکجنو او تورمخو کسانو په لاس کي يې، بيانو هر څوک په اسانۍ سره د هيواد د محکمۍ بشپړتيا، ملي واکمنۍ، سياسي استقلال، امنيت، قانونيت، عدالت او ترقي په اړه سوچ کولای سي.

دا خبره موږ ټولو افغانانو ته څرگنده ده، چي همسايه گانو، په تېره بيا پاکستان او ايران هېڅکله زموږ په وړاندي ښه نيت نه لاره؛ خود ظاهر خان او داوود خان په واکمني کي يې د داسي برمنډو لاسوهنو جرأت نه کاوه، چي اوس يې کيې. هغه مهال زموږ عامو خلگو د خپلو دولتي واکمنانو پر ضد وسله وال پاڅون نه وکړی. عامو خلگو د پردو هيوادو لاسوهنو ته دکرکي او انزجار په سترگه کتل. د داوود خان د واکمنۍ پر مهال د جنرال نصيرالله بابر د رالېږل سوو مزدورانو په شړلو کي زموږ د اولسي پاڅون خاطرې، ټولو وينو او باخبره افغانانو ته ښې مالومي دي. د دې خبرو مانا دا ده، چي موږ بايد تل د پردو پوځو د توپ وټانک پر ځای د خپلو زرورو او تورياليو خلگو پر بياوړو متو تکيه وکړو؛ او په دې توگه بد سترگو گاونډيانو ته د تيري، لاسوهني او لمسووني موقع ور نه کو. که د پردو په

توپ او ټانک څه کېدای سواي، نو د ببرک کارمل رژيم به هم به تر اوسه زموږ پر اوږو سپور وای. زموږ خلگ څه بڼه وایي: «پردی کټ تر نیمو شپو دئ.»

دلته بې ځایه نه ده، چې یوې بلي مهمې مسألې ته هم د درنو لوستونکو پام واړوو. د امریکايي پوځو د دايمي حضور ځيني مخکښان او مناديان ادعا کيې، چې که په افغانستان کې د روسانو تر وحشیانه يرغل مخکې، د امریکايانو همېشني چوڼۍ جوړې سوي وای، نو د کریمیلین لېونو واکدارانو به هيڅکله پر افغانستان د تېري سوچ نه وای کړی؛ او په دې توگه به اوسنی دېرش کلن ناوړين هم نه پېښېدای؛ اما دې هويت بايللو دا ځلانده حقيقت هېر کړی دئ، چې که د داوود خان رژيم په افغانستان کې امریکايي چوڼيو يا نورو پر دو عسکرو ته د ډېره کېدو اجازه ورکړې وای، هغه مهال به د داوود خان او شاه شجاع تر منځ هم هيڅ توپير نه وای؛ او په درست افغانستان کې به يې پر ضد داسې ملي او اولسي پاڅونونه پيل سوي وای، لکه پروډ چې د روسي استعمار د نوکرانو او نن چې د امریکايي استعمار د مزدورانو پر ضد په دونه درزي او دربي روان دي.

له بله پلوه، لکه څنگه چې تاريخي پېښو هم وښوول، امریکايي سياست وال او عسکري طراحان نه يوازې د شوروي يرغل په وړاندي د افغانستان د خونديتوب له غم نه وه مړه، بلکې په لوی لاس يې هڅه او کوښښ وکړ، چې په افغاني شخړه کې د شوروي دولت او سره پوځ مستقيمي لاس وهني ته لار هواره کړي. په بشپړ يقين سره، د افغانستان په قضيه کې د شوروي دولت او سره پوځ يې شرمانه لاسوهنو، امریکايانو ته بڼه موقع په لاس ورکړه، چې د جيمي کارټر د جمهوري رياست په دوره کې د سپيني ماڼۍ د سلاکار او د امریکا د استعماري سياستو د لوی طراح - ډاکټر ز. برېژنيسکي له نظريو سره سم، د څه د پاسه دوو ميليونو افغانانو د وینو او سرونو په بيه، له شوروي دولت څخه د ويتنام د جگړې کسات واخلي. د دې موضوع نور تفصيل د ويکيپيډيا په دې پاڼه کې ولولئ:

http://en.wikipedia.org/wiki/Zbigniew_Brzezinski#Afghanistan

البته، د دې مسألې د يادوني مقصد يوازې د دې واقعيت بيان دئ، چې د امریکا د متحدو ايالاتو سياسي او پوځي واکمنانو هيڅکله د شوروي دولت د لاسوهنو او تېرييو په وړاندي د افغانانو د امنيت او خونديتوب پروا نه لرله؛ او تل يې له عمومي فارمول سره سم تر هغه مهاله د افغانستان په چارو کې برخي اخيستنې ته زړه نه دئ بڼه کړی، چې سياسي، اقتصادي او ستراتيژيکو گټو يې غوښتنه نه ده کړې.

د امریکايي عسکرو يا امریکايي چوڼيو منتر وهلي پلويان او خواخوږي بايد په دې روښانه حقيقت ځانونه پوه کړي، چې پردي پوځونه او پردی چوڼۍ زموږ د خلگو له خپلواکۍ بڅښوونکو مبارزو، ملي غرور او نه هېرېدونکو حماسو سره کلک تضاد لري. تاريخ شاهد دئ، چې زموږ پلرو او ښکو حتا د نورو د سر، مال او ناموس د ساتني

د پاره ويني توی کړي دي، نو دا به څنگه ممکنه يي چي د خپلي سپېڅلي خاوري واک او اختيار پر دو لښکرو ته وسپاري؛ خپل ملي نواميس په پر دو عسکرو وساتي؟! ماته خو دا خبري خيال، محال او جنون ايسي.

دا حقيقت ټول جهان ته روښانه دئ، چي آزادي، استقلال، وطن ساتنه او ملي غرور د افغانانو په وينو کي اخښل سوي دي. هيڅ يرغلگر لښکر په خپلو بېرونکو وسلو يا وحشتناکو وژنو سره زموږ د خپلواکۍ، ملي غرور او افغانيت لوړه روحيه نسي وژلای. له دې امله ناڅاپي نه ده، چي د «ميوند» د نه هېرېدونکي حماسې قهرمانه (ملالی) افغاني شازلمو ته په خپل خطاب کي داسي وايي:

که په ميوند کي شهيد نه سوي!
خدا يرو لاليه بې ننگۍ ته دې ساتينه!
توري وهه بری به مومي!
که بری نه وي ځوانان تل په تورو مړينه
په تور توپک ويشتلئ راسې!
د بې ننگۍ احوال دي مه راځه مينه!

وگورئ، علامه اقبال لاهوري (۱۸۷۷-۱۹۳۸ع) د افغانانو هېبتناکه ټاټوبی په څه شأن او پرتم تعريفوي:

سر زميني کبک او شاهين مزاج
آهوی او گيرد از شيران خراج
در فضايش جرء بازان تيز چنگ
لرزه برتن از نهيپ شان پلنگ
(لاهوري، کليات: مثنوی مسافر ۵۷).

دا او دې ته ورته زرونه لنډۍ، شعرونه او روايتونه زموږ د مېرني اولس د هيواد پالني، خپلواکۍ غوښتني او لوړ ملي غرور، روښانه مثالونه دي.

په افغانستان کي د امريکا د عسکري مرکزو پلويان او مدافعان نسي کولای، له يوې خوا د پر دو عسکرو د همېشني حضور سيله وکړي؛ او له بلي خوا د ميرويس نيکه، شاه محمود، شاه اشرف، احمد شاه بابا، وزير اکبر خان، مير مسجدي خان، مير بچه خان کوه دمني، غازي ايوب خان، غازي امان الله خان او د دې غير تمني خاوري د سلگونو نورو اتلانو د سربښندي، خپلواکۍ غوښتني او افغانيت باټي وولي.

د خاوري، خپلواکۍ او ملي نواميسو د دفاع په اړه د شاه شجاع، ببرک کارمل، حامد کرزي او داسي نورو لاس پر نامه نوکرانو پوچي ادعاوي، زموږ د خپلواکو پلرو او نيکو وياړلو شملو ته لوی سپکاوی دی؛ ځکه آزادي او غلامي، سرلوري او سرکوزي، افغاني غرور او بيگانه پالنه دوه کاملاً بېل شيان دي. کله چې يو خوبو، آبل په خپله نفی کيږي. زموږ د خلگو له دود او دستور سره سم، «خدای او څرما» دواړه، بې ځايه غوښتنه ده. له همدې کبله بايد يا د خپلو سرلورو پلرو او نيکو په شان د خپلواکۍ او استقلال لار؛ او يا د مزدورانو او گوداگانو په دود، د پردو لار غوره کي! بې شکه، د خپلواکۍ او استقلال لار گرانه؛ خو مېوه يې خوږه او په زړه پوري ده. بالعکس د پردو د مرييتوب او انقياد لار آسانه؛ خو مخ ته يې لوی لوی خطرونه پراته دي. دهغوی يې خپله خوښه، چې کومه لار اخلي؛ خو زموږ اتل او مړني خلگ به هيڅکله له خپلواکۍ، استقلال او سرلوري پرته، بله لار وانخلي.

امريکايي چوڼۍ او په هيواد کې د سياسي - اقتصادي ثبات مسأله

ځيني امريکا پلوه افغان ليکوال او سياسي مبصرين استدلال کيي، چې د امريکايي پوځيانو دايمي چوڼۍ به په هيواد کې د کودتاوو او غيرقانوني بلواوو مخه ونيسي؛ او رامنځ ته سوئ سياسي ثبات به په خپل وار سره، په جگړو وړان کړي افغانستان کې، اقتصادي ترقي او پرمختگ ته لار هواره کړي.

دا خبره ترډېره ځايه سمه برېښي، چې امريکايي چوڼۍ به د وسلو په زور د تپل سوي نظام د نسکورېدو مخنيوی وکړي؛ خو په هيڅ وجه نسي کولای د خپلواکۍ، عدالت او بشري حقوقو د پاره زموږ د دردمنو او کرېدلو خلگو د اولسي پاڅونو مخه ونيسي. سربېره پر دې، د بهرنيو پوځي اډو په مرسته د واکمن مزدور نظام د ساتني تجويز، په خپله هم چندان علمي او معقول اساس نه لري؛ ځکه د يوه هيواد د سياسي، اجتماعي او اقتصادي نظام غوراوی يا انتخاب يوازي د هغه هيواد خلگو حق دی، نه د يرغلگرو لښکرو. دا حق د معاصرو بين المللي حقوقو په اساسي اصولو کې هم په پوره وضاحت او صراحت سره بيان سوی دی (د نورو مالوماتو د پاره وگورئ: ټونکين ٩٧، ١٠٥؛ فيلډمن او نور ١٣٧، ١٤٣).

د معاصرو بين المللي حقوقو د دې اساسي او بې بدیل حق د يادوني مقصد دا دی، چې يوازي او يوازي د يوه هيواد اصلي او بومي وگړي حق لري، د خپلي خوښي سياسي، اجتماعي او اقتصادي نظام په اړه، پرېکړه وکي. کله چې دا ستر او ارزښتناک حقوقي اصل ته غاړه کېښېږدو، بيا نو د دې ځای نه پاتېږي، چې د امريکا او نورو ايتلافي هيوادو سياسي او عسکري واکمنان واره د خپلي خوښي سياسي، اجتماعي او اقتصادي نظام د

توپک او برچې يا پېسو او دسيسو په زور زموږ پر بېوزلو او بې آوازه خلگو وتپي؛ او بيا يې په خپلو چوڼيو کي د خای پر خای سوو عسکرو په زور دفاع وکي.

ټولو پوهو او وينو افغانانو ته دا پوښتنه بېخي حل ده، چي د امريکا دايمي پوځيان به په افغانستان کي د څه ډول سياسي، اجتماعي او اقتصادي نظام دفاع او ملاتړ کيي! هغه نظام، به څه ډول نظام يي، چي امريکايي سياست وال او پوځيان يې د خپلو زرو عسکرو په قرباني کولو او ميليارډو ډالرو په خاوري کولو سره، ساتنه او ژغورنه غواړي؟ آيا داسي نظام ته له يوه مزدور، ملي ضد او اولسي ضد نظام پرته، بل څه ويلاي سو؟

په همدې وجه، هېڅ خپلواک او باغوره افغان دا خبره نسي منلای، چي امريکا او نور ايتلافي دولتونه يو ځل د توپ او ټانک په زور پر مظلومو افغانانو خپل سياسي، اجتماعي، اقتصادي او فرهنگي نظام وتپي؛ او بيا يې د خپلو پوځي ډلو په زور تل تر تله ساتنه او دفاع وکي. افغانان پوهېږي، خپل سياسي، اجتماعي او اقتصادي نظام يې. که دولتي نظام ملي او اولسي خټه ولري، بېله شکه به يې خلگ د زړه له کومي سيله او ملاتړ کيي؛ بالعکس که نظام د خلگو دروا غوښتنو پر خلاف ولاړ يي، بيا به يې خلگ هر ورو د تونس، مصر، لېبيا، يمن، بحرین، مراکش، اردن او داسي نورو هيوادو په څېر، گوښه کولو يا نسکورولو ته اړ باسي.

دا خبره دقيقه او پر خای ده، چي تل بايد د يوه ريښتني ملي او اولسي دولت پر ضد د کودتاوو او نورو غير قانوني زور زياتيو مخه ونیول سي؛ خو د مزدورو، مستبدو، لوټمارو او اولسي ضد حکومتو پر خلاف سوله ييزه يا وسله واله مبارزه، دواړه د هر هيواد د اولسو، نه بېلېدونکي حق دي.

که امريکايانو او د هغو غربي متحدينو په ريښتيا سره د يوه خوندي، اولسواک او سوکاله افغانستان د جوړولو غم لرلای، نو د نجيب الله د حکومت تر ړنگېدو وروسته به يې د يوه پياوړي ملي او اولسي حکومت په را منځ ته کولو کي له جنگ خپلو افغانانو سره هر اړخيزه انساني مرسته کړې وای. په خواشيني سره، چي هغه مهال يې د خپلو ستراتيژيکو هدفو تر پوره کېدو وروسته افغانانو ته شا ور واپوله؛ افغانستان يې تنظيمي ډلو او د هغو پاکستاني، ايراني او عربي ولي نعمتانو ته پرېښود. له پخوانيو تېروتنو او بې غورښو څخه يې بيا هم پانيات وانخيست؛ او د ۲۰۰۱ع کال په ډيسمبر کي يې د بون کنفرانس له لاري، يو وارييا د يوه پراخ بنسټه ملي حکومت د جوړولو په لار کي د مظلومو افغانانو روا او انساني حق تر پېښو لاندې کړ؛ او په دې توگه يې يو ځل بيا د دې ستم ځپلو خلگو د ژوندانه گرده واگي د دې د هيواد تر ټولو نوم بدو قاتلانو، ورانکارو او خاينانو ته وسپارلې.

له دې ټولو جفاوو او بې پروايي گانو سره سره، که امريکا ريشتيا هم په افغانستان کې له ډيموکراسۍ، بشري حقوقو او پر قانون ولاړ نظام سره څه نا څه علاقه لرلای، نو بايد د تېر لس کلن اشغال له پيل څخه تر اوسه يې د دغو نوم بدو جنگي او مافيايي ډلو، لوټمارو او فاسدو واکمنانو له ملاتړه لاس اخيستی وای؛ او زموږ د کرېدلو او بېوزلو خلگو په گټه يې څه اغېزمن او گټور کار کړی وای؛ سوله او امنيت يې ټينگ کړی وای؛ د زور واکو او فسادو واکمنانو مخه يې نيولې وای؛ خلگو ته يې کار او روزگار برابر کړی وای... مگر نن زموږ ټول هيوادوال گوري، چې امريکايي لښکرو په افغانستان کې، د څه ډول سياسي او اقتصادي نظام ساتني ته ملاتړ لې ده؟ ايا دا د مظلومو او کرېدلو افغانانو غوښتنه ده، چې د جنايتکارانو، خاينانو او غلو حکومت د امريکايي توپ او ټانک په زور له کودتاوو يا اولسي پاڅونو څخه و ژغورل سي؟ ايا د امريکايي عسکرو د دايمي حضور په وحشتناکه فضا کې به د افغانستان د بې وسه او بې کسه اکثريت سياسي حقوق، تل تر تله تر پښو لاندې نه يې؟ ايا د کرزي په گوښه کېدو سره به، عبدالله عبداللہ يا کوم بل امريکايي ايجنټ، د کابل د تاج او تخت واگي نه تر لاسه کيې؟

که د امريکايي چوڼيو د دوام پلويانو، په افغانستان کې د يوه منلي ملي او اولسي نظام د دفاع د پاره د امريکا د پوځي اډو د دوام پر اړتيا ټينگار کولای، هغه مهال به دې خبرې له منطق او تعقل سره يو څه اړخ لگولای؛ خواوس گورو چې زموږ غرب مآبه افغان ليکوال او تحليل گران په هيواد کې د جنگي مجرمينو، پېژندل سوو جاسوسانو، غلو او زورواکو د کرغېړن نظام د ژغورني د پاره، د امريکايي چوڼيو د ضرورت بابولالي وايي. د شرم ځای دئ، چې د امريکايي پوځو د دايمي استوگني پلويان، په هيواد کې د پردو د داسې ارتجاعې او انساني ضد مأموريت سيله کيې.

امريکا او نورو غربي متحدينو ته دا خبره هيڅ ارزښت نه لري، چې په يوه هيواد کې واکمن نظام د چا گټې ساتي. د دوی له نظره مهمه خبره دا ده، چې واکمن رژيم تر کومې گچې د دوی سياسي، اقتصادي او ستراتيژيکو گټو ته وفادار دئ. له همدې امله يې په ايران کې د محمد رضا پهلوي، په اندونيزيا کې د سوهارتو، په چيلي کې د پينوشه، په پاکستان کې د جنرال ضياء الحق، په مصر کې د حسني مبارک، په تونس کې د زين العابدين بن علي او ځينو نورو هيوادو کې د دغه راز بشري ضد رژيمو ملاتړ کاوه؛ او دادئ ټوله نړۍ گوري، چې تر اوسه لا په بحرين کې د خليفه دکورنۍ او په يمن کې د علي عبدالله صالح په شان مستبدو او فاسدو واکمنانو د ژغورني په خاطر، له هيڅ ډول هلو ځلو لاس نه اخلي.

راسئ د يوه هيواد پال، باوجدانه او منور افغان په توگه دا پوښتنه وړاندې کو، چې په افغانستان کې د پردو اوسني مزدور، جنايتکار، فاسد او بې کفايته نظام زموږ عام اولس ته څه گټه رسولې ده، که څنگه؟

ايا هغه فاسد او مافيایي نظام، په هیواد کي اقتصادي ترقي او پرمختگ را وستلای سي، چي زور واکو ملگرو او پلویانو یې، په خپله د کابل حکومت د کرنې وزارت له رسمي رپوټ سره سم، د بې وسه او بې کسه افغانانو پر ملکیتو سربېره، د بیت المال څلور میلیونه (۴،۰۰۰،۰۰۰) جریبه مځکه لاندې کړې یې؟

ايا هغه مزدور او مافيایي نظام هم د اقتصادي او فرهنگي پرمختگ لار پرانیستلای سي، چي خلگ یې له فساد او بې عدالتیو څخه ویني ژاړي.

د ملگرو ملتو د سازمان د رپوټ له مخي زموږ بېوزلو هیوادوالو یوازي په ۲۰۰۹ع کال کي، د کرزي د فاسد او بې کفایته رژیم خپلسرو واکمنانو ته دوه نیم (۲،۵) میلیارده ډالر موک (رشوت) ورکړی دی، چي دا پیسې په حقیقت کي زموږ د کورني ناخالص محصول، څلرمه برخه ده. په افغانستان کي د دولتي فساد په اړه نور تفصیل دلته وگورئ:

<http://www.spiegel.de/international/world/0,1518,672828,00.html>

ايا له خرچ سوي کرزي څخه بیا د دولتي ادارو تر چپراسیانو پوري ټول د فساد، خیانت او بې کفایتی په طاعون نه دي لړلي؟

دا ټولي خبري او دلایل به یوې خوا ته کښېږدو، راسئ په هیواد کي د اقتصادي پرمختگ پر اساسي او مهم شرط یو څه غور وکو. موږ او تاسي ټول په دې روښانه واقعیت ښه پوهېږو، چي د هري ټولني د اقتصادي او کولتوري پرمختگ تر ټولو مهم او اساسي شرط، په هغه هیواد کي د سولي او امنیت ټینګښت؛ او له واکمن دولتي نظام سره د خلگو هر اړخیزه همکاري ده. تر هغه وخته چي سوله او امنیت نه یې ټینګ سوئ، اقتصادي پرمختگ او فرهنگي ترقي څنگه را تلای سي؟ ایا اقتصادي او فرهنگي ترقي، د پردو ټانکو او الوتکو په زور ممکنه ده؟

بې شکه چي اقتصادي او تخنیکي پرمختگونه، د خلگو د سوچو او دودو په بدلولو کي، ډېره ارزښتناکه ونډه لري؛ خو دا گرده بې سولي او کراری ممکن نه دي. وار دواړه باید د خلگو پر ملگرتیا او همکاري غور وسي؛ او بیا د اقتصادي ټیکو او پر خیال پلونو بحث وسي. دا خبره هم له هیچا پته نه ده، چي د امریکا په مشرۍ پردو ایتلافي پوځو د خپل یرغل له همغي لومړۍ ورځي څخه زموږ په هیواد کي جگړو، نا ارامیو او کړکېچونو ته لمن وهلې ده؛ او د ایمی چونیو په جوړولو سره به بېله شکه داستونزي او مصیبتونه نور هم زیات کړي.

دغو عیني واقعیتو ته په پام سره، زموږ وینس او هوښیار لوستونکي په خپله قضاوت کولای سي، چي په افغانستان کي د امریکايي پوځیانو همېشني استوګه به دې ناکراره او کړکېچن هیواد ته، لکه څنگه چي ځیني

افغان ليکوال او شنونکي ادعا لري، نه سياسي ثبات راوړي؛ او نه به د هيواد نا باوره سياسي - امنيتي حالات په خپل وار سره، او سنيو يا راتلونکو اقتصادي - فرهنگي پرمختگو ته لار هواره کړي. په دې خپلواکه او سرلوړې خاوره کې به د پردو عسکرو سته والی تل د ناخوالو، نښتو او جنگو مهم او اساسي علت يې. جگړې، نارامۍ او ډول ډول دوښمنۍ به هم بېله شکه د ناوړو استفادو او فساد له پراختيا، د سوداگرۍ او پانگي اچونې په برخه کې د بې باورۍ، د پانگي او پانگه والو له تنبتي او په پای کې د هيواد د اقتصادي کنگل کېدو او پرشاتگ پرته، بله هيڅ نتيجه ونه لري.

د امريکايي چوڼيو د اقتصادي گټو افسانه

ځيني افغان ليکوال او شنونکي استدلال کيې، چې په افغانستان کې د امريکايي لښکرکوټو سته والی او تداوم نه يوازې زموږ سياسي استقلال او ملي حاکميت ته تاوان نه لري، بلکې له اقتصادي پلوه هم ډېرې گټې لري. د دوی له نظره يې لو اقتصادي گټه دا ده، چې د امريکا دولت به زموږ په خاوره کې د خپلو چوڼيو له بابتنه، افغان دولت ته زياتې پيسې ورکيې.

دا خبره سهې (صحيح) ده، چې امريکايي مقامات به د کابل مزدور رژيم ته د محصول يا تاجايي په نامه څه پيسې ورکړي؛ خو مهمه پوښتنه دا ده، چې امريکايي عسکرو لې، د دې بناغلو د استدلال له مخې، له يوې خوا زموږ د خاورې، خپلواکۍ او ملي واکمنۍ دفاع کيې؛ او له بلې خوا افغان دولت ته د محصول په نامه پيسې هم ورکيې؟! مگر امريکايان څه دي که لېوني، چې هم به زموږ د «ساتني» دپاره خپل پوځيان قرباني کيې؛ د عسکري چوڼيو د تمويل په مقصد به ميليارډونه ډالر خاوري کيې؛ او د محصول يا تاجايي په نامه به هم، په کابل کې ناست گوډاگي حکومت ته، اضافي پيسې ورکيې؟!

دا خود عقل او منطق خبره نه ده. د مکتب زده کوونکي هم نسي قانع کولای. نه پوهېږم، چې د امريکايي عسکرو او چوڼيو د تداوم منتر وهلي پلويان په دې خندني استدلال کې، څه نبوغ او تبحر ويني؟! راسی پر دې خبره يو څه روڼا واچوو، چې امريکايان ولي زموږ د «ژغورني» د غمه له يوې خوا ځانونه مرگ ته ورکيې؛ او له بلې خوا د خپلي دايمي استوگني له کبله، کوربه هيوادو ته د محصول په نامه پيسې هم ورکيې؟

واقعيت دا دی، چې امريکايان ظاهراً ځينو، نه ټولو، کوربه هيوادو ته د خپلو عسکري ډلو له بابتنه څه پيسې ورکيې؛ خو په بدل کې يې داسې څه اخلي، چې له ورکړل سوي محصول سره په هيڅ ډول د پرتلې وړ نسي بلل کېدای. د دغه راز استعماري ډلو تر شا په عمومي ډول دا هدفونه او ناوړينونه پراته دي:

الف) د ملتونو د ملي شتمنيو لوتول: په تېرو بحثو کې يادونه وسوه، چې د افغانستان سترې طبيعي زېرمې او نړۍ وال بازار ته د مرکزي آسيا د سون موادو لکه تيلو او طبيعي غاز او پرېمانه مځکلاندو زېرمو په لېږدونه کې د دې هيواد حساس جغرافيايي موقعيت، امريکايي اشغالگرانو ته لوی او اساسي ارزښت لري.

ب) د هيوادو په کورنيو چارو کې ډول ډول لاسوهني: زموږ امريکا مآبه ليکوال او تحليلگران، قرآنونه او قسمونه اخلي، چې امريکايي چوني به د افغانستان د دولت په کورنيو چارو کې هيڅ راز لاسوهنه نه کېي؛ ځکه يې نو سته والی، د دوی په عقیده، د بهرنيو لاسوهنو او تېرييو، په تېره بيا پاکستاني پوځيانو او ايراني اخوندانو، په وړاندي ډېر ضروري گڼل کېږي؛ خو سليم عقل، ژور منطق او تاريخي تجربې دا مفتي او هوايي خبرې کله منلای سي.

د هيوادو په کورنيو چارو کې د نه لاسوهني اصل، د معاصرو بين المللي حقوقو له اساسي اصولو څخه گڼل کېږي. د دې زرين اصل سم او دقيق تطبيق کولای سي د ټولو هيوادو، په تېره بيا زموږ د شاوخوا گاونډيانو په خپلمنځي اړېکو کې د جگړو، تصادماتو او کرکېچنو په مخنيوي کې لويه مرسته وکړي. د همدې اصل له مخې، لکه څنگه چې د خپل هيواد په کورنيو چارو کې د پردو هيوادو لاسوهني په کلکه کېږي، په همدې ډول بايد د نورو هيوادو په کورنيو چارو کې هم د امريکايي پوځونو د لاسوهنو، گواښونو او تېرييو په کلکه غندنه وکړي.

زموږ اسکرېلي خلگ له تېرو لسو کالو راهيسې په افغاني خاوره کې د امريکايي او نورو ايتلافي لښکرو د سته والي په وجه، د همسايه او سيمه ييزو هيوادو د رنگارنگ لاسوهنو او تېرييو، سزاوي گالي. که له حقيقته سترگي پټې نه کو، په افغانستان کې د امريکايي قوتو دايمي استوگنه او رنگارنگ خپلسري زموږ، زموږ د همسايه گانو او نورو سيمه ييزو هيوادو په کورنيو چارو کې له لاسوهني پرته بله څه توجه لرلای سي؟

دلته بې گټې نه گڼو، چې په تېرو لسو کالو کې د گرانو لوستونکو پام د يرغلگرو پوځو د لاسوهنو يو څو بولگو او مثالو ته را واپوو، تر څو په خپله قضاوت وکړي، چې د پردو عسکرو د توپ او ټانک تر کرغېږن سيوري لاندې د سياسي خپلواکۍ او ملي واکمنۍ ادعاوي څونه واقعيت لري.

- ايا دا د افغانستان د خلگو غوښتنه وه، چې په بون کنفرانس کې د ترلو دروازو تر شا د هيواد د مشرتابه مسووليت، و پېژندل سوو جنائتکارانو، قاتلانو، جاسوسانو او غلو ته وسپارل سي؟! که افغانستان د امريکايي اشغالگرو په لاس کې نه وای، ايا چا داسې برمنډي لاسوهني جرأت کولای سو؟

- په بون کنفرانس کې د مزدور رژیم داساسي قانون پروژه طرحه سوه، ايا څوک کولای سي په هغې کې د امریکايي سلاکارانو له مهندسي څخه نتيه وکړي؟

- ايا دا زموږ د هيواد دود او دستور ؤ، چې د دفاع وزير، مرستيالان او نور سرغنده د عسکري جامو (uniform) پر ځای ملکي جامې واغوندي؟ البته، د دفاع يا کورنيو چارو وزارت د مسوولينو له خوا د عسکري يا ملکي کالو اغوستل څه لوڅبره نه ده؛ خو سره له هغه هم زموږ په ملي دودو او رواجو کې د پردو بڼکاره لاسوهنه بښي.

- د دفاع يا کورنيو چارو وزارتو د مشرتابه هياتو د غړو له خوا د ملکي کالو اغوستل بڼايي هېچا ته ډېره مهمه او جدي خبره و نه ايسي؛ خو د اشغالگرو له خوا زموږ د هيواد په کورنيو چارو کې لاسوهني ته هېڅوک په ټيټه سترگه نسي کتلای. ټولو افغانانو ته څرگنده ده، چې زموږ په هيواد کې د مختلط يا گډ اقتصادي سيستم پر ځای د بازار يا په اصطلاح «آزاد بازار» اقتصادي سيستم چا ودراره؟

شک نسته، چې د بازار اقتصاد په پرمختللو او ځينو پرمختيايي هيوادو کې بڼه نتيجه ورکړې ده؛ ځکه هغوی په دغه راز اقتصادي سيستم کې د عامو خلگو د حقوقو د ساتني او د شرکتو د ډول ډول سرغړونو د مخنيوي د پاره هم ځانگړي ميکانيزمونه او اداري جوړي کړي دي؛ خو په افغانستان غوندي وروسته پاته هيواد کې د چور او چپاو، لاقانونيت او څارونکو ادارو د نسته والي له امله د بازار اقتصاد يوازي د سرانښو کورنيو او باندنيو مافيايي ډلو او ځينو بين المللي مالي مؤسسو لکه د پيسود بين المللي صندوق (آي. ايم. ايف)، نړۍ وال بانک او داسي نورو د واکمنو کرپو گټو ته خدمت کيي.

دا زموږ د خلگو غوښتنه نه وه او نه ده، چې د دولت فابريکې، کارخانې او نوري تصدې د خاورو په بيه پر کورنيو او باندنيو مافيايي ډلو وپلورل سي. تردې چې تېر سو، ايا له تېرو لسو کالو راهيسي زموږ گومرکي (گمرکي) تعارفي او نور مالي - اقتصادي سياستونه د افغانانو له خوا ټاکل کيږي، که د باندنيو دولتو او بين المللي سازمانو له خوا؟

- ايا په هيواد کې واکمن مصرفي اقتصاد د افغاني اقتصاد پوهانو او سياست والو د ذهنو محصول دئ، که د پردو دولتو او باندنيو سازمانو (آي. ايم. ايف، نړۍ وال بانک او داسي نورو) ديکتې سوي لارښوونې؟

د پردو دولتو او بين المللي سازمانو د دې ناروا او ناسمو لاسوهنو له امله اوس افغانستان د برېښنا د صادرو لپاره پر ځای، له اوزبکستان او تاجیکستان څخه برېښنا رانیسي. د دې نامعقول او بې منطقه اقتصادي سياست له کبله به زموږ له پرېمانه غړنيو او بو څخه نه یوازې د برېښنا په تولید، بلکې کرڼه او خړوبولو کې هم کار نه اخیستل کېږي. د داسې تپل سوي اقتصادي سياست حتمي نتيجه دا ده، چې افغانستان به تل د خپل اقتصاد د ډېرې اساسي او حياتي مادې په برابرولو کې پردو هیوادو ته اړیي. البته، دا حقيقت هم هر چا ته ښه څرگند دی، چې اقتصادي تړنېت يا وابستگي، په خپله سياسي تړنېت ته هم لار هواروي.

د داسې لاسوهنو لیست خورا اوږد دی، چې د ټولو یادونه یې د دې لنډې رسالې تر حوصلې وتلې خبره ده. البته پر امریکا او ایتلافي دولتو سربېره، گاونډي او سیمه ییز دولتونه هم د افغانستان په کورنیو چارو کې پراخي لاسوهني کيې، چې د ټولو علت او منشأ بیا هم په هیواد کې پردې پوځونه، بېلابېلي تروریستي ډلې ټپلي او له هغو څخه را پیدا سوي کړکېچن سياسي او امنيتي حالات دي.

هیله من یم، چې د امریکايي چونیو د تداوم پلویان د دې څو مثالو په لوستلو سره په دې واقعیت پوه سوي یې، چې د پردو عسکرو او چونیو په سته والي کې، د پردو هیوادو له راز راز لاسوهنو څخه خونديتوب، له لویه سره ناممکنه خبره ده. بې شکه، زموږ په کورنیو چارو کې لاسوهني د امریکايي چونیو یوازنی هدف نه دی. راسی په لاندي کړنو کې د داسې استعماري لښکرکوټو ځینو نورو هدفو ته هم لنډه اشاره وکړو:

(ج) په سیمه کې د استخباراتي شبکو پیاوړي کول او پراخول: دا مسأله دونه روښانه او برمنډه ده، چې ان تفسیر او تشریح ته هیڅ اړتیا نه لري. زموږ سترگه وراو هوښیار هیوادوال، له ورايه گوري، چې تر امریکايي یرغل وروسته، پر افغانستان سربېره، زموږ زیاتره گاونډي هیوادونه هم د امریکا د متحدو ایالاتو او ایتلافي دولتو د استخباراتو په لویو او پراخو ځالو او بنټي دي. د پردو لښکرو دغه راز جاسوسي شبکو، بېله شکه د گاونډیو او سیمه ییزو هیوادو د استخباراتي فعالیتو پراخوالي او سختوالي ته هم لار هواره کړه. نتیجه دا سوه، چې زموږ وران او ویرجن هیواد د دوښمنو هیوادو د استخباراتي جنگو په یوه خطرناک ډگر واوښت؛ او دا جنگونه به د هري ورځې په تېرېدو سره لا پسي پراخېږي او سختېږي.

(د) د سياسي مخالفینو رتل، زیندی کول، ځورول او تعذیبول: پوهېږو چې د امریکا دولت د بشري سازمانو او ډیموکرايټکو غورځنگو د پیاوړو مخالفتو په وجه نسي کولای، خپلو سياسي مخالفینو ته د هغه هیواد په قلمرو کې غیرقانوني جزاوي ورکړي؛ ځکه نو د انسان تښتوونکو په څېر د نړۍ له گوټ گوټ څخه خپل بېلابېل مخالفین برمه کيې؛ او بیا یې د راز راز پوښتنو، پلټنو، ځورونو او عذابونو د پاره په مختلفو هیوادو کې خپلو

جوړو سوو لښکر کوټو ته بيايي. د بېلابېلو انساني ضد شکنجو او ځورونو دپاره د بې گونا انسانانو دې تښتونو ته په سياسي او حقوقي اصطلاح رنډيشن (rendition) وايي. د جنگره جورج. ډبليو. بوش د ظالمانه واکمنۍ پر مهال ډېر بې گونا انسانان د سي. آی. اي. د پټو عملياتو په ترڅ کې له بېلابېلو هيوادو څخه حمله و توبره سوه، چې تر ځينو مقدماتي پلټنو او ځورونو وروسته بې سرو نه د بگرام او گوانتانامو له محبسو څخه را ووت.

تر دې شواهدو او مدارکو وروسته، ايا د امريکايي چونييو جادو سوي پلويان او خواخوږي دا خبره مني که يا چې زموږ گران هيواد، په تېره بيا تاريخي بگرام له تېرو لسو کالو راهيسي، د غيرقانوني پلټنو، زیندی کولو او ځورونو، په يوه خطرناک او بدنام بين المللي مرکز او بنسټی دئ. په دې تور او انساني ضد محبس کې نه يوازي زموږ بې گونا هيواد والو، بلکې د نړۍ له بېلابېلو هيوادو څخه ډېرو نورو مظلومو او بېوزلو کسانو ته هم، په دې يا هغه نامه، رنگارنگ جزاوي او ځوروني ورکول کيږي.

ايا موږ د بشر پالوونکو او روښانفکرانو په نامه دې حقيقت ته غاړه ايښوولای سو، چې له هيواد څخه مو د خپلو او نورو اولسو د زندان يا شکنجه ځای په توگه استفاده وسي؟! ايا کېدای سي په داسې شرمناکو شرايطو کې د افغانستان د ملي واکمنۍ خبره وکړو؟ که کرزی، فهيم، خليلي، عبدالله عبدالله، قانوني، سياف، گيلاني، مجددی، سپنتا، احدی، ارسلا، غني احمدزی او د استعمار نور نوکران د سپکاوي او شرم دې ځورونکي حالت ته د ملي واکمنۍ په سترگه گوري، نو خدای دي افغانان له هغه حالتو ساتي، چې واکمني گرسره نه يي. بشپړ باور لرم، چې هيڅ با وجدانه، وټندوست او باغروړه افغان دا تور او شرمونکی نوم نسي منلای.

- د کوربه هيواد او شاوخوا سيمي د ملي او خپلواکۍ بڅښوونکو غورځنگو ځپل او شاته وهل: زموږ وینس او هوښيار لوستونکي دا استعماري موخه هم په افغانستان او گاونډيو هيوادو کې، په ډېرې اسانۍ سره کتلای سي. موږ او تاسي ټول شاهد يو، چې له تېرو دو دېرش کالو، په تېره بيا وروستيو لسو کالو راهيسي، د ملي او خپلواکۍ غوښتونکو غورځنگو، سازمانو او شخصيتو اوزونه د استخباراتي شبکو او تروريستي ډلو ټپلو له خوا په بې رحمۍ سره ځپل سوي او ځپل کيږي. په افغانستان کې به د امريکا د دايمي چونييو له شامته، دا ملي ضد کړنلاره نوره هم سخته او خطرناکه بڼه واخلي.

- فرهنگي او مذهبي يرغل: په تېرو دو دېرشو کالو، په تېره بيا وروستيو لسو کالو کې د استعمارگرانو د دغه راز فرهنگي يرغل بولگې او مثالونه، هره خوا په پېخردې؛ خو په خواشيني سره د هغو ناورين زېږونکي نتيجې لا څو کاله نور هم وخت اخلي؛ ځکه په يوه ټولنه کې د فکري او فرهنگي فساد اغېزې سمدلاسه اثر نه ښندي؛ نسبتاً اوږدو کلو ته اړتيا لري.

- د اخلاقي فساد او بېلابېلو جرايمو خپورول: که څه هم له تېرو لسو کالو راهيسي د هيواد په بېلابېلو برخو، په تېره بيا بگرام هوايي اډه کې د پردو عسکرو د اخلاقي فساد، جرم او جنايت، قانون ماتولو او بې پروايۍ ځيني مثالونه تر سترگو سوي دي؛ خو سره له هغه هم په دغو برخو کې د رسوا سوو پېښو گچه لا تر اوسه، د پردو پوځيانو د اخلاقي فساد او بېلابېلو جرمو، ريښتيني انځور نه ښيي؛ ځکه د داسې فساد او جرايمو د پروالۍ او پراخوالۍ هم وخت ته اړتيا لري. گران لوستونکي کولای سي د امريکايي پوځيانو د فساد او جنايت خپرولو په اړه څو لنډې خبرې، په فليپين او جاپان کې د امريکايي چونييو د اخلاقي فساد او جرمو په برخه کې ولولي.

- د پوځي ازماينستو او تمرينو له لارې د کوربه هيواد او حتا شاوخوا سيمو محيطي ککړتيا: د پردو عسکرو له خوا د ژوندانه د محيط (چاپېر) د ککړتيا خطر ته بايد هيڅکله په سپکه سترگه و نه کتل سي. د ژوندانه پر چاپېر د داسې ککړتياوو د ناوړو اغېزو د تشریح او روښانو د پاره بې گټې نه ده، چې درنو لوستونکو ته په فليپين او جاپان کې، د امريکايي چونييو په اړه ځيني شمېرې او واقعيتونه وړاندي کو: د خپرو سوو څېړنو او شمېرو له مخې، په فليپين کې د کلارک د هوايي اډې د پخوانۍ ساحې اړوند څاهانو د څښلو اوبه، په تېلو او شحمي موادو ککړې سوي دي. له هغو څلېرو ویشتنو (۲۴) ځايو څخه چې د اوبو نمونې يې کتلي سوي دي، په دوه ویشتنو (۲۲) ځايو کې د سيمابو، نايټريتو، کاليفورم بکتيريا، سرپو، دايلدرينو او محللونو په گډون د ککړوونکو عناصرو او مرکباتو گچه، د څښلو په اوبو کې د هغو تر ټاکل سوي گچې ډېره زياته وه. دا ککړوونکي توکي تر ډېره وخته په شاوخوا چاپېر کې پاتېږي؛ او د خوړو ځنځير ته په لار موندلو سره، له بيالوژيکي پلوه نور هم ډېر ښت مومي.

د هغو نوزوکړو کوچنيانو د روغتيا په اړه، چې مندويې د اوکيناوا د کډينای هوايي اډې په گاونډ کې ژوند کاوه، د ۱۹۹۲ع کال يورپوت ښيي، چې د جاپان د نورو نوزوکړو کوچنيانو په پرتله د دغو نوزوکړو کوچنيانو وزن ډېر لږ ؤ؛ او دا نيمگړتيا، په هغه هوايي اډه کې له الوتکو او نورو زړه لړزوونکو ډغو څخه انگرېل کېږي. د سپين ساحل (وايت بيج) د اټومي او بتلو د درېدو په ساحه کې د جاپان د حوزوي روغتيا شمېرني، په ماشومانو کې د لوکيميا او په لويانو کې د سرطانو لوړه گچه ښيي؛ د مثال په توگه په ۱۹۹۸ع کال کې، هغه دوي ښځې د ايښي د سرطان له کبله مړې سوي، چې په سپين ساحل کې د صدف لرونکو حلزونو او ناوړو بحري بوټو په راتولو لگيا وې. په فليپين او جاپاني اوکيناوا کې د امريکايي لښکرکوټو د زيان اړونکو محيطي عواقبو په اړه زيات تفصيل، په دې تحليلي او معلوماتي مقاله کې وگورئ:

<http://www.yonip.com/main/articles/womenmilitary.html>

زه د افغانانو د سپېڅلي او سرلوري خاوري د کرايه کولو هويت بايللو «مبتکرينو» ته بلنه ورکوم، چي يو پلا د خپل معاصر تاريخ په لوستلو سره وگوري، چي انگرېزانو د ډيورنډ د تپل سوي ترون پر بنسټ، د اتلسو (۱۸) لکو روپو کلنۍ مرستي په بدل کي، د افغانستان له مزدور واکمن - امير عبدالرحمان خان څخه څه واخيسته؟! ايا تاسي ته د هيواد د سوهيلي او ختيځو سيمو له لاسه وتل؛ او د يوه غښتلي واحد قوم، واحدې خاوري، واحد کولتور او واحدې ژبې ټوټه ټوټه کېدل، کوچنۍ خبره ښکاري؟!

د امريکايي چونييو ځيني منتر و هلي پلويان له واقعيتو څخه په بې خبرۍ ياسترگو پتولو سره دا درواغجنه ادعا هم کيي، چي گوندي امريکايي چونييو د نړۍ په هيڅ هيواد کي ځايي خلگو ته هيڅ ډول ستونزي او بېچومي نه دي پيښي کړي. زه نه پوهېرم، چي دا ښاغلي د پيل په غور کي بيده دي، که له کالو سره د خلگو په سترگو ننوزي؛ او لمر په دوو گوتو پتېي؟

د ليکنې په دې برخه کي د گرانو او درنو لوستونکو پام هغو شخړو، ناخوالو او ناوړو عواقبو ته را اړوم، چي امريکايي چونييو د نړۍ په بېلابېلو هيوادو کي، مېشتو خلگو او سياسي واکمنانو ته په ميراث پريښي دي.

ټول جهان خبر دئ، چي د جاپان خلگ هره ورځ د هغه هيواد په اوکيناوا کي د امريکايي اډو د تړلو دپاره مظاهري کيي؛ ځکه د دې ښار خلگ د امريکايي پوځيانو له اخلاقي فساد او رازراز جرايمو څخه پزي ته رسېدلي دي. په اوکيناوا کي د امريکايي اډو پر مسأله بېلابېلو شخړو او مخالفتو، د جاپان پخوانی صدراعظم (يوکيو هاتوياما) د انتخاباتو تر رارسېدو مخکي استعفاء ته اړ کړ. په دې چي دې د خپل گوند له غړو سره، د هغې ژمني په پوره کولو کي پاته راغئ، چي ويلې يې وه، د سياسي واک تر اخیستو وروسته به د اوکيناوا له ټاپوگانو څخه امريکايي چوڼۍ وباسي. د دې کړکېچني مسألې د نورو تفصيلا تو دپاره دغه اينټرنېټي پاڼي وگورئ:

<http://www.closesthebase.org/>

<http://people.sabanciuniv.edu/ficici/docs/20070710-Okinawa.pdf>

<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/japan/7795734/Japanese-PM-Yukio-Hatoyama-resigns-over-broken-Okinawa-base-promise.h>

http://www.worldpublicopinion.org/pipa/articles/international_security_bt/579.php

اوس راسئ په جاپاني اوکيناوا کي د ځای پر ځای سوو امريکايي پوځيانو د جرمو او جنايتو په اړه هم څو ټکي وړاندي کو، تر څو د دغه راز چونييو سرسپارلو مدافعانو ته ښه څرگنده سي، چي په افغانستان کي د امريکايانو د

همپشنيو پوځي مرکزو له سته والي سره هوکړه به د هغو پر خطرناکو سياسي نتيجو سربېره، په جنايي برخه کې هم، زموږ بدمرغه هيواد له ډېرو لويو ستونزو او پېچومو سره مخامخ کړي.

د خپرو سوو شمېرو له مخې، جاپان ته د بيرته سپارلو په دېرشو کالو کې، په دغو ټاپوگانو کې مېشتو امريکايي پوځيانو پينځه زره (۵،۰۰۰) جرمونه کړي دي، چې د هغو په سلو کې لس (۱۰) مشدده جرمونه يا هغه جرمونه دي، چې د افغانستان د جزا د قانون د ډلبندۍ له مخې د جنحې او جنايت په توگه پېژندل سوي دي. په دغه ډله جنايتو کې وژنه، جنسي تېري، د خلگو پر جسمي تماميت ډول ډول بريدونه، وسله والي غلاوي او داسې نور شامل دي. د دغو جنايتو د څرنگوالي، بېلابېلو ډولو او پر ځايي او سپدونکو د هغو د ناوړو اغېزو په اړه نور مالومات، په دغو ويبپاڼو کې ولولئ:

<http://www.davidappleyard.com/japan/jp22.htm>

http://nihon.awardspace.com/okinawa_sofa_crime.html

<http://okinawa-island.blogspot.com/2010/01/list-of-main-crimes-committed-and.html>

په يوه بل ځای کې راغلي دي، د اوکيناو خلگ انگرېري (که څه هم په دې انگرېنه کې کېدای سي تر څه اندازې د بهرنيانو ضد احساسات هم نغښتي وي) چې د امريکايي چونييو د «مجرمانه څپو» له خوا کلابند سوي دي. په اوکيناو کې د دې جرم زېږوونکو مرکزو ځيني نوري ستونزي او کړاونه، چې جاپاني سياستوالو او له هغې ډلې څخه د جاپان مستعفي صدراعظم - هاتوياما - يې هم د لغوه کولو يا تعديل کولو وس و نه موند، دا دي، چې د دغو امريکايي چونييو پوځي کارکوونکي، په ډېري اسانۍ د قانون له منگولو څخه تېستي؛ او تر جرم يا جنايت کولو وروسته، د محاکمې او استرداد په پلمه، متحدو ايالاتو ته استول کېږي. د دې مسألې د نورو جزبياتو دپاره، د اينټرنېټ دغه پاڼه وگورئ:

<http://thesop.org/story/world/2010/02/03/crime-and-the-us-military-in-okinawa.php>

د ځينو کوربه هيوادو پر خلاف، چې د امريکايي چونييو له درکه د محصول يا تاجايي په نامه څه پيسې ترلاسه کيې، جرمني دولت په خپله خاوره کې د امريکايي چونييو د سته والي له بابت، د دغه هيواد دولتي مقاماتو ته په کال کې تقريباً يو ميليارډ (۱،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ډالر محصول ورکيې. د دې خبر نور تفصيل د اينټرنېټ په دې لينک کې وگورئ:

http://www.fluglaerm-kl.de/dl/American_bases_in_Germany_fs.pdf

که څه هم په جرمني کې د سوسيال ډيموکراټيک گوند او زرغون (گرين) گوند ايتلافي حکومت، د عراق پر خلاف د امريکا او بریتانیا له جنایتکارانه يرغل سره ژور مخالفت لاره؛ خو سره له هغه هم په ناټو کې د غړيتوب او په خپله خاوره کې د امريکايي پوځي اډې د سته والي له امله، مجبور و چې له يرغلگرو هيوادو سره لويستتياکي او عسکري مرسته وکړي. دا مرسته د جرمني له اساسي قانون څخه څرگنده سرغړونه گڼله کېږي؛ او د عراقي اولس پر ضد و حشيانه تېري کې د دې هيواد د سوشل ډيموکراټيک گوند او زرغون گوند د ايتلافي حکومت روښانه پرتيا زباديې. د دې موضوع نور جزئيات، په دې مضمون کې وگورئ:

<http://www.wsws.org/articles/2003/apr2003/germ-a07.shtml>

زموږ هوبنيار او حقيال لوستونکي په خپله قضاوت کولای سي، که جرمني غوندي ستر، پرمختللی او غښتلی هيواد د امريکايي چوڼيو د فشارو له امله خپل اساسي قانون تر پښو لاندې کيږي، نو د نوري نړۍ، په تېره بيا زموږ غوندي مزدورو او بېوزلو حکومتو به څه حال يې؟! په همدې دليل دا خبره له هر راز شک او شېبې وتلې ده، چې د امريکايي چوڼيو په موجوديت کې به زموږ ملي واکمني او سياسي خپلواکي، هيڅکله له تېريو او لاسوهنو خوندي نه يې.

د نړۍ والو چارو شنونکو ته مالومه ده، چې د امريکايي چوڼيو فعاليتونه، په فلپين کې هم زياتره له سياسي شخړو او لانجو سره لاس او گربوان يې. دنويارک ټايمز په لاندني لينک کې د فلپيني حکومت او امريکايي مقاماتو تر منځ دغه راز شخړو ته يوه لنډه کتنه سوې ده:

<http://www.nytimes.com/1991/12/28/world/philippines-orders-us-to-leave-strategic-navy-base-at-subic-bay.html>

کشکي په افغانستان کې د امريکايي لښکرکوټو پلويانو د پردو يرغلگرو د دايمي حضور په ستاينه کې ترستوني خپرلو او ړندو ليکنو دمخه، يو پلا په فلپين کې د امريکايي پوځيانو د استوگني ترخه او شرمناک درسونه لوستي وای؛ او بيا د دغه راز بدمرغو استعماري تاسيساتو د دفاع په سنگر کې درېدلې وای.

د نړۍ په ځينو هيوادو کې د امريکايي پوځيانو حضور اوس داسې شرمونکي حالت ته رسېدلی دی، چې هيڅوک يې له منلو نته نسي کولای. د مقالې په دې برخه کې، په ځينو هيوادو کې د امريکايي لښکرکوټو د ناوړين زېږونکي حالت په اړه څو لنډې خبرې کو؛ او خپلو مډبر لوستونکو ته بلنه ورکوو، چې په خپله د افغانستان غوندي دوديزي ټولني په ځانگړو فکري او فرهنگي شرايطو کې د هغو د خطرناکو عواقبو په باب اټکل وکړي.

د نري والو چارو شتونڪو ته ٻه ڇرگنده ده، چي د «سويڪ» خليج په سمندري اڏه او ڪلارڪ هوايي اڏه کي د امريڪايي پوځيانو د استوگني پر مهال د «اولنگاپو» او «انجيليس» بناو فحشا، په ٽوله نري کي نوم لاره. دا ناوږه حالت تر (۱۹۹۱ع) ڪال ياني دقيقاً هغه مهاله پوري روان ؤ، چي د «مونٽ پينٽوبو» اورغورځونکي د ڪلارڪ هوايي اڏي ڊږه برخه وړانه کړه. په دي برخه کي زيات مالومات، له دغو اينٽرنيتي پاڻو څخه تر لاسه کولای سئ:

http://en.wikipedia.org/wiki/Prostitution_in_the_Philippines

<http://www.filipinawives.com/memorial.html>

<http://www.google.co.uk/#hl=en&q=crimes+in+philippines&aq=1&aqi=g3g-v4g->

[j3&aql=&oq=crimes+in+phi&pbx=1&bav=on.2,or.r_gc.r_pw.&fp=ecb04e88bcd48&biw=1366&bih=620](http://www.google.co.uk/#hl=en&q=crimes+in+philippines&aq=1&aqi=g3g-v4g-j3&aql=&oq=crimes+in+phi&pbx=1&bav=on.2,or.r_gc.r_pw.&fp=ecb04e88bcd48&biw=1366&bih=620)

په (۱۹۴۷ - ۱۹۸۰ع) ڪلو کي اته څلو ٻنٽ (۴۸) فليپينيان، چي دري پر څلورمه برخه يي بنځي او ڪوچيان وه، د امريڪايي چوڻيو په شاوخوا کي، په وحشيانه ٻنه و وڙل سوه. د بشري حقوقو د ساتني ڊږ سازمانونه په دي باور دي، چي د امريڪايي چوڻيو د منسوبانو د جرمو او جنايتو ڊږه برخه يا اصلاً نده را برسږه سوي يا په لوي لاس پٽه ساتل سوي ده؛ ځکه په دغه راز جرمو او جنايتو کي بنڪبل امريڪايي پوځيان، يو هم په فليپيني محڪمه کي، نه دي محاکمه سوي.

يوازي په «اولنگاپو» بناو څلور زره، دري سوه شپڙ پينځوس (۳۵۲، ۴) بنځو جوازونه تر لاسه کري دي، چي د مېلمه پالو (د بدلنوي يا فاحشو بنځو فېشنني نوم) دنده وکي. په «انجيليس» بناو کي، چي پينځه سوه (۵۰۰) ميخاني ڪاروبار لري، د دغو بنځو شمېر درو زرو څلور سوو ڊږشو (۴۳۰، ۳) ته رسيري. په «سويڪ» کي د دغه راز بنځو شمېر دري سوه اته څلو ٻنٽو (۳۴۸) او په «مېلڪت» کي درو سوو (۳۰۰) ته رسيري. البته، دارقام په جنسي سوداگري کي د بنڪبلو بنځو بشپڙ او دقيق شمېر نه نسي؛ ځکه که د بي جوازه ڪوڅه يي بنځو شمېر هم و سره ملگري سي، بيا يي نو شمېر په «اولنگاپو» بناو کي د نهو زرو (۹،۰۰۰) شاوخوا او په «انجيليس» بناو کي تقريباً اوو زرو (۷،۰۰۰) ته رسيري.

په (۱۹۸۵ - ۱۹۹۱ع) ڪلو کي د «انجيليس» بناو د ايدز له ڪاري ڊلي سره د ايڇ.آي.وي. يو څلو ٻنٽ (۴۱) مالومي پېښي ثبت سوي، چي له هغو څخه نهه (۹) ناروغان مړه سوي دي.

په جنوبي ڪوريا، جاپان او فليپين کي هغو ڪوچيانو ته په سڀڪه او بده سترگه ڪنل ڪيري، چي له امريڪايي پوځيانو څخه زږږډلي يي. داسي ڪوچيان، چي زياتره د پلرو له خوا پرېښوول سوي؛ او له خپلو مندو سره

لويښي، له پلرنيو څېرو سره د ورته والي له کبله، د ژوندانه په ټولو برخو، په تېره بيا ښوونه او روزنه کې د خلگو له تعصب او سپکاوي سره مخامخ کېږي. د نور تفصيل دپاره، دا هراړخيزه مالوماتي مقاله ولولئ:

<http://www.yonip.com/main/articles/womenmilitary.html>

که د امريکايي چوښيو سرسپارلي او جادو سوي مدافعان دغو تکان ورکونکو واقعيتو او شمېرو ته هم هيڅ ارزښت نه ورکوي، بيا نو په کار ده، چې په کابل کې د امريکايانو مزدورو واکمنانو ته سلا او مشوره ورکړي، چې د فاحشه خانو، شرابخانو، حراميانو او په پای کې اېډز او له هغو څخه نورو را پيدا کېدونکو نارينو د مخنيوي دپاره هم مخکې له مخکې تيارې ولري؛ ځکه هر ځای چې د دې فرعونانو پښې ايښوول سوي دي، د شرابخانو، نايټ کلبو او فاحشه خانو جوړېدل او د ډول ډول جرمو او جنايتو خپرېدل حتمي او ضروري خبره ده.

که څه هم د امريکايي او ايتلافي ځواکو له خوا زموږ د سپېڅلي او وياړلي هيواد له اشغال سره جوخت، د دغه راز بې ناموسي او بد اخلاقيو زړې هم د هيواد په گوټ گوټ کې کرل سوي دي، چې د بگرام هوايي اډه په هغو کې ځانگړې نوم لري؛ خو سره له دې هم د دغه راز فساد وړانوونکي عواقب لا تر اوسه به سم ډول نه دي را منځ ته سوي؛ اما په دې خبره کې شک نسته، که امريکايي چوښۍ څو کاله نور هم پاته سي، هغه مهال به دا فساد هم ديوه لوی ملي ناورين وگچي ته ورسېږي. له دې امله بايد پر ټولو هغو ناموس پلورونکو د زړه له کومې لعنت او نفرت و وايو، چې زموږ په سرلوړې هيواد کې، دې توري او شرمناکې لکې ته، د هر ډول شرايطو او امکاناتو په برابرولو کې برخه اخلي.

په سعودي عربستان کې هم له امريکايي اډو سره د عامو خلگو مخالفت څه پټه خبره نه ده. درنو لوستونکو ته څرگنده ده، چې له سعودي حکومت سره د القاعدې او نورو مخالفينو د وسله وال مقاومت يوازنی دليل هم په پيل کې همدغه امريکايي چوښۍ وي؛ ځکه امريکايي پوځونه په حقيقت کې د خليج د جگړې په پلمه په سعودي عربستان کې ځای پر ځای سوي وه. معقوله او پرځای خو دا وه، چې تر خپل رسمي مأموريت وروسته بې سمدستي د سعودي عربستان خاوره پرېښې وای؛ مگر په خواشيني سره چې د فارس خليج په حساسه ستراتيژيکه سيمه کې بې خپلو استعماري هدفو ته په پام سره، پښې اوږدې و غزولې. که چا د وسله وال مقاومت په زور نه وای ايستلي، بېله شکه به تر اوسه پوري د راجاگانو او نوابانو په شان هورې ناست وای. د دې موضوع نور تفصيل په دغو ويبپاڼو کې وگورئ:

http://en.wikipedia.org/wiki/United_States_withdrawal_from_Saudi_Arabia

http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/middle_east/2984547.stm

مور او تاسي ټولو افغانانو ته مالومه ده، چي په ۲۰۰۱ع کال کي ځينو امريکايي الوتکو له پاکستاني هوايي ډگرو څخه پر افغانستان بريدونه وکړه. همدا اوس هم ويل کيږي، چي د سي.آي.اي. بي پيلوټه الوتکي (drone predators) له ځينو پاکستاني هوايي اډو څخه پر افغانستان او قبائلي سيمو بمباري کيږي. دا واقعيت د پاکستان په ايټ آباد کي د اسامه بن لادن پر کورد امريکايي قواوو د وژونکي گوزار او له امريکايي چارواکو سره د پاکستان واکدارانو تر ظاهري شخړو او لانجو وروسته لا نور هم څرگند سو. په حقيقت کي د بن لادن تر وژني وروسته ؤ، چي دوو مخو پاکستاني پوځيانو د بن لادن د پلويانو د خواخوږي په خاطر د امريکا د بي پيلوټه الوتکو پر مخ د خپلي «شمسي» نومي هوايي اډي، د بندولو خبري وکړي.

بنابني دا ظاهري جار و جنجال د پاکستان عامه افکارو د غولولو د پاره د پاکستان او امريکايي پوځيانو د زرگري جنگو يوه برخه يي؛ خو د پاکستان او امريکايي واکمنانو له خوا د پاکستان له «شمسي» هوايي اډي څخه د کار اخيستنې په اړه د حقايقو له پټولو سره سره، له دې روښانه واقعيت څخه هيڅوک نټه نسي کولای، چي د پاکستان درست خلگ، په تېره بيا مظلوم او بېوزلي پښتانه، په قبائلي سيمو کي د امريکايي ډرون له ږندو او بې رحمانه بريدو سره سخت مخالفت لري. د نړۍ خبري وسايل هره ورځ د امريکا دغه راز وحشيانه بريدو پر خلاف د پاکستان او لس، په تېره بيا جگړو خپلو پښتنو د مظاهرو او لاريونو شاهد دي.

پاکستاني خاوره، اوبه او فضا تر اوسه په پټه يا ښکاره د امريکايي ځانگړو قواوو او سي.آي.اي. لويه او پراخه ځاله ده؛ ځکه نو هيڅوک له دې خبري مخ نسي اړولای، چي له امريکايي پوځ او استخباراتي کړيو سره د پاکستان دولت ښکاره يا پټو همکاريو په هغه هيواد کي د جگړې، نا امنيو او سياسي شخړو خورا لوی اورونه بل کړي دي. د دې سرکښو اورونو له کبله پاکستان اقتصاد او پاکستان او لس ته دونه ستر او پراخ تاوانونه اوبنتي دي، چي د جنرال پرويز مشرف او زرداري له حکومتو سره يې د امريکايي مقاماتو په اقتصادي او عسکري مرستو، هيڅکله سر نه سره ورځي. که په پاکستان قلمرو کي د امريکايي پوځو او استخباراتي شبکو پټي او ښکاره لاسوهني نه وای، پوره باور دئ، چي نن به د دې هيواد پر خپلواکۍ غوښتونکو خلگو، په تېره بيا مظلومو پښتنو، د قيامت شپې او ورځې نه تېرېدای. د پاکستان او امريکا د روانو عسکري همکاريو د ځينو اړخو په اړه نور مالومات دلته کتلاي سي:

<http://www.foxnews.com/politics/2009/02/19/official-confirms-using-pakistan-base-launch-attacks/>

<http://www.timesonline.co.uk/tol/news/world/asia/article5762371.ece>

په تورکيه (ترکيه) کي د اينجریک امریکايي چوني هم له ورايه د تورکيې په سياسي نظام کي د هغه هیواد د پوځيانو د بنکاره برلاسي، د اسرايیلو د صهیونیستي دولت د ټینګښت او په سیمه کي د امریکا د ځینو نورو استعماري هدفو د تحقق دپاره کار کيې. بې ځایه نه ده، چي د لیکنې په دې برخه کي د امریکايي پوځيانو د همېشني حضور له افغاني پلویانو څخه پوښتنه وکو، چي که بې هویته تورکي پوځيان او سیاست وال د نړۍ والو بشري حقوقو او ملي - اسلامي دودو پر خلاف خپلو بنځو ته په دولتي ادارو او تحصیلي مؤسسو کي د پورني اغوستلو اجازه نه ورکيې، مور افغانان هم باید د هغو د دې جاهلانته او انساني ضد عمل پېښې وکو؟!

که غرب مآبه تورکي پوځيانو او سیاست والو د خپل سياسي ژوند د بقاء دپاره هر بدو بلا ته لاسونه اچول، مور افغانان به يې هم په پتو سترگو تقلید کوو؟ مگر مور د مولانا جلال الدین بلخي غوندي عارف او سید جمال الدین افغاني غوندي متفکر او مبارز په لرلو سره دې اړيو چي د هويت بايللو تورکانو پر ناسمه لار گام کښېږدو؟! زموږ عارفانو او مفکرانو تورکانو ته د پوهي، پرمختگ او بشپړتيا لارښوولې ده، ځکه نو تقلید او پېښې کول د هغوی کار دئ نه زموږ.

په داسي حال کي، چي په ټولو لوېدیځو هیوادو (فرانسه یوازنی هیواد ؤ، چي په دې وروستیو وختو کي يې د هغه هیواد په عامه ځایو کي د بوغري یا چادري پر اغوستو بندیز ولگاوه) کي مسلماني بنځي حق لري، په خپله خوښه کالي واغوندي؛ مگر د تورکيې متعصبو پوځيانو او سیاستوالو د خپل هیواد د بنځو له دې منل سوي انساني او اسلامي حق څخه سترگي پټولې، تر څو چي د دغه هیواد پارلمان د (۲۰۰۸ع) کال د فبروري پر اوومه نېټه د تورکيې په رسمیت کي د پورني اغوستلو بندیز ایسته کړ. په تورکيه کي د پورني اغوستلو د ناروا او بې ځایه بندیز د ایسته کولو تفصیل، د ویکیپیډیا په دې پاڼه کي وگورئ:

http://en.wikipedia.org/wiki/Headscarf_controversy_in_Turkey

که څه هم تورکيه خاص جيو - ستراتيژیک موقعیت او له گردانو، قبرص او ارمنیانو سره تاریخي ستونزي لري، مگر سره له هغه هم که يې عام خلگو ته په ریشتیا سره اختیار ورکړل سي، بنایي نه په ناټو کي غړیتوب او نه هم په خپل هیواد کي د امریکا همېشني حضور ته غاړه کښېږدي.

د تورکيې د سياسي تاریخ پوهانو او شننونکو ته په بشپړه توگه مالومه ده، چي د امریکا متحدو ایالاتو تل په تورکيه کي د خپلي پوځي اډې او وفادارو تورکي پوځيانو له لاري د هغه هیواد د ډیموکراتیکو رژیمو په ږنگولو کي لویه برخه اخیستې ده. د تورکيې په سياسي نظام کي د غرب مآبه پوځيانو برلاسي تر لمر وښانه خبره ده. تورکيه، پاکستان او اسرايیل د نړۍ له هغو درو مشهورو هیوادو څخه دي، چي درست سياسي نظام يې په

واقعيت کي د پوځي واکمنانو په لاس کي دي. په تورکيه کي د عسکري کودتاوو او له قبرص او ارمنيانو سره د تورکانو د تاريخي مسألو په باب، دغه ويبپاڼي وگورئ:

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Military_coups_in_Turkey

<http://www.historyplace.com/worldhistory/genocide/armenians.htm>

http://en.wikipedia.org/wiki/Cyprus_dispute

سربېره پردې، ايا هر هغه څه چي د تورکيې يا کوم بل هيواد په گټه يي، بايد هرومرو زموږ د هيواد په خیر او گټه هم يي؟ مگر تر اوسه مو په دې روښانه خبره سد نه رسېږي، چي مختلف هيوادونه، بېلابېل عيني او ذهني شرايط لري؛ او له يوه هيواد څخه بل هيواد ته د سياسي، اجتماعي، فرهنگي او اقتصادي سيستمونو يا د هغود ځينو برخو او عناصرو ميخانيکي او مقلدانه لېږدول، له ولسي پاڅونو، مخالفتو او ستونزو پرته بله څه نتيجه نه لري. ايا زموږ د جنگ ځپلي او کرکېچن هيواد وروستۍ څو دېرش کلن تاريخ، د دې مدعا روښانه ثبوت نه دي؟

دې ټولو دلايلو او شواهدو ته په پام سره بايد د دې روښانه حقيقت له منلو مخ وانړوو، چي د امريکا چوڼۍ په هيڅ ځای کي د ځايي خلکو غوښتنه نه ده.

ولي؟

ځکه چي دا ډول استعماري چوڼۍ نه يوازې په کوربه هيواد، بلکي په چارچاپېره سيمه کي د انسان ځپلو، زيندي کولو، چور او چپاو، فساد خپولو، گواښلو، وړانولو او ککړولو خورا خطرناک مرکزونه دي. بنسکاره او څرگنده خبره ده، چي خلگ په خپلو سيمو او هيوادوکي د پردو لاسوهني، جنايتونه، فحشاوي، لوتمارۍ، بې عزتۍ او نوري نارواوي نسي منلای.

په دې خبره خو د کوچنيانو هم سر خلاصېږي، چي استعماري قدرتونه هيڅ کار بې گټي او بې مطلبه نه کيي، نو امريکا څنگه له دې کلي او اساسي اصله مستثنا کېدای سي، چي زموږ افغانانو له غمه به تر خپلو وينو او پيسو تېرېږي؟ په لاندي لينک کي د امريکا له پوځي اډو سره، د بېلابېلو سيمو د ځايي اوسېدونکو د مخالفتو گچه وگورئ. له وړاندي سوو نظر پوښتنو څخه په ډاگه بنسکاري، چي خلگ په خپلو ملي او وطني مسألوکي د استعمار په ناولو او خطرناکو نخشو ډېر ښه پوهېږي:

http://www.worldpublicopinion.org/pipa/articles/international_security_bt/579.php

اما د استعمارگرانو د پيسو يا نورو اقتصادي مرستو تشه بايد څنگه ډکه کو؟

زموږ ويارلئ ملي تاريخ بښي، چي افغانان کولای سي د خپلو پلرو او نیکو په شان په لوږه، بېوزلۍ او راز راز اقتصادي کړانو کي گوزاره وکړي؛ خو دا هيڅکله نه مني، چي د پردو مغرضانه پيسو ته په سترگو نينگلو سره، د غلامۍ طوق غاړي ته واچيبي؛ او سوکه سوکه د خپلي سپېڅلي او سرلوږي خاوري، واک له لاسه وباسي.

موږ افغانان بايد هيڅکله د پردو پيسو ماهيت، د ترلاسه کولو لار او په ټولنه کي د هغو اغېزې او نتيجې له پامه و نه غورځوو. بايد تل دې پوښتنو ته جوابونه و موو، چي پردي هيوادونه د څه مقصد دپاره پيسې راکيبي؟ د راکولو لاريې څه ده؟ او په پای کي د دغه راز پيسو ترلاسه کول زموږ مخکنۍ بشپړتيا، سياسي خپلواکۍ، ملي واکمنۍ او ملي يووالي ته څه زيان رسولای سي؟ هغه خولۍ دي خداي هيڅکله زموږ پر سر نه کړي، چي د سر او وجود خطر را منځ ته کيبي.

که د پردو پيسو په ترلاسه کولو کي دغو زرينو اصولو او معيارو ته پام ونکړو، بيا نو د هيواد د مخکنۍ بشپړتيا، سياسي استقلال، ملي حاکميت او ملي ويارونو د زيانمن کېدو او ان نابودۍ خطرونه هم بايد د زړه له کومي ومنو.

بايد وپېښ او هوښيار او سو، چي استعمارگران د لرغونو توکو د سرانې او غولوونکو سوداگرو په څېر په دې ناروا معامله کي د څو تنگو په ورکولو سره، زموږ لرغوني او تاريخي خزاني تر گوتو کيبي. بايد د خپلو پلرو او ښکونکو ارزښتناک تاريخي ميراثونه په هيڅ بيه له لاسه ورنکړو. په دغه راز بابلونکي قمار کي د گټي ترلاسه کول، فقط افسانه ده او بس.

له دې سوبه بايد ويارلئ او سرلوږي افغانان د هيواد د اقتصادي پرمختگ دپاره د استعمارگرانو د پوځي اډو د تباه کونکي محصول يا ماليې پر ځای پر خپلو پرېمانه طبيعي زېرمو، پياوړو متيو، نه ستړي کېدونکي کار، نوښتگرو مغزو، علمي تجربو، ښې ادارې، عادلانه نظام، يووالي او پيوستون تکيه وکړي، چي هم مو اقتصادي سوکالۍ ته لار هواروي؛ او هم مو وطن، خپلواکي او ملي ارزښتونه له هر ډول لاسوهنو او يرغلو څخه خوندي ساتي.

امريکايي چوني او نمايشي لويه جرگه

لکه څنگه چي په تېرو مباحثو کي هم يادونه وسوه، زموږ د ځينو غرب مآبه ليکوالو او شننونکو د ناسمو ادعاوو پر خلاف، په افغانستان کي د امريکايي چونييو جوړول، په هيڅ وجه د (۲۰۱۴ع) کال خبري نه دي. زموږ سترگه ورو او باخبره هيوادوالو ته په بشپړه توگه څرگنده ده، چي د دې ډول استعماري چونييو د جوړولو کار له تېرو لسو کالو ياني د امريکايي يرغل له همغږي اولي ورځي څخه پيل سوئ؛ او تر اوسه پوري، په پوره چټکۍ سره روان دئ.

له شينډنډ څخه تر کونړو، له بلخ او کندوز څخه تر خوست او پکتیکا پوري گرده افغانستان د امريکايانو او نورو ايتلافي پوځو په لويو او کوچنيو لښکرکوټو ډک دي. له دې روښانه حقيقت څخه هيڅوک سترگي نسي پټولای.

البته، هغه څه چې تر اوسه نه دي سوي، دې کرغېړنو استعماري چوښيو ته د په اصطلاح «رسميت» او «مشروعيت» ورکولو خبره ده او بس. د حامد کرزي په مشرۍ مزدور حکومت، د عبدالله عبدالله، امرالله صالح او احمد شاه مسعود د ورونيو په مشرۍ مزدور اپوزيسيون او د ډول ډول جنګي ډلو ټپلو له استازو، بېلابېلو جاسوسانو او ټپل سوو مزدورانو څخه ډک پارلمان او ولايتي جرګې هم د دغه راز تش په نامه «رسميت» او «مشروعيت» دپاره، تر ټولو ښه او مناسبه موقع گټله کيږي. بې شکه، امريکايانو د دې طلايي چانس د ترلاسه کولو دپاره، په تېرو لسو کالو کې خپل زرګونه پوځيان مرګ او درد ته ودرول؛ ميليارډونه ډالري په اور کې واچول؛ په خپل هيواد کې دننه او دباندې يې د ميليونو سوله دوسته اولسو، مخالفت او دوښمنۍ ته غاړه کښېښووله. که دا حساسه او طلايي موقع له گوتو ووزي، مانا به يې په ساده ټکو سره دا يې، چې امريکايان افغانستان ته په ډکولو راغله؛ خو په تشو لاسو بيرته ووته. بې انساني تلفاتو، مالي تاوانو، شرمناکي رسوايي او بدنامۍ به يې هيڅ گټه نه يې کړې.

که څه هم د يرغلګرو پوځو د ټپل سوي رژيم د اساسي قانون د نيومي (۹۰) مادې د پينځمې (۵) فقرې له حکمو سره سم، د بين المللي تړونو او ميثاقو منل يا له هغو سره د افغانستان د يو ځای والي فسخه کول د «ملي شورا» د واکونو په ډله کې ياد سوي دي؛ خو سره له هغه هم امريکايي اشغالګرو زموږ د هيواد او سنيو سياسي واقعيتو ته په پام کولو سره، دا غوره گټلې ده چې د خپلو استعماري چوښيو د «رسمي کولو» کې کېچنه او لانجمنه مسأله د يوې قلابي لويې جرګې د استازو له خوا تاييد او تصويب کړي.

د امريکايي سياستو طراحان د لويې جرګې په جوړولو سره دغه دوه لوی هدفونه، په پام کې لري:

- اول دا چې د ولسي جرګې د تصويب او ملاتړ په ترلاسه کولو سره غواړي په افغانستان، سيمه او گرده نړۍ کې، خپلو دايمي چوښيو ته د «مشروعيت» او «قانونيت» دروغجن پوښ ور واغوندي؛ او له دې لاري په خپل گومان پر هيوادپالو، خپلواکو او سرلوړو افغانانو سربېره د گاونډيو هيوادو او د سيمي د لويو لوبغاړو له مخالفتو او اعتراضو څخه د «تښتي» لار ومومي.

- دوهم دا چې په دې مهمه ملي او وطني مسأله کې د کرزي د مزدور حکومت او تش په نامه پارلمان اوږې سپکي کړي؛ ځکه دوی ته ښه مالومه ده، چې د کرزي د حکومت يا پارلمان له خوا به د دې ستري ملي مسألې تاييد او تصويب، په دردېدلي او خښمېدلي افغان ملت کې د مخالفت او دوښمنۍ لار نوري خپې هم را وپاروي. له همدې سوبه کرزي له افغاني او بين المللي مطبوعاتو سره په خپلو مرکو او کنفرانسو کې داسې ښيي، چې گوندي دی هم

د خپلواکو، سرلوړو او باغروره افغانانو په څېر، د امريکا دايمي چوڼيو ته په اجازه ورکولو خوښ نه دئ. څه موده مخکې يې، له افغاني ژورناليسټانو سره، په يوه تلويزوني مرکه کې ادعا وکړه، چې د پوځي اډو په اړه يې د امريکا پېښې او لاسونه يې ورتړلي دي؛ او داسې شرايط يې پرايښي دي، چې ټول د افغان دولت او اولس پرگټو راڅرخي. ده، په ټينگار سره ډاډ څرگند کړ، چې د دولت له خوا به هيڅکله داسې هيڅ کار ونه سي، چې د افغان اولس په گټه نه يې؛ خو زموږ هوبښيار او سترگه ور وړو پنداران ټول له ورايه گوري، چې د کرزي مزدور او تپل سوی حکومت د سياسي، عسکري، اجتماعي او اقتصادي ژوندانه په هيڅ برخه کې له امريکايي اشغالگرانو سره برابر حقوقي دريځ نه لري. د خلگو خبره: چيري نوکر، چيري بادار.

زموږ گردو هيوادوالو ته مالومه ده، چې امريکايي اشغالگران او نورو ايتلافي دولتونه له تېرو لسو کالو راهيسي کرزي، دهغه د حکومت غړو، پارلمان، اوږدو، پوليسو، استخباراتو او ټولو دولتي کارکوونکو ته تنخوايي ورکيبي؛ او په کابل او ولايتو کې يې د کورو او دفترو ساتنه کيبي. دا خبره هم هر چا ته مالومه ده، چې که د امريکايي عسکرو د ټانکو او الوتکو شوم سيوري نه يې، خدای خبر دئ، چې دا فاسد مزدوران به څو ورځي زموږ د دردمنو خلگو د قهر او خښم په وړاندي مقاومت وکړای سي؟ له دې کبله نو د کرزي د فاسد او مزدور حکومت له خوا د امريکايانو د لاسو او پښو تړلو ادعا له يوې بې خونده ټوکي پرته بل څه نه ده.

تېرو لسو کالو کرزي او دهغه فاسد حکومت، ټولو افغانانو او نړۍ والو ته په هره مانا وروپېژندی؛ مگر همدا بې واکه او بې ارادې کرزي نه ؤ، چې د خلگو تر اوږدو شکايتو او کړاوو وروسته يې په کابل او نورو ښارو کې د سيمپټي ډېوالو او خنډو د ايستنه کولو امر وکړ؟ خو په کابل او نورو ښارو کې تر اوسه خلگ د دې ډول سيمپټي ډېوالو او خنډو له ستونزو خلاص نه دي. تر دې چې تېر سو، ايا همدې باتک کرزي په لوړ او از او لکه غاړه ونه ويل، چې په امريکايي او ايتلافي ځواکو پورې تړلي «امنيتي» شرکتونه بايد په څو مياشتو کې و تړل سي؟ حال دا چې زموږ وېښ او آگاه لوستونکي ښه پوهېږئ، چې دهغو «امنيتي» شرکتو د تړلو خبره تر کومه ځايه دقيقه ده، چې د کرزي په خپله وينا يې د ده د حکومت تر څنگ بل موازي حکومت جوړ کړئ دئ؟! په دې خبرې يې هم بلا پسې، ايا همدا کرزي نه ؤ، چې په ټينگار سره به يې ادعا کوله: هيڅکله به د «ولسي جرگې» د معترضو کانديدانو د گيلو او شکايتو تر حلولو مخکې د «پارلمان» پرانيستلو ته غاړه کښېږدي؟ اما نتيجه څه وه؟! موږ ټولو وليده، چې د امريکايي چارواکو تر يوه کوچني گواښ وروسته يې سمدلاسه، د خپل بهرنۍ سفر بارو بستر و تړاوه؛ او بېله ځنډه يې دهغه نوم بدي «پارلمان» په پرانيستلو لاس پورې کړ، چې ښايي د نړۍ د پارلمانو په تاريخ کې يې ساری نه يې ليدل سوئ. د کرزي ټولي خبري يوه خوا او دا مهمه خبره بلې خوا، چې په وارو وارو يې تکرار کړې ده: موږ نورد امريکايي او ايتلافي قواوو خپلسري بمبارۍ، تلابنۍ او عمليات نسو زغملای؟ مگر بيا هم موږ گرده شاهدان يو، چې د خپلسرو فرعونانو وحشيانه بمبارۍ، تلابنۍ او عمليات د پخوا په شان تر اوسه جاري دي.

امريکايان او پياوړي اروپايي دولتونه خوآخوا پرېږدئ، ايا په تورو کڅوړو کې د ايران د اخوندي رژيم تورو او چټلو پيسو، کرزي او د هغه مزدور حکومت ته د سياسي خپلواکۍ په نامه څه پريښي دي؟! کله چې د فارسيزم او شيعيزم مکارو ټيکه دارانو د منلو بين المللي موازينو پر خلاف، زموږ مظلوم هيوادوال جو په جو په په دار وځړول او لا تر اوسه له دې جنايته لاس نه اخلي، ايا کرزي او د هغه مزدور حکومت د اعتراض څه نېغ پورته کړي؟! کله چې همدې پراختيا غوښتونکو اخوندانو زموږ مهاجر افغانان د انسانيت او اسلاميت د ټولو اصولو او دودونو پر خلاف له خپل هيواده وشړل، ايا د کرزي مزدوري او فاسدي ادارې څه احتجاج وکړي؟! دا خبره هم د هيچا هېره نه ده، چې کرزي او د هغه ملي ضد حکومت په ايران کې د افغاني سوداگرو د ځنډول سوو ټانکرو د خوشي کېدو د پاره څه توره وکړه؟! که د زرورو افغانانو زوروري او پرله پسې مظاهري نه وای، مزدور کرزي او د هغه خاينو ملگرو به د ايراني حاکمانو د اندېښنې او خرڅنې له بيري د يوه تشریفاتې هيات د لېږلو جرأت هم نه وای کړی. داسې مثالونه په پېڅردي، چې د کرزي او ملگرو پر شرموونکو باټو او پوچو ادعاوو د بطلان کرښه باسي.

همدې واقعيتو ته په پام سره، افغانان اوس د کرزي په دې نمايشي او زرگري مانورو هيڅکله نه غولېږي. په تېرو لسو کالو کې يې د هغه د دغه راز زرگري جنگو او غوولونکو نندارو خورا ډېرې نمونې وليدلې. امريکايي اشغالگران د دغه راز غوولونکو تاکتيکو په کارولو سره، په واقعيت کې هلي ځلي کيبي، چې مزدور او منفور کرزي ته د «ملي» رنگ په ورکولو سره، په افغاني او بين المللي ټولنه کې، څه باور او پرستيژ ترلاسه کړي؛ ځکه په تېرو لسو کالو کې د پردو فرعونانو د خپلسرو تاراکونو او خپلو جابرانو د فساد او ظلمونو له کبله حالات د عمومي پاڅون پولي ته رسېدلي دي.

د کرزي او انډيوالانو پر خلاف، چې له امريکايي چوڼيو سره يې خپل مخالفت ظاهراً پټ ساتلی دی، د امريکايي يرغل د مخکښانو په توگه د عبدالله عبدالله په مشرۍ د هغه د تش په نامه اپوزيسيون پلويان او خواخوږي، نه يوازې پردغو کرغېړنو استعماري تاسيساتو هيڅ اعتراض نه کيبي، بلکې د هغو سته والی او تداوم خپله اساسي هيله او غوښتنه گڼي. بېلابېلي ستمي ډلي ټپلي لکه «خراسانيان»، «افغانستانيان» او داسې نور هم د امريکايي لښکرکوټو د دفاع په لومړۍ ليکه کې ولاړ دي. د هغو کرايه سوو ټيکنوکراتانو او بېلابېلو مافيايي ډلو داستان هم کټ مټ همداسې دی، چې په افغانستان کې د امريکايي او ايتلافي عسکرو د توپ و ټانک تر کرغېړن سيوري لاندې، د ناز او نعمت ژوند تېروي.

د همدې حقايقو پر بنسټ د امريکايانو مخکي له مخکي جوړې سوي چوڼۍ اوس د چا خبره يوازې د «رسميت» او «مشروعيت» په مقصد د لويې جرگې نمايشي ټاپې ته انتظار باسي. البته، د دې درواغجنې او تقلبي ټاپې د ترلاسه

کولو دپاره هم له پخوا څخه پراخ او هر اړخيز مقدمات پيل سوي دي. په دې توگه، دې ناوړه حالت زموږ زور او خپلواک خلگ د خپل اوږده تاريخ له خورا خطرناک او حتا فاجعه زېږونکي ازماينست سره مخامخ کړي دي...

مخکي تردې چې د لويې جرگې له خوا د امريکايي چونييو د تصويب يا ترديد په اړه خپلي خبري نوري هم اوږدې کو، بې گټې نه گنم چې تر يوه بېل سرليک لاندې، زموږ په گډ تاريخي کور (گران افغانستان) کې د جرگو او مرکو ارزښتناک دود ته يوه لنډه کتنه وکو؛ او دا خبري ځانته مالومي کړو، چې د جرگو او مرکو دود له څه وخته باب سوئ؛ په دغه راز قامي يا ملي غونډو کې څه ډول کسانو برخه اخيسته؛ او د خپلو ملي گټو د ساتني دپاره يې څه ډول پرېکړې کړي دي؟ بېله شکه، زموږ د پلرو او نېکو دا ويارلئ دود و دستور به يو پلا بيا د هيواد په دې حساسو تاريخي شېبو کې زموږ سرلورو، خپلواکو او مړنيو وطندارانو ته د ملي او وطني گټو د ساتني ستر رسالت او مسووليت ور په ياد کړي.

په افغانستان کې د جرگو تاريخي دود ته يوه کتنه

تاريخ ښيي، چې زموږ لرغونې مېنه د آريايانو له زمانې څخه د جرگو او مرکو هيواد دئ. د آريايي آثارو په استناد، زموږ نيکه گانو د خپلو کليوالي، قامي او ملي ستونزو د ليري کولو دپاره د «سبها» او «سميتي» په نامه دوديزي جرگې درلودې (حبيبي، تاريخ مختصر افغانستان ۱۰). د مؤرخانو او محققانو د څېړني له مخې، «سبها» د عامو خلگو جرگه وه، چې په کلو او بانډو کې به جوړېده؛ خو «سميتي» داسې جرگه وه، چې د قام مشرانو، مخورو او شتمنو بې غړيتوب لاره. په دې توگه «سبها» له نننۍ اولسي/ولسي جرگې او «سميتي» له «څلوېښتي»، «مشرانو جرگې» يا «سنا» سره ورته والی درلود. په هندوستان کې تر اوسه د «سبها» آريايي کليمه د لوک سبها (Lok Sabha) يا ولسي جرگې (شورا) او راجيا سبها (Rajya Sabha) ياد ايلاتو د جرگې (شورا) په ټکو کې ژوندی پاته ده؛ او د دې خبرې مانا دا ده، چې موږ له هنديانو سره په تاريخي او فرهنگي ميراثو کې، گډې ريښې لرو.

جرگه او مرکه زموږ په کورني، کليوالي، قبيله بې او ملي ژوند کې ډېر لور او ارزښتناک سياسي - حقوقي ځای لري. همدا اوس موږ ټول افغانان د خپلو کورنيو شخړو او لانجو د حلولو دپاره د ځينو مصلحو او خير غوښتونکو خپلوانو، دوستانو او اشنایانو په گډون کورنۍ جرگې جوړوو. په هرکلي کې د هغه کلي د بېلابېلو مشکلاتو او پېچمو د حلولو دپاره د کلي د ديني عالمانو، مشرانو او مخورو په گډون، کليوالي يا محلي جرگې جوړېږي. دوو يا څو قبيلو/قومو ترمنځ بېلابېلي شخړې او ناخوالي هم تل د جرگو او مرکو له لارې حلېږي، چې په هغو کې د ښکېلو اړخو پوهان، عالمان، قومي مشران، سپين ږيري او د رسوخ خاوندان برخه اخلي. لويه جرگه، لکه څنگه

چي له نامه يې بنکاري، د افغانانو د لويو ملي - وطني مسألو د خلاصون او پرېکون مهمه مرجع او د خلگو د ارادو او غوښتنو څرگندوی ده.

په اوسنيو شرايطو کي کله کله د لويو جرگو حقوقي مؤسسې ته د هغې د زړښت او د هغې له پرېکرو او مصوبو څخه د واکمنو طبقو د ناورو استفادو پر بنسټ د انتقاد گوته نيوله کيږي؛ او پر ځای يې له ريفرنډم يا عمومي نظر پوښتني څخه د کار اخيستو غوښتنه وړاندي کيږي.

دا سمه خبره ده، چي د ملي او وطني مسألو په اړه د نظر ښوولو مستقيمه لار د هغې تر غير مستقيمي لاري، په ځينو حالاتو کي غوره گڼله کيږي؛ خو زموږ د جنگ ځپلي هيواد اوسنيو ځانگړو سياسي - امنيتي شرايطو، ټولپوښتنه يا ريفرنډم تر زياته بريده گران کړی او حتا د ناشونتيا حد ته رسولی دی؛ ځکه ريفرنډم يا عمومي نظر پوښتنه، په ټول هيواد کي له سراسري سولي او امنيت پرته ستونزمن کار برېښي؛ په داسي حال کي چي د لويو جرگو رابلل په هر ډول سياسي او امنيتي شرايطو کي له امکانه ليري کار نه دی. د کلي، قبيلې، قوم او هيواد د بېلابېلو مسألو د هوارۍ دپاره کېدای سي، هر وخت په اسانۍ سره د يوې جرگې جوړولو تياری او سرپېښته وسي؛ مگر د ټولو هيوادوالو د رايو پوښتنه پر مساعدو او مناسبو سياسي - امنيتي شرايطو سربېره، پراخو لوژستيکي تياريو او لويو مالي لگښتو ته هم اړتيا لري. له بله پلوه، د واکمني طبقې ناوړه استفادې او ناروا لاسوهني يوازي په لويه جرگه پوري تړلي نه دي، د عمومي نظر پوښتني پر سيستم هم ژوره اغېزه ښندلای سي. څرگنده ده، چي د ريفرنډم په بهير کي هم بېلابېلي ټگۍ برگی، تېرايستني او سرغړوني د رايو ورکونکو ارادو او غوښتنو ته په کلکه زيان اړي؛ او دا کار بېله شکه د ريفرنډم روښانه او منصفانه نتيجه له لويو ستونزو او مشکلاتو سره مخامخ کيږي. کله چي ريفرنډم او لويه جرگه دواړه د ټولني د واکمنو کړيو له ناوړه استفادو او ناروا لاسوهنو څخه خوندي نه يي، بيا نو په هيواد کي د انتخابېدو او انتخابولو د پروسې له ښه کولو او شفاف کولو پرته څه لار پاتېداي سي؟ ځکه يوازي د خلگو د آزادي برخي اخيستني، شفافيت او عادلانه معيارو پر بنسټ د انتخاباتو د سموالي يا ناسموالي په اړه قضاوت کولای سو.

دا چي انتخابات مستقيمه يا غير مستقيمه بڼه ولري، ډېره اساسي او ټاکونکې مسأله نه ده. اساسي او ټاکونکې مسأله دا ده، چي د خلگو نظرونه او رايي بايد يا په مستقيمه يا غير مستقيمه بڼه پراخ انعکاس ومومي؛ غور ورتنه ونيول سي او عمل په وسي. د کابل د گونډاگي دولت د اساسي قانون پينځه شپېتمه ماده (۲۵) جمهور رييس ته واک ورکي، چي په مهمو ملي، سياسي، اجتماعي او اقتصادي موضوعاتو کي د افغانستان د خلگو عمومي رايه وپوښتي. دا خو ډېره ښه خبره ده؛ مگر دا چي جمهور رييس د څه ډول کسانو رايه پوښتي؛ او د هغو له نظريو او غوښتنو سره څه چلند کيږي ډېره ارزښتناکه خبره ده. خير، د اساسي قانون د پينځه شپېتمه مادې)

۲۵) له نص څخه په څرگنده بنکاري، چي په اوسني اساسي قانون کي د مستقيمي ډيموکراسۍ تمثيلي سيستم (ريفرنډم) د غيرمستقيمي ډيموکراسۍ د تمثيلي سيستم (لويه جرگه) تر څنگ يوازي د يوې کومکي او تکميلې وسېلې په توگه استعمالېږي.

د دې دپاره چي د ملي جرگو په ارزښتناک رول او سترو ملي پرېکړو بڼه سر خلاص کړو، بې گټي نه ده چي دلته زموږ د هيواد په معاصر تاريخ کي د ځينو مهمو ملي او قامي جرگو، لنډه يادونه وکړو. دا لنډ بحث په کندهار کي د صفوي استعمارگرانو پر ضد، زموږ د زړورو او غيرتمنو نيکونو د خپلواکۍ بخښونکي غورځنگ له لومړيو ورځو څخه پيل کوو. په کندهار کي د هوتکي دورې بېلابېل مؤرخان ليکي: «کله چي حاجي ميرويس خان هوتک (۱۱۱۹ - ۱۱۲۷ هـ ق) د بيت الله شريفې ترزيارت او له عربي علماو څخه د گرگين او ملگرو د وژني ترفوتوا اخيستلو وروسته کندهار ته ستون سو، نو بې د هغه ښار د لوېديځ په شپږ ميلۍ کي د ارغنداو د رود (سيند) پر غاړه د «کوکران» په کلي کي د مخورو يوه جرگه وروبلله. په دې جرگه کي د اصفهان د دربار د سياسي حالاتو په اړه اوږدې او هراړخيزي خبري وسوې؛ او د جرگې برخه والو ته په کندهار کي د صفويانو د مستبد حکمران - گرگين د وژلو په اړه، د عربستان د عالمانو فتوا ښکاره سوه (حبيبي، تاريخ مختصر افغانستان ۷۳).

دوهه جرگه د کندهار د ښار د ختيځ لوري په شل ميلۍ کي د «مانجې» په سيمه کي جوړه سوه؛ او د کندهار ښار د هغي زمانې ځينو متنفدو او نومياليو شخصيتو لکه سيدال خان ناصر، بابو جان بابي، بهادر خان، پير محمد مياجي هوتک، يوسف خان هوتک، عزيز خان نورزي، گل خان بابو، نور برېڅ، نصرو خان الکوزي، د ميرويس خان ورور (يحييا خان هوتک)، د يحييا خان زوی (محمد خان) او يونس خان کاکړ، گډون پکښي کړي و. په دې ستره او ارزښتناکه قامي جرگه کي د افغانستان د خپلواکۍ وثيقه لاسليک سوه؛ او په قرآن عظيم الشان لورپه و سوه (حبيبي، تاريخ مختصر افغانستان ۷۳). تردې جرگې وروسته د فراه، سيستان او کندهار ټولو خلگو، چي په هغو کي تاجک، هزاره، پښتانه او بلوڅ شامل وه، ميرويس خان د خپل آزادي غوښتونکي مشر په توگه و پېژندئ (غبار ۳۱۹).

دريمه جرگه هغه وخت جوړه سوه، چي زموږ ننگياليو نيکونو د خپل مړني، پياوړي او هونبنيار ملي مشر) ميرويس خان هوتک) په لارښوونه په کندهار کي د صفوي استعمار کمبله ټوله کړې وه؛ خو د مغولي او صفوي امپراتوريو د گډو دسيسواو لمسوونو په سوب لاد هيواد خپلواکي او ملي واکمني له خطرو او گواښو څخه نه وه ژغورل سوې. ميرويس خان هوتک په دې جرگه کي، د خلگو ريښتینو استازو ته په خپله وينا کي وويل: «که زما سره ودرېږئ، د خپلواکۍ بيرغ به تل تر تله رپانده ساتلئ يي؛ او د پردو د مرييتوب طوق به مو هيڅکله غاړي ته نه لوېږي. زموږ له هغو کسانو سره هيڅ راشه درشه اودوستي نسته، چي د پردو و اسارت او غلامۍ ته غاړه ايردي ...

د جرگې برخه والو، د خپل ملي مشرد وينا تراروېدو وروسته، په ټينگار سره ژمنه وکړه، چې د ژوند تر وروستيو سلگيو پوري به د خپلواکۍ او ملي واکمنۍ د دفاع له مورچل څخه پر شانسې.» (حبيبي، تاريخ مختصر افغانستان ۷۴-۷۵).

د ډېرو خپلو او پردو مؤرخينو له روايت سره سم د زړور او مډبر مشر (ميرويس خان هوتک) تر مړينې وروسته د هغه ورور (عبدالعزيز خان) د چارو واگي په لاس کي واخيستې؛ او سمدستي يې د خلگو يوه پراخه جرگه ور بلله. په خواشيني سره عبدالعزیز د خپل سرلوړي او باغروړه ورور - ميرويس خان په څېر د لوړ همت او پياوړي هوډ څښتن نه ؤ، ځکه يې نو له جرگې څخه د صفويانو د اطاعت غوښتنه وکړه؛ خو له نېکه مرغه د جرگې گډون کوونکو د هغه دا ناوړه غوښتنه و نه منله. سره له دې هم، عبدالعزیز د اصفهان دربار ته سفير ولېږه؛ او د دغو درو شرطو په رعايت سره يې، صفوي دربار ته د اطاعت غاړه کښېښووله:

۱- د هغو مالياتو بخښل، چې په کندهار کي د گرگين د واکمنۍ پر مهال اخيستل کېده.

۲- کندهار ته د صفوي لښکرو د راتگ مخنيوی.

۳- د عبدالعزیز په زامنو او لمسيانو کي د پاچهۍ د دوام په رسميت پېژندل.

د ډېرو کورنيو او بهرنيو مؤرخينو په حواله، کله چې افغانان د عبدالعزیز په دې شوم او شرمناک دريغ خبر سوه، څلوېښتو زرو کسانو د ميرويس خان له زوی (محمود) سره لاس يو کړ؛ او د عبدالعزیز په وژلو يې د خپلواکۍ او ملي واکمنۍ جنده رپانده وساتله. البته، په کندهار کي د شاه حسين هوتک د د ربار منشي او د پتي خزاني ليکوال (محمد هوتک) په دې اړه جلا نظر وړاندي کړی دئ، چې لوستونکي يې په «پته خزانه» او «تاريخ مختصر افغانستان» کي تفصيل لوستلای سي (حبيبي، تاريخ مختصر افغانستان ۷۹-۸۰؛ هوتک ۱۰۹).

د دې درو ملي جرگو د جوړېدو له بهيره په ډاگه ښکاري، چې زموږ مړني او ننگيالي خلگ تل د خپلواکۍ غوښتونکو استعماري ضد مبارزو په لومړۍ ليکه کي ولاړ وه. لکه څنگه چې يې د ډارن او بې زړه عبدالعزیز په وړاندي د هغه د ځوان او زړور وراره - محمود هوتک په ملاتړ کولو سره يو پلا بيا هم دا حقيقت زباد کړ، چې سر ورکيبي، خو خپلواکي او استقلال نه ورکيبي. لکه څنگه چې تاريخ شاهدي ورکيبي، زموږ د سرلوړو او خپلواکۍ مينو خلگو د همدې رشادت او سربښندي له برکته ؤ، چې په پای کي د صفوي امپراتورۍ مرکز - اصفهان هم د افغانانو لاس ته ولوېدئ.

د هوتکو تر څه باندي دېرش کلني وياړلي دورې وروسته، زموږ په ملي تاريخ کي بله لويه او مهمه جرگه د کندهار د «شير سُرځ» تاريخي جرگه ده، چې په (۱۲۰هـ/۱۷۴۷ع) کال کي جوړه سوه. په دې ارزښتناکه جرگه کي، چې د

نادر افشار تر وژني وروسته د افغانستان د ملي مشر د ټاکلو د پاره بلل سوې وه، د ځينو قبيلو مشران لکه د غلجو مشر (نور محمد مير افغان)، د پوپلزو مشر (محبت خان)، د ساگزو مشر (موسا خان)، د نورزو مشر (نصرالله خان)، د بارکزو مشر (جمال خان) او د سدوزو مشر (احمد خان ابدالي) برخه اخیستې وه.

جرگې اته غونډې وکړې؛ خو برخه وال يې د يوه ملي مشر د ټاکلو پر مسأله، روغې جوړې ته ونه رسېده؛ ځيني په يوه دليل، ځيني په بل دليل له پامه ولوېده. د جرگې په نهمه غونډه کې گرده گډون کوونکي په دې سلا سوه، چې پينځه ويشت کلن احمد خان ابدالي د هغه د زړورتيا، پوهې، زغم او نېک شخصيت له مخې، د خپل ملي مشر په توگه وټاکي. په دې وخت کې د نامتو صوفي - استاد لايخوار کابلي زوی - صابر شاه ملنگ، چې د جرگې په برخه والو کې يې د يوه تصوفي او روحاني شخصيت په توگه خاص مقام لاره؛ او هغه مهال د «شیر سُرخ» په مزار کې اوسېده، له نيژدې پټې څخه د غنمو يو وړې پرې کړ؛ او د احمد خان په بگړۍ کې يې د پاچهې تاج په بڼه وټومبه. په دې ډول، د هيواد د ملي مشر د ټاکلو ستونزه ايسته سوه (حبيبي، تاريخ مختصر افغانستان ۸۷؛ غبار ۳۵۵). د «شیر سُرخ» د جغرافيايي موقعيت او تاريخي ارزښت په باره کې د نامتو مؤرخ - ارواښاد استاد احمد علي کهزاد (۱۲۸۲ - ۱۳۲۲ هـ ش) مقاله، دلته کتلاى سئ:

[http://afgazad.com/Tarixi/121808-A.A. Kohzad Shair Surkh wa Pir Sabz\[1\].pdf](http://afgazad.com/Tarixi/121808-A.A. Kohzad Shair Surkh wa Pir Sabz[1].pdf)

د کند هارد «شیر سُرخ» جرگه بايد د هيواد پالو او خپلواکۍ غوښتونکو افغانانو د هونبسيارۍ او سياسي پوځوالي يوه بله څرگنده نخښه وگڼو؛ ځکه په همدې ارزښتناکه تاريخي جرگه کې زموږ هونبسيارو او مخلصو نيکونو د هيواد د لوړو گټو او مصلحتو د تحقق د پاره، خپلې ټولې فکري، قبيله يي او سياسي شخړې يوې خوا کښېښولې؛ او د يوه واحد وجود په توگه د هيواد د مخکښۍ بشپړتيا، ملي واکمنۍ او سياسي خپلواکۍ د دفاع په مورچل کې ودرېده.

د «شیر سُرخ» تر جرگې وروسته نورو واکمنو نظامو هم تل د هيواد د سياسي او ملي مسألو د حلولو د پاره، لويو جرگو ته مخه کړې ده. د امير امان الله خان (۱۲۹۸ ش / ۱۹۱۹ ع - ۱۳۰۸ ش / ۱۹۲۹ ع) په زمانه کې هم دوې لويې جرگې جوړې سوې، چې يوه يې په ۱۹۲۴ ع کال او بله يې په ۱۹۲۸ ع کال کې وه.

دلته د دې دواړو لويو جرگو د يوه گډون کوونکي (عبدالرحمان خان لودين کبريت) د هغه بيان يوه برخه راوړم، چې د امان الله خان د تلواري او بې سنجشه اصلاحاتو په وړاندې يې د اعتراض په بڼه وړاندي کړې دي؛ او د افغانستان ټولو سياست والو ته د عبرت لوی درس گڼل کېږي. د ملي مبارزو او ريښتيني روښانفکر - عبدالرحمان لودين په وينا کې د عبرت لوی او ارزښتناک درس دا دی، چې د خلگو ريښتيني استازي بايد د ملت د لوړو گټو ساتني

د پاره هېڅکله له حقيقت ويلو څخه ډډه و نه کړي؛ په قامي او ملي جرگو کې همېشه هغه څه و وايي، چې د خلگو او وطن په گټه يې، نه د مزدورو واکمنانو او پردو بادارانو په گټه.

د هيواد نوميالی مؤرخ او نه ستري کېدونکي مبارز - ارواښاد مير غلام محمد غبار (۱۲۷۲-۱۳۵۲ هـ ش) په « افغانستان در مسير تاريخ » او لوی استاد - ارواښاد علامه عبدالحی حبيبي (۱۲۸۹ ش/۱۹۱۰م - ۱۳۲۳ ش/۱۹۸۴م) په « جنبش مشروطيت در افغانستان » کې راوړي دي، کله چې امير امان الله خان د (۱۳۰۷ هـ ش/ ۱۹۲۸ع) کال د ميزان پر پينځلسمه، په ستوري ماڼۍ کې، د انقلابي پاچا په نامه، خپل افراطي اصلاحات اعلان کړه، عبدالرحمان لودين يې په جواب کې وويل: « ټولوک ځان انقلابي پاچا معرفي کړ، که ريشتيا هم داسي يې، نو د دولت په دستگاه کې هم بايد انقلاب ومني. لس کاله کيږي، چې ټولوک په خپله د صدارت دنده پر غاړه اخيستي ده؛ خو انقلاب د صدر اعظم په توگه د داسې چا د ټاکلو غوښتنه کيږي، چې خلگ يې د کارونو پوښتنه او گروپږنه وکړای سي (غبار ۸۱۳؛ حبيبي، جنبش مشروطيت در افغانستان ۱۹۱).

په همدې لويه جرگه کې له خلگو څخه د بنځو د مخ لڅي يا لڅ مخي په اړه هم پوښتنه و سوه. ملکه ثريا هم په لڅ مخ د غونډې په تالار کې ناسته وه. ټولو برخه والو د بنځو مخ لڅي ته د تاييد سرونه وښورول؛ مگر دوو کسانو - د کابل د گمرک رييس - عبدالرحمان خان لودين او د سوداگري وزير - عبدالهادي خان داوي، و نه منله. دې دواړو کسانو و ويل: موږ د بنځو د مخ لڅي له لومړنيو پلويانو څخه يو؛ خو نه په دې شېبو کې، چې هره خوا د انگرېزانو د سياسي او توطيې روانې دي؛ او له دې مصلحانه خوځښت څخه هم فتنه جوړېږي (حبيبي، جنبش مشروطيت در افغانستان ۱۹۱؛ غبار ۸۱۳). لوی استاد - علامه حبيبي په امانې دوره کې د دې کړکېچنو سياسي حالاتو د يوه عيني شاهد په توگه، د عبدالرحمان لودين پر دغه دقيق او عالمانه بيان دا لنډه جومله هم ورزياته کړې ده: «او داسي هم و سوه.» (حبيبي، جنبش مشروطيت در افغانستان ۱۹۱).

دې ته وايي ريښتيني، خپلواک، روښانفکره، غښتلي، سرلوري او باغروړه افغانان - هغه کسان چې د هيواد د لوړو ملي گټو د ساتني او دفاع په لار کې تر عزت او مقام څه چې، حتا خپل سر هم تېر وه. عبدالرحمان لودين خو څو کاله وروسته په سربندني سره عملاً هم ثابت کړه، چې د وطن او خلگو د خدمت په لار کې له سر بايللو څخه هم هېڅ بېره او ډار نه لري.

د افغانانو د توري او قلم قهرمان - خوشال خان خټک (۱۰۲۲ - ۱۱۰۰ هـ ق) په « دستار نامه » کې ناحقه نه دي ويلي:

چې دستار تېري هزار دي

د دستار سړي په شمار دي

لکه څنگه چې بگړۍ يا دستار تړل د هر کس او ناکس کار نه دي، په قامي او ملي جرگو کې برخه اخيستنه هم د هر کس او ناکس کار نه دي. دا کار د هغو مړنو، خپلواکو، هوډمنو، هونبیارو او زړه سواندو کسانو کار دي، چې خدای تعالیٰ په شلو هونرو، کمالو او نېکو خويو نازولي يې؛ او د وطن د خپلواکۍ او ملي نواميسو د ساتني په لار کې، له هيڅ راز قربانۍ او سربسندني څخه بېره ونه لري. که څه هم عبدالرحمان خان لودين په ظاهره نه بېره لرله او نه بگړۍ؛ خو په ډېره مړانه او زړورتوب تر سر تېر سو؛ اما تر آزاد رغېدو او حقيقت ويلو تېر نسو. د عبدالرحمان لودين پر خلاف داسي کسان هم سته لکه رباني، خليلي، سياف، مجدددي، گيلاني، محقق او په لسگونو نور مزدوران، چې په ظاهره يې بگړۍ او دستارونه پر سر تړلي دي؛ مگر په عمل کې له هيڅ راز، وطن پلورولو، جنایتو او خیانتو څخه مخ نه گرځي. د همدې استدلال له مخې به د نوميالي مبارزو او وتلي روښانفکر - عبدالرحمان خان لودين نوم او کار نامې تل تر تله زمور په ملي تاريخ کې په زرينو کړنو ليکلي يې. اروا دې ښاده يې!

د لويو جرگو دود له ځينو لنډ مهالو ځنډو او خنډو پرته، تر اوسه جاري دي. ځينو واکمنانو په نېکه او ځينو نورو د تېرايستلو او غولو د پاره له هغه څخه کار اخيستې دي. له دې امله بې ځايه نه ده، چې د دې هيواد ټولي لويي جرگې د ماهيت او مضمون په لحاظ پر دوو ډلو وېشو:

- اول هغه جرگې، چې د افغان ملت د ريښتینو استازو په گډون جوړې سوي يې؛ او برخه والو استازو يې د اولسي باوراو ملي گټو د ساتني دروند مسووليت، په پوره ايماندارۍ سره ادا کړي يې، يانې د جرگې د هغو پرېکړو سيله او ملاتړ يې کړي يې، چې په هره مانا له ملي او اولسي گټو سره سمون ولري. دې ډول لويو جرگو ته بايد بېله هر ډول شک او شهبې د ملي جرگو نوم ورکړل سي؛ او پرېکړو ته يې د ملي وثيقي يا ملي تړون په توگه درناوی وسي؛ لکه د کوکران، مانجې، نارنج او شير سرخ ملي جرگې، چې برخه والو کسانو يې د هغې زمانې واکمن فيودالي او قبيله يي نظام ته په پام سره تر ډېره ځايه د خپلو اړونده قبيلو او سيمو استازيتوب کاوه؛ او خلگو هم د جرگو اولسي او ملي ماهيت ته په کتو سره د هغو پرېکړو او مصوبو ته په درنه سترگه کتل.

- دوهم هغه جرگې، چې د بېلابېلو حکومتو سياسي، اجتماعي، فرهنگي او اقتصادي کړنلارو ته د تش په نامه «مشروعيت» ورکولو په مقصد جوړې سوي، جوړېږي او لاهه جوړې سي. د دغه راز دولتي جرگو غړو تل د افغان خپلواک او غيرتي ولس پر ځای د واکمن رژيم د گټو او مصلحتو استازيتوب کړي او کيبي؛ نو ځکه يې عام خلگ هيڅکله پرېکړو او مصوبو ته د ملي ارادې، ملي وثيقي يا ملي تړون په سترگه نه گوري. داسي جرگو له امنيتي ستونزو، بې ځايه پيسو لگولو او وخت ضايع کولو پرته، نه پخوا څه گټه رسولې، نه يې اوس رسولای سي؛ او نه به په راتلونکو وختو کې څه گټه ولري. له دې کبله دا ډول تبليغاتي غونډو ته د «لويو جرگو» پر ځای د «لويو دوکو» يا «لويو تېرايستنو» اصطلاح ډېره دقيقه او مناسبه برېښي. مور او تاسود افغانستان په معاصر تاريخ، په تېره

بيا تېرو دېرشو - څلوېښتو کالو کې د دغه راز درواغجنو او غولونکو جرگو، خورا ډېر ډولونه او مثالونه ليدلي دي.

تېرو ټکو ته په پام سره، اوس اساسي پوښتنه داده، چې د امريکايي پوځو د توپ او ټانک تر کرغېږن سيوري لاندې به د کرزي د مزدور حکومت له خوا را بلل سوې لويه جرگه، څه راز ماهيت ولري؟! راسی دې پوښتنې ته د هيواد د قانوني اسنادو او موجودو واقعيتو په رويا کې، جوابونه ولټوو:

د امريکايانو د تپل سوي اساسي قانون د يوسل ولسمي (۱۱۰) مادې د حکمونو له مخې، لويه جرگه د ملي شورا د غړو او د ولايتو او ولسواليو د جرگو له رييسانو څخه جوړېږي. البته د کابينې وزيران، د سترې محکمې رييس او غړي هم کولای سي د لويې جرگې په غونډو کې بې له دې چې د رايې ورکولو حق ولري، گډون وکړي.

زموږ گرانو هيوادوالو ته مالومه ده، چې د انتخاباتو په بېلابېلو پړاوو کې پريو عالم شکايتو سربېره د ولسي جرگې لږو ډېر سلو برحاله غړو په تېرو انتخاباتو کې د راز راز ټگي-برگي، سرغړونو او بې نظميو له اسبته د انتخاباتي جرمو د څېړني په اختصاصي محکمه کې، لاینحل دوسيې لرلې. په وروستيو مياشتو کې ټول شاهدان وو، چې د انتخاباتي جرمو د څېړني د اختصاصي محکمې له خوا د معترضو کانديدانو له مجموعي شمېر څخه د شپېته (۲۲) کسه د برياليو کانديدانو په توگه وپېژندل سوه؛ او دا کار په دې مانا دی، چې په همدې شمېر برحال وکيلان د انتخاباتو په بېلابېلو پړاوو کې د چل ول او سرغړونو له امله څارنوالی ته ورو پېژندل سوه.

دا گرده سياسي - حقوقي شخړې او لگي درگي په داسې حال کې روانې دي، چې په ولسي جرگه کې په انتخاباتي تلقبو، سرغړونو او بې نظميو تورنو وکيلانو نه يوازي د انتخاباتو د اختصاصي محکمې پرېکړه او د هغې وجود په رسميت نه پېژني، بلکې په ولسي جرگه کې يې د يوه ډراماتيک مانور په ترڅ کې حتا د قضاء د «عالي شورا» د پينځو غړو په گډون د سترې محکمې له رييس او لوی څارنوال څخه هم د باور رايه واخيسته. د اختصاصي محکمې له خوا اعلان سوي بريالي کانديدان د پخوا په شان د اختصاصي محکمې، لويې څارنوالی او جمهوري رياست تر منځ بې گتې ځغاستې پاسټې کيې. په دې توگه، لکه څنگه چې ټول گورو، ولسي جرگه، حکومت، قضاء او لويه څارنوالی گرده په يوه داسې ژور سياسي - حقوقي بحران کې سره را ښکېل دي، چې ناوړه اغېزې يې هره شېبه په هيواد کې سولي او امنيت، مخکنی بشپړتيا، ملي واکمني او سياسي خپلواکي ته لوی گواښ اړولای سي.

د اساسي قانون د يوسل ولسمي (۱۱۰) مادې د حکمونو سره سم د لويې جرگې د برخه والو دوهمه ډله

د ولايتي جرگو (شوراوو) له رييسانو څخه جوړه ده. د دې ډلي غړي، لکه څنگه چې مالومېږي، د ملي شورا تر غړو هم زيات په پخوانيو جنگي ډلو تپلو او ايتلافي پوځو پوري تړلي دي؛ ځکه د ملي شورا په غړو کې د ځينو منورو او بې پرې کسانو له موجوديت څخه انکار نسي کېدای؛ خو په ولايتي جرگو کې د سياسي او امنيتي حالاتو د خړپړتيا له امله د دغه راز کسانو شمېر ډېر لږ يا له هېڅ سره برابر دی.

بلاخره د اساسي قانون د همدې يوسل ولسمي (۱۱۰) مادې د حکمونو له مخې د لويي جرگې د گډون کوونکو بله ډله د ولسواليو د جرگو يا شوراوو رييسان دي، چې تر اوسه په هيواد کې د زياتېدو کوونامنيو له کبله نه د دوی څرک مالوم دی او نه يې د اړونده جرگو.

کله چې په راتلونکې لويه جرگه کې د ولسواليو د شوراوو د نسته والي له جهته د اټکل سوو استازو د نيمگړتيا په اړه له حامد کرزي څخه پوښتنه وسوه، هغه په تلوسې او وارخطايۍ سره وويل: «دا خو هغه لويه جرگه نه ده، چې په اساسي قانون کې يې يادونه سوې ده؛ دا يوه عنعنوي لويه جرگه ده، چې يوازي د امريکانو د پوځي اډو په اړه نظر ورکوي.»

دادئ د هغې «لويي جرگې» جوړښت، چې د اشغالگرانو د تپل سوي رژيم په اساسي قانون کې اټکل سوې ده؛ او د گوداگي حکومت له ادعا سره سم به په راتلونکو نيژدې وختو کې زموږ په وياړلي او تاريخي هيواد کې د امريکايي عسکرو د دايمي استوگني د ارزښتناکي ملي مسألې په اړه پرېکړه کېي.

اوس نو زموږ حقيال او دراک هيوادوال په خپله قضاوت کولای سي، چې په داسې شرايطو او حالاتو کې ايا د «ملي شورا»، «ولايتي شوراوو» او نورو په اصطلاح «انتخابي» اورگانو غړي کولای سي د حکومت په رابلل سوي «لويه جرگه» کې زموږ د خپلواکو، سرلوړو او باغروړه خلگو استازيتوب وکړي؟ ايا د کرزي د مزدور او فاسد رژيم په نمايشي «لويه جرگه» کې د غوره ملاتړ، تالی، خټو او هويت بايللو مزدورانو برخه اخيستنه د هغې پرېکړو ته په «مشروعيت» ورکولو کې، څه مرسته کولای سي؟!

کله چې د «لويي جرگې» جوړښت په دې ډول يي، بيانو د دې پوښتنې ځای سته، چې زموږ خپلواک، سرلوړي او وطن دوست خلگ به د هغې پرېکړو او مصوبو ته درناوی وکړي که يا؟! مگر د تېرو لسو کالو جگړې، ويني، اوښکي، وړانۍ او نا امنۍ گرده د دې روښانه واقعيت ښکارندوی نه دي، چې زموږ زړور او پياوړي خلگ د

امريکايي يرغلگرو او د هغو د وطن پلورونکو مزدورانو ظالمانه او خاينانه پرېکړو ته د دوو توتو ارزښت نه ورکي؟!

په تېرو لسو کالو کې د ډېرو غونډو لکه «اضطراري لويه جرگه»، «د اساسي قانون لويه جرگه»، «مشورتي جرگه» او په دې يا هغه نامه نورو جرگو د جوړولو شاهدان وو؛ خو هيڅ قلابي او دروغجنې غونډې و نه کړای سوه، زموږ د جنگ ځپلي او ويجاړي ټولني د اساسي مسألو يانې د سراسري سولې او امنيت د تأمين، د قانون د برلاسي، د لوږې، وزگارتيا، بې عدالتۍ او هراړخيز فساد د ورکولو يا لږولو په گټه څه کار وکړي. په افغانستان کې د امريکايي چوڼيو د «رسمي کولو» او «مشروع کولو» دا غونډه به د نورو تبليغاتي او نمايشي غونډو پر خلاف، نه يوازې زموږ د ملي مسألو په حلولو کې هيڅ راز مرسته ونکړي، بلکې نورو خطرناکو فتنو ته به هم لار هواره کړي، چې ژر يا وروسته به يې د پېښېدو شاهدان اوسو.

قانوني لويه جرگه، که عنعنې يې لويه جرگه، که يوه هم نه؟

ځيني افغان ليکوال او شنونکي غوښتنه کيې، چې په افغانستان کې د امريکايي چوڼيو د تداوم په اړه دي د سلا او مشورې د پاره د اوسني مزدور رژيم په اساسي قانون کې د تسجيل سوي لويې جرگې پر ځای يوه عنعنې يې يا دوديزه جرگه راوغوښتل سي.

ښايي د دې ښاغلو په نظر دغه ډول دوديزه «لويه جرگه» د افغانستان د کړېدلو خلگو په حق کې معجزه وکړي؛ او په دې وسيله زموږ جنگ ځپلي هيواد د امريکايي عسکرو د همېشني استوگني له شره وژغوري. کله چې يوه افغان خبريال د اوسوالييو د شوراو د رييسانو نسته والي ته په اشارې سره، د لويې جرگې د لازم نصاب د نه پوره کېدو په باره کې له حامد کرزي څخه پوښتنه وکړه، هغه په اند بښني او وارخطايي سره جواب ورکړ: «نه نه دا هغه لويه جرگه نه ده، چې په اساسي قانون کې ياده سوې ده؛ دا يوه عنعنوي لويه جرگه ده، چې يوازې د امريکايانو د پوځي اډو په باره کې خبري کيې.»

واقعيت دا دئ، چې په اساسي قانون کې تسجيل سوي لويه جرگه په حقيقت کې هماغه سټي يا دوديزه لويه جرگه ده، چې تر اوږدو پېړيو وروسته يې د يوې لوږې باوري سياسي - حقوقي مؤسسې په توگه، اساسي قانون ته لار موندلې ده. البته، د امريکايانو او جنګي ډلو ټپلو ټپل سوئ اساسي قانون لومړنۍ اساسي قانون نه دئ، چې زموږ

د خلگو دا زور دود او دستور يې په خپلو احکامو کي نغښتې دئ، بلکي د هيواد ځينو پخوانيو اساسي قوانينو هم کلونه کلونه مخکي د دې معتبري سياسي- حقوقي مؤسسې د څرنگوالي په اړه ځيني حکمونه، بيان کړي وه. له دې کبله بايد د دوديزي لويې جرگې او په اساسي قانون کي د تسجيل سوي لويې جرگې تر منځ، اصولاً څه فرق او توپير نه يې.

بايد سپينه او په ډانگ پېلې و وايو، چي د پردو عسکرو او د هغو د مزدور حکومت تر کرغېرن سيوري لاندي د ملي شورا، ولايتي شوراو او اولسوالي شوراو په څېر انتخابي اورگانو يا و لويې جرگې او داسي نورو ملي- قامي جرگو ته د خلگو د ريښتینو او باوري استازو لار موندل، له لويه سره ناممکنه خبره ده. لکه څنگه چي مو په وارو وارو ويلي دي، د اشغال، زور واکي او نابرابري په شرايطو کي د «انتخاباتو»، «ملي شورا»، «ولايتي شوراو»، «اولسوالي شوراو» يا «لويو جرگو» او «قومي - مشورتي جرگو» په شان موضوعات گرده هغه استعماري پروژې او پروگرامونه دي، چي د يرغلگرو پوځو د بېلابېلو جناياتو د پټولو او د هغو گواکي حکومت ته د «مشروعيت» ورکولو په مقصد وخت او ناوخت طرحه کيږي؛ خو هيڅکله زموږ د کړېدلو خلگو اساسي او حياتي غوښتنو ته جواب نسي ويلي.

په هغه غونډه کي، چي د کرزي د مزدور او فاسد حکومت له خوا به د عنعنې يې يا دوديزي لويې جرگې په نامه را غوښتل کيږي، زموږ د خلگو ريښتيني استازي نه، بلکي د دې هيواد داسي بدنام جنايتکاران، لاس پر نامه گواکيان او پېژندل سوي غوره ملان غړيتوب ولري، چي په ورين تندي به د امريکايي استعمارگرانو او د هغو د ځينو نوکرانو استعماري اجندا ته هرکلی و وايي؛ او له څو نمايشي شرطو او تبصرو وروسته به د تأييد ټاپه به پر ولگيې.

ولي؟

په دې چي نه د کرزي مزدور حکومت د خلگو دريښتینو او رسالتمندو استازو ور بللو ته تيار دئ؛ او نه هم د خلگو واقعي استازي د کرزي د ټپل سوي رژيم په «لويه جرگه» کي، برخي اخیستني ته چمتو دي.

البته، د سلگونو موافقو رغو په منځ کي يو و دوه مخالف رغو نه بايد هيڅکله د دې فرمايشي او نمايشي غونډي د برخه والو د ارادو د ازادۍ او استقلال په مانا ونه گڼو. د افغانستان د خلگو دريښتینو استازو دريځ په دې برخه کي، تر لمر وښانه دئ: د پردو پوځيانو او گواکي رژيم واکمني، په هيواد کي د وينو تويولو، وړانۍ، لوټمارۍ، قانون ماتولو، فساد خپولو، لوري او بدمرغۍ له اصلي عواملو څخه دي. دې ترڅو او دردونکو واقعيتو ته په پام سره، د خلگو هيڅ ريښتيني او بامسوليتنه استازي په دې ويجاړه او ويرجنه مېنه کي د پردو عسکرو د همېشني حضور شیطاني طرحي ته د تأييد او تصويب سر نسي ښورولای. د خلگو واقعي استازي څنگه د خپلو بي وسه او

بې کسه هيوادوالو قاتلانو او جلادانو ته په خپله سرلوړې خاوره کې د دايمي چوښيو اجازه ورکولای سي؟ زموږ په هيواد کې پردو اشغالگرو ته د دايمي چوښيو له طرحې سره يوازي هغه مزدوران سر بنسورولای سي، چې په راز راز ناروا او ظالمانه معاملو کې توري گټي ولري. مگر دا ډول جنايتکاران، خاينان، غله، د مخدره موادو سوداگران او نوري دودڅي ډلي ټپلي د خپل شرمناک ژوند او توروگټو د ساتني دپاره، په چا پوري ځانونه وتړي؟!

ايا په داسې شرايطو او حالاتو کې، د کرزي د دولت د ملي شورا غړي، د ولايتي شوراو ريسان او نورې اعتباره کسان، په «لويه جرگه» کې د افغانستان د خپلواکو او سرلوړو خلگو استازيتوب کولای سي که څنگه؟! دا خبره هر چا ته روښانه ده، چې د کورنۍ او باندنۍ مافيا په پيسو، سياسي معاملو او لاسوهنو کښېنول سوي وکيلان او د مدني ټولني په نامه خو بې نفوذه او تش په نامه استازي هيڅکله د لويې جرگې پرېکړو ته «مشروعيت» نسي ورکولای سي.

کله چې د تش په نامه لويې جرگې پرېکړې او مصوبې په ميليونو افغانانو کې هيڅ راز منښت او مشروعيت ونه لري، بيا به نو په افغانستان او سيمه کې د سولې او ثبات په راوستلو، ترقي او پرمختگ کې د هغې د جوړېدو گټه په څه کې يې؟! مور او تاسو وليده، چې د بېرک او نجيب په واکمنيو کې هم دغه راز تبليغاتي جرگې خورا ډېرې جوړې سوي؛ ور بلل سوو کسانو ته به خو ورځي پرتميني مېلمستياوي جوړې؛ او په پای کې به ښه سوغاتونه هم ورکړل سوه؛ خود هيواد ووتلو او ویرژلو وگړو ته به يې د يوې اولسکيزي گټه نه رسېده؛ ځکه نه د جرگو برخه وال د خلگو ريښتيني او باوري استازي وه؛ او نه يې په جوړو سوو جرگو کې د خلگو پر اساسي غوښتنو او دردونو خبري کولای سواي. د کرزي د حکومت لويې جرگې هم د بېرک او نجيب تر غولوونکو جرگو، هيڅ ښه والی او سموالی نسي لرلای. ښايي په ډېرو برخو کې تر هغو هم ډېر زيات ملي ضد ماهيت ولري.

خبري ډېرې سريې يودئ. د پردو د توپک او نيزې تر ظالمانه سيوري لاندې، هغه هم د يوه مزدور او ککر حکومت له خوا، هيڅکله د يوې ريښتيني ملي او ولسي جرگې خبره نسي مطرح کېدای. د همدې استدلال له مخې به د کرزي د حکومت له خوا را غوښتل سوي نمايشي «لويه جرگه» په نهايت کې هغه څه کې، چې امريکايي باداران يې غواړي. که څه هم په لويه جرگه کې به د ايران، پاکستان، روسيې او چين مزدوران، نه د افغانستان د خپلواکۍ، ملي واکمنۍ او ملي وياړونو د ژغورني په خاطر، بلکې د خپلو بهرنيو بادارانو د ستراتيژيکو گټو د تحقق په مقصد د امريکايي چوښيو د تصويب په لار کې بېلابېلو خنډونو او خاشو ماتولو ته لمن ووهي، خو سره له هغه هم هيڅ گومان نه کېږي د هغه پلان مخه ونيسي، چې کلونه کلونه مخکې د زرگونو پوځي تلفاتو او ميليارډو ډالرو په بيه د همدې هدف دپاره په سي. آي. اي. او پښتياگان کې جوړ سوي دي؛ ځکه په تېرو مباحثو کې مو پر دې مسأله پوره خبري وکړې، چې اصلي هدفونه په واقعيت کې نور څه دي، بن لادن، القاعده، طالبان فقط پلمه او بهانه ده.

په پای کې باید دا خبره له یاده و ناسو، چې د کرزي د مزدور حکومت د رابلل سوي تش په نامه لويې جرگې له خوا د امریکايي چونیو تصویب او تأیید به نه یوازې زموږ د هیواد د سترو ملي او وطني مسألو حل ته لار هواره نه کړي، بلکې په دې ورانه او پاشل سوې ټولنه کې به د جگړو، افغان وژنو، وړانیو او بدمرغیو اور ته لایزېته لمن ووهي. په راتلونکې برخه کې د خپلو ملي او وطني مسألو د حل پر اساسي لارو او په هیواد کې د امریکايي چونیو په وړاندې د یوه معقول بدیل پر امکاناتو ږغېږو.

له امریکايي چونیو او نورو استعماري فتنو څخه د ژغورنې لار

زموږ په جنگ ځپلي او غملي کور (افغانستان) کې د تېرو لسو کالو ترڅو تجربو، په ډاگه وښوول چې د سولې، امنیت، ازادۍ، ډیموکراسۍ، قانونیت، بشري حقوقو او پرمختګ په نامه راغلي پوځونه او د هغو لاس پر نامه مزدوران ټوله حتا په خپلو جبري اتوکي هم ډبل دي. داسې ورځ نسته، چې د دې بدمرغه هیواد په گوت گوت کې د یرغلګرو فرعونانو له خوا د کوچنیانو، ښځو او سپین ږړو په ګډون، لسګونه بې گونا افغانان په وینو او خاورو ونه لړل سي. نن د هیلمند په نوزاد، پروډ د نورستان په دوآب، آبله ورځ په کونړو او ترهغه مخکې په نورو کلو او بانډو کې (چې د ټولو یادونه یې ډېر ځای، وخت او حوصله غواړي) زموږ تنکیو گلانو، زموږ خونډو، مندو، زموږ وروڼه او پلرونه، د اختري د پسو په شان، په وینو کې لپتکي ووهلې؛ او لکه څنګه چې گورو د یرغلګرو پوځو د هوايي بمباریو او د وسله والو مخالفینو د ږندو انتحاري بریدو دا خونړۍ او زړه چاودونکې لړۍ ترننه په خورا درېي او درزي روانه ده.

تېرو لسو کالو دا هم له ورايه ثابتې کړه، چې د افغاني مسألو یانې جگړې، زورواکۍ، وزگارتیا، چوراو چپاو، فساد او نورو ناخوالو معقول او منطقي حل د پردو پوځو او د هغو د کښېنولي حکومت تروس ډېره لوړه خبره ده؛ ځکه سوله او امنیت راوستل؛ د خلکو نسونه مړول؛ د زورواکو او خپلسرو حاکمانو د ډول ډول نارواوو مخه نیول؛ په سیاسي، اجتماعي، فرهنگي او اقتصادي نظام کې د فساد او بې عدالتیو ختمول او خلکو ته د آرام او سوکاله ژوند په هیله د بېلابېلو اسانتیاوو برابرول، اصلاً د استعماري ځواکو او د هغو د مزدورو جنګي او مافیایي ډلو ټپلو کار نه دی. هیڅوک په نړۍ کې داسې هیواد نسي په گوته کولای چې جنایتکارو، تباهاکارو، چپاولګرو، زورواکو، قاچاقبرو، پلورل سوو عناصرو او په فساد ککړو واکمنانو دي خپلو بېوزلو او مظلومو خلکو ته د هوسا او سوکاله ژوند شرایط برابر کړي یې. علت دا دی، چې جنګي او مافیایي ډلې ټپلي په جنګو، وژنو، اړودو، زورزیاتي، فساد او نورو انساني ضد سیاستو کې پرېمانه ګټې لري؛ او د ژوند تروروستۍ سلګۍ پوري، په خپل ټول واک او ځواک سره هلې ځلې کوي، چې دا باد راوړي انساني ضد ګټې وټي له لاسه و ناسي.

هو! دا خبره بالکل دقیقه او پر خای ده، چي زموږ په نږدلي او توک توک هیواد کي جنگونه، نارامی او بېلابېلي سياسي، قومي، مذهبي اولساني شخړي، جنايتکارو او خاينو ډلو تپلو ته د لنگو غواوو حیثیت لري؛ او هیڅوک نه غواړي په هېڅ بیهه دا لنگي غواووي له لاسه ورکي. ایا هغو کسانو چي پرون خرنه لاره او نن په څو لک ډالري موټرانو کي دورې هوري چکرونه وهي یاد تورو پیسو په زور په یوه ورځ کي د مانیو، بنارگوټو، تجارتي مرکزو، بانکو او شرکتو څښتنان سوه، ټول په حقیقت کي د همدې جنگ، خیانت، چور، فساد او انساني ضد معاملو له برکته نه وه او نه دي؟! یو پلا د کرزیانو، رباني، سیاف، دوستم، فهیم، خلیلي، محقق، عبدالله، قانوني، نور، شېرزي او داسي نورو پرتمنیو مانیو، ډول ډول شتمنیو، ناروا معاملو، نوکرانو او چاکرانو ته وگورئ؛ او بیا په خپله قضاوت وکئ، چي د افغانانو د وینو او اوبښکو د ابې رحمه سوداگران، په تېرو لسو کالو کي په څه کاروبار بوخت وه؛ او تراوسه لا څه کي؟!!

که همدا اوس په افغانستان کي جنگ، انسان وژنه او ډول ډول سياسي لوبي ودرېږي، بیا نو امریکا، غربي دولتونه، روسیه، ایران، پاکستان، هند، عربي هیوادونه او داسي نور مغرض دولتونه او سازمانونه هم لېوني نه دي، چي دې یا هغه جنگي ډلي، سياسي دلالتو، جاسوسانو او مافیایي سازمانو ته په چارنباخو ډالرو رځي.

له همدې سببه، ویجاړ او ټوکر ټوکر افغانستان، ژور او اساسي حل غواړي - داسي حل، چي پر ټولو رېږدلو افغانانو سربېره، زموږ گاونډیو هیوادو او نړۍ والي ټولني ته هم د منلو وړي. زموږ د هیواد د دو دېرش کلن ناوړین معقول او منطقي حل، زما له نظره دوه لوی او اساسي اړخونه لري:

- اول دا چي د پردو مزدور، فاسد او بې کفایت حکومت باید ژر تر ژره خپل خای د ناپېیلو، خپلواکو، زړه سواندو او پوهو افغانانو یوه موقت ملي حکومت ته وسپاري. د دغه راز ملي حکومت د بڼې پېژندنې د پاره دي درانه لوستونکي د دې عاجز هغه پراخه او مفصله لیکنه وگوري، چي څه کم درې کاله مخکي د هیواد د ځینو ملي وییپانو لکه «بېنوا»، «لراو بر» او ځینو نورو له لاري خپره سوه.

<http://www.larawbar.com/detail.php?id=5710>

- دوهم دا چي ټول ایتلافي پوځونه دي د یوه معقول او عملي زماني جدول په وړاندي کولو سره، د افغانانو سپېڅلي او خپلواکه خاوره پرېږدي؛ ځکه دا پردي پوځونه له تېرو لسو کالو راهیسي د أسامه بن لادن، القاعدې او طالب مشرانو د وژلو یا ورکولو په پلمه دې خاوري ته راغلي دي؛ خو موږ عملاً گورو، چي په خپلسرو هوايي بمباریو، وړانوونکو محکمیو عملیاتو، بېرحمانه ځورونو او بېلابېلو ناوړو کړو سره د افغانستان له گردو مظلومو خلگو، په تېره بیا سرلوړو او خپلواکو پښتنو سره په یوه ناروا، ظالمانه او بې مفهومه جگړه کي ښکېل دي؛ او هره ورځ زموږ بېوزلي او بې گونا اولس ته د سراو مال سترتاوانونه اړوي.

د زموږ د بي گونا خلگو په وړاندي د امريکايي او يتلافي قواوو دا ظالمانه او غير عادلانه جگړه هيڅ انساني او حقوقي توجه نلري؛ او د هغو د طراحانو د ډول ډول درواغجنو ادعاوو پر خلاف يې د تروريستي عملو، سيمه ييزو کړکېچو، قومي - مذهبي نفرتو او په افغانستان، سيمه او ټوله نړۍ کې د افراطي تمايلاتو له زياتوالي او سختوالي سره مرسته کړې ده. زموږ ويني او هونسيار لوستونکي ښه پوهېږي، چې پخوا زموږ په جنگ ځپلي او ناکاره هيواد کې هيڅکله د انتحاري بريدو دود او دستور چانه پېژندئ؛ خو اوس دا دئ په خواشيني سره گورو، چې زموږ د ټولنيز ژوندانه يو تريخ او زړه لړزونکی واقعيت دئ. دغه راز، د عبادتخايونو او زيارتونو نړول او د قومي، فکري، مذهبي او لساني توپيرونو پر بنسټ د بي گونا خلگو و حشيانه وژنه گرده هغه پېښې دي، چې افغانستان ته د امريکايي او ايتلافي لښکرو په راتگ سره را وټوکېدې. له همدې امله بايد زموږ له کړېدلو او جنگ ځپلو خلگو سره داو حشيانه جگړه ژر تر ژره او تل تر تله ودرېږي.

د سي. آي. اي. مشر - ليون پنيټا، چې ټاکل سوې ده د پر ژبه د اوباما په کابينه کې د دفاع وزير چوکۍ تر لاسه کړي، څه موده مخکې په خپله اعتراف وکړ، چې په افغانستان کې د القاعده شبکې د غړو شمېر تر سلو (۱۰۰) لږ دئ. د سي. آي. اي. د نوو رپوټو له مخې خو اوس دا شمېر حتا د پينځوسو او پينځه اويا (۷۵ - ۵۰) کسانو تر منځ اټکل کېږي، چې امريکايي واکداران يې د وژلو يا نيولو د پاره د مياشتې شاوخوا لس (۱۰) ميليارډ ډالره لگيې. نور تفصيل د جيوپوليتيکل مانيټر، په دې لينک کې وگورئ:

<http://www.geopoliticalmonitor.com/opinion-us-wont-leave-afghanistan-4414/>

بې له شکه، د اسامه بن لادن وژنه په خپله هم د دغه سازمان پر سياسي، سازماني او تبليغاتي ظرفيت بل کلک گوزار و. پاته سوه طالبان، اسلامي حزب، حقاني ډله او نوري وسله والي ډلې، چې د هغو وژل او ورکول نه عملي کار دئ، نه معقول. عملي په دې نه دئ، چې دا خلگ ټول د دې وطن اصلي اوسېدونکي دي؛ په خلگو کې ژوري ريښې لري؛ او له تېرو لسو کالو راهيسې يې د امريکايي او ايتلافي قواوو له بمباريو او بريدو سره سره، خپل موجوديت او هويت خوندي ساتلی دئ. معقول په دې نه دئ، چې دې خلگو د سيپټمبر ديوولسمې په گډون، په نړۍ وال تروريزم کې هيڅکله لاس نه لاره؛ او هيڅ وخت يې دا نه دي غوښتي، چې د نړۍ وال تروريزم تر شا ودرېږي. بن لادن، القاعده او داسې نوري ډلې هم په واقعيت کې د امريکا، عربو او پاکستاني آي. ايس. آي. له خوا په غاړه کې ورواچول سوې. امريکايان نسي کولای په افغانستان کې د افراطي ډلو ټپلو د ځای پر ځای کېدو مسووليت د افغانانو پر اوږو ورواچيې.

که د افغاني ټولني واقعيتونه داسې دي، بيا نو دا بې سروپايه پوځونه، دا ټانکونه او جهازونه او د زرگونو انسانانو د ژوند او ميليارډو ډالرو د خاورې کولو په بيه، دا بې رحمانه وژني او وړانۍ د څه دپاره؟! دا واقعيت هم

هر چا ته تر لمر روښانه دئ، چي د ايتلافي قواوو ظالمانه بمبارييو او ړندو عملياتو نه يوازي د تروريزم، افراطيت او تاوتریخوالي په ورکولو کي هيڅ راز مرسته و نکړه، بلکي لا نور پېلوزی يې هم پر و اچاوه؛ او د دې سرکښ اور لمبې يې اوس داسي گچي ته ورسولې، چي پر غمخپلو افغانانو سربېره يې د سيمي او نړۍ خلگو ته هم لوی گواښ اړولئ دئ.

که ايتلافي فرعونانو او د پخواني شمالي اتحاد ځينو پښتون دوښمنه مزدورانو د القاعدې او طالبانو په نامه، د خپلواکو، سرلورو او غيرتي پښتنو و نابودی ته ملاوي ترلي يې، دا نو کاملاً بېله خبره ده؛ خو لکه څنگه چي نورو يرغلگرو د اکرغېرن خوبونه ريشتيا نکړای سواي، دوی به هم دا وحشيانه هيلي، گور ته له ځانه سره يو سي.

په دې وجه، بېله خبرو اترو او روغي جوړي بله هيڅ لار نه ليدل کيږي؛ خو خبري اتري، مفاهمه او مصالحه له چا سره؛ د کومو اصولو له مخي؛ او کومو هدفو ته د رسېدو دپاره؟

که امريکايان او په کابل کي د هغو منفور مزدوران تصور کيږي، چي د بهرني اشغال او گواښ رژيم وسله وال او نا وسله وال مخالفين به، له هغه کميسيون يا شورا سره خبرو اترو او روغي جوړي ته غاړه کښېږدي، چي برهان الدين رباني يې مشري کيږي، دېر تېرو تلي او خطاوتلي دي؛ ځکه د روغي جوړي دپاره نېکو او خيرغوښتونکو منځگرو ته اړتيا سته.

منځگريټوب يا وساطت هم له حقوقي پلوه او هم زموږ د اولسي دودو او روايتو له مخي، يوازي د هغو کسانو کار دئ، چي پر نېک او مصلحانه شهرت سربېره، د ښکېلو اړخو تر منځ شخړه يا دعوه کي، هيڅ ډول لاس يا گټي ونه لري؛ خو موږ ټول د سر په سترگو گورو، چي د رباني د تش په نامه شورا په جوړښت کي له څو بې واکو او کلېشه يي کسانو پرته، د افغانستان د زرگونو بې گونا وگرو قاتلان، د کابل ښار د کنډواله کولو مسوولين او په پای کي د اوسني امريکايي اشغال تر ټولو بې ايمانه، بې رحمه او فاسد مزدوران، غريټوب لري، چي رباني په خپله هم د دې جنايتکارانو، ورانکارو، غلو او وطن پلورونکو له ډلي څخه دئ.

اوس نو تاسي حقپال لوستونکي په خپله قضاوت کولای سئ، چي ايا د داسي جانيانو، ورانکارو، لوټمارو او شرف بايللو په سته والي کي کېدای سي په هيواد کي د جگړې او وينو توييدو و بندولو ته هيله من اوسو؟! جواب روښانه دئ. د سولي او روغي جوړي خبري له هغو کسانو سره نسي کېدای، چي د افغانانو کور يې وران کړئ دئ؛ او زموږ د بې گونا عزيزانو په وينو يې محکي سرې کړي دي. د افغانستان کړېدلي او ویرزلي خلگ

هيڅکله د دې جانيانو او وطن پلورونکو ظلمونه او نارواوي نسبي بڅښلاى. امريکايان او نورو ايتلافي دولتونه بايد په خپل ټول وجود سره، په دې ترڅه حقيقت وپوهېږي.

د حل لارڅه ده؟

د حل يوازينۍ لار د يوه ريښتيني موقت ملي او ولسي حکومت جوړول دي.

ايا د يوه ريښتيني ملي او ولسي حکومت لرل؛ او دا په وينو لړلې خاوره له هر ډول پردو عسکرو او پردو

جنگياليو څخه پاکول، ناسمه يا ناوړه غوښتنه ده؟

گومان نه کوم له جنگي ډلو ټپلو، ځينو جاسوسانو او فاسدو واکمنانو پرته، څوک د افغانانو له دې انساني،

اسلامي او افغاني غوښتني سره تضاد او مخالفت ولري. راسي په لاندي کړنو کې د دې ستر انساني، اسلامي او

افغاني ارمان پر ځينو عملي اړخو يو څو لنډې خبرې وکو:

له نېکه مرغه، افغانستان له بېلابېلو قومو او تېرو څخه په هيواد کې دننه او دباندې ډېر خپلواک، زړور، غښتلي،

پوه او مخلص ملي شخصيتونه لري. داسي ناپېيلي ملي شخصيتونه، چې ټول افغانان يې په يوه رغ پر ايماندارۍ،

خپلواک فکر او عمل، سربښندي، هوشيارۍ او اخلاص آمانا کولای سي.

داسي خپلواک، ناپېيلي او په هره مانا باکفايته موقت ملي او ولسي حکومت کولای سي، دوه ستر کارونه پر مخ

بوزي:

- يو دا چې له وسله والو گونډو، ډلو او شخصيتو سره د مخامخ، ښکاره او ريښتینو خبرو اترو له لاري د جنگ او

ورانۍ مخه ونيسي.

- بل دا چې د ملي او ولسي کړنلارو په وړاندې کولو سره، د هغو ميليونو جنگ ځپلو او رېږدلو هيوادوالو

بالفعل ملاتړ ترلاسه کړي، چې د پردو يرغلگرو له ظالمانه اشغال او د مزدورو واکمنانو له فساد، بې عدالتيو او

بې کفايتيو څخه پزي ته رسېدلي دي.

د موقت ملي حکومت دا دوي ارزښتناکي برياوې به بېله شکه د همېشني سولي او ملي روغي جوړي له برياليتوب

سره لويه مرسته وکړي؛ د سولي او ترقي جبهه به ورځ په ورځ غښتلي او د جنگ او وينو تويولو جبهه به ورځ تر بلي،

تجريد او کمزوري کړي.

د موقت ملي حکومت او وسله والو مخالفينو تر منځ ازادي خبري اتري او روغه جوړه به ډېر ژر دا امکانات برابر

کړي، چې ټول نابلي پردي (ايتلافي پوځونه او د مخالفينو تر څنگ ولاړ جهاديان) زموږ ورانه او غم لړلې خاوره

تل تر تله پرېږدي. دې لوی برياليتوب ته بايد هيڅکله په سپکه سترگه و نه کتل سي؛ ځکه تر هغه مهاله، چي افغانستان په بشپړه توگه افغانانو ته نه يي پرېښوول سوئ، په دې وران او غمډلي ټاټوبي کي د سولي، امنيت او سوکالي-تمه هم بې ځايه ده. يوازي پر ټولو افغانانو متکي ملي او اولسي حکومت کولای سي، زموږ گډ تاريخي کورد پردو له شره وژغوري.

موقت ملي حکومت به تر يوې ټاکلي مودې (د دې مودې اوږدوالی هم د ښکېلو اړخو په روغه جوړه اړه لري) وروسته، په هيواد کي عمومي انتخاباتو ته لار هواره کړي؛ او په دې توگه به د يوه ريښتني منتخب حکومت تر جوړېدو پوري، خپل ستر ملي او وطني رسالت بشپړ کړي.

زما په قاصر نظر خود ځانگړو سياسي، اجتماعي، فرهنگي، مذهبي او اقتصادي خصوصياتو د لرلو له امله د افغانستان د سمي ادارې او پرمختگ تر ټولو ښه نُسخره هم همدا ملي حکومت دئ، چي کولای سي د دې گډ تاريخي کورد ټولو تېرو، ژبو، مذهبو، سيمو او خلگو پر حقوقو سربېره، د گاونډيو هيوادو او نړۍ والي ټولني روا گتبي هم خوندي وساتي. ما ته خو په افغانستان غوندي ټولنه کي د دولتي نظام د ادارې د پاره تر دې بريالی، غوره او اغېزمنه لار نه ښکاري؛ ځکه په تېرو دوو دېرشو کالو کي مو په سترگو وليده، چي کيڼ او ښي (چپ او راست) افراطيت مظلومو افغانانو ته بې تباهي او بدمرغي هيڅ ورنکړه؛ او نه يي ورکولای سواي؛ ځکه افراطيت په هره بڼه او هر شکل وارداتي خټه لري؛ او زموږ د ټولني له عيني او ذهني واقعيتو سره هيڅ اړخ نه لگي. همدا دليل دئ، چي زموږ د ټولني له سياسي، اجتماعي، فرهنگي او اقتصادي واقعيتو څخه پردي سيستمونه د خلگو له پراخ مخالفت او مقاومت سره مخامخ سوه؛ او لا به په راتلونکي کي هم مخامخ کيږي.

د دې عاجز په اند «خير الامور او سطها» د ښي او کيڼ څواکو له ورانولو او افراطي سياستو څخه د افغانستان د ژغورني تر ټولو غوره لار ده؛ خود دې منځنۍ فکري او سياسي لاري اخیستل هيڅکله د پر شا تگ، محافظه کاري او تسليمۍ په مانا نه دئ. د خپلواکۍ، ټولنيز عدالت، بشري حقوقو او ډيموکراتيکو ارزښتو په لار کي فردي او ډله ييز کونښنونه به په کلک هوډ او لازيات ټينگار سره پر مخ ځي؛ اما په دې اړه د پام وړ مهم او اساسي ټکی دا دئ، چي دا پتمن او انساني تلابنونه بايد تل زموږ د خلگو عيني او ذهني ملاتړ له ځانه سره ولري. په دې مانا، چي زموږ د درېدلي او رېږدلي هيوادوال بايد د شمالي افريقا او منځني ختيځ د ځينو هيوادو د وينو او غښتلو اولسو په څېر په افغاني ټولنه کي هم د دغسي سياسي، اجتماعي، فرهنگي او اقتصادي بدلونو د را منځ ته کولو د پاره په شعوري او نه ستري کېدونکي ډول د مبارزې ډگر ته را ووزي؛ او په خپل مستقيم او فعال گډون سره د وخت مستبد، تپل سوي او وارداتي نظامونه پر بل مخ واړوي. البته په دې کار بايد احساسات، عقدي او

شخصي گټي هيڅکله لارونه لري ... تر دې عمومي خبرو وروسته، بيرته را گرځو په وران او ويرجن افغانستان کي د ملي حکومت و تاريخي رسالت او مسووليت ته:

د گردو افغانانو د خوښي وړ ملي حکومت به د سولې، تفاهم، ورورولۍ، دوستۍ او نړۍ والو معيارو په چوکاټ کي له گاونډيو هيوادو، د سيمي له دولتو، متحدو ايالاتو، لوېديځو هيوادو او نوري نړۍ سره دوستانه اړيکي وساتي؛ د هغو له علمي، تخنيکي، اقتصادي او انساني مرستو به پراخه گټه واخلي؛ او په خپله به هم د نړۍ والي ټولني د يوه فعال او گټور غړي په توگه، خپلو ملي او بين المللي مسووليتو ته ټينگ پام وکړي. البته، نړۍ واله ټولنه په تېره بيا امريکا، د سيمي لوی دولتونه او همسايه هيوادونه هم بايد افغانانو ته د خپل سياسي، اجتماعي، اقتصادي او فرهنگي سيستم د غوراوي پوره حق ورکړي.

شک نشته، چي په نړۍ کي د مختلفو سياسي، اجتماعي، اقتصادي او کلتوري سيستمونو سته والی د نړۍ والي سولې او امنيت د ټينگښت او بشري پرمختگ له خورا مهمو اړتياوو څخه گڼل کيږي. د بېلابېلو سياسي، اجتماعي او اقتصادي سيستمونو لرونکو دولتو تر منځ د سوله ييز ژوندانه زرين اصل نه يوازې د معاصرو بين المللي حقوقو درې مهم اصول لکه: د زور يا زورد گواښ مخنيوی؛ د دولتو د ملي واکمنۍ درناوی؛ او د دولتو په کورنيو چارو کي نه لاسوهنه، په ښه ښه بيانوي، بلکي د بېلابېلو دولتو تر منځ د دوستۍ او همکارۍ نوري برخي او اړخونه هم را نغاړي. د سوله ييز گډ ژوند نړۍ وال اصل پر هغو سياستو د بطلان کرښه باسي، چي په مختلفو ټولنيزو سيستمونو پوري تړلي دولتونه، د دوښمنۍ او تقابل لوري ته بيايي. بالعکس دا اصل له بېلابېلو دولتو څخه د ژوندانه په ټولو برخو کي د زياتېدونکو همکاريو غوښتنه کيږي (ټونکين ۸۰).

البته، د سوله ييز گډ ژوندانه ارزښتناک حقوقي اصل ته د پخواني شوروي دولت يا نورو سوسياليستي دولتو په پنگېدو سره، هيڅ زيان نه دی رسېدلی. دا اصل د بشري ټولنی د گډ ژوندانه په ټولو پړاوو کي د نړۍ والي سولې، امنيت، پرمختگ او همکارۍ ډاډمن او اغېزمن ضامن گڼل کيږي؛ ځکه د نړۍ بېلابېل هيوادونه د سياسي، اجتماعي، اقتصادي او فرهنگي پرمختگ له پلوه، لوی توپيرونه لري. له دې کبله په نړۍ کي د بېلابېلو سياسي، اجتماعي، اقتصادي او فرهنگي سيستمونو د اجباري پنگولو او پيکه کولو په خاطر هلي ځلي، بېله شکه نړۍ واله سوله، امنيت، بشري پرمختگونه او همکارۍ له سترو کړاوو او لانجو سره مخامخ کيږي. له همدې سوبه بايد د هر هيواد مېشتو اولسو ته په پوره ازادۍ حق ورکړل سي، چي له خپلو ملي ځانگړتياوو او اړتياوو سره سم، د خپلو زړو نظامو او زړو سياسي، اجتماعي، اقتصادي او فرهنگي مؤسسو د اليشولو په اړه پرېکړه وکړي.

لکه څنگه چې پخوانی شوروي دولت پر نورو ملتو له هغې ډلې څخه زموږ پر هيواد د خپل سياسي، اجتماعي، اقتصادي او فرهنگي سيستم په تپلو سره، له خطرناکو عواقبو سره مخامخ سو، د امريکا متحده ايالات او غربي متحدين، زموږ گاونډي هيوادونه، په تېره بيا پاکستان، ايران او د چين، روسيې او سعودي عربستان په څېر لوی سيمه ييزو دولتونه بايد افغانستان ته د خپلې خوښې نظامو له صادرو لو، په ټينگه ډډه وکړي. د افغانستان په چارو کې ټول بنکېل دولتونه يوازي د دې هيواد د يوه پياوړي او غښتلي ملي حکومت په ملاتړلو سره کولای سي د خپلو روا گټو د تحقق د پاره هڅه او کوښښ وکړي.

په افغانستان کې يو منلې ملي او ولسي حکومت کولای سي د هيواد د مخکنۍ بشپړتيا، سياسي خپلواکۍ او ملي واکمنۍ د ډاډمنې دفاع د پاره د ملي گټو او بين المللي موازينو په چوکاټ کې، د اړتيا پر مهال، د امريکا د متحدو ايالاتو په گډون له هر بهرني هيواد سره د دفاعي او ستراتيژيکي همکارۍ بېلابېل تړونونه لاسليک کړي. د عيني اړتياوو پر بنسټ لاسليک سوي دا ډول ستراتيژيکو تړونونه به هيڅکله په هيواد او سيمه کې جگړو، نا اراميو او کرکېچونو ته لمن و نه وهي؛ خو دا کار په بشپړ باور سره د اوسني مزدور حکومت تر صلاحيت ډېر پورته دی، چې د پردو د توپ او ټانک په زور، پر خلکو حکومت کيږي. د داسې بې واکه او مزدور حکومت له خوا د ستراتيژيکو تړونو لاسليک، په هيواد کې دننه او دباندې د جگړو، وينو تويولو او بحرانو لمن نوره هم پسي پراخيږي.

د نورو لوستونکو ته څرگنده ده، چې گاونډي هيوادونه، د سيمي دولتونه او نړۍ وال قدرتونه د بېلابېلو طرحو او نخشو په پرمخ بيولو سره، زموږ په گران هيواد کې متضادي گټې لري. مزدور رژيمونه په سياسي، اجتماعي، فرهنگي، مذهبي، اقتصادي او ستراتيژيکو چارو کې د خپلواک فکر او عمل نه لرلو په وجه دا متضادي او متناقضي گټې نسي پوخلا کولای؛ ځکه نو په دولتي دستگاه کې ټولې شاملې مزدوري ډلې ټپلي تروسه وسه کوښښ کيږي د خپلو بهرنيو باارانو گټې خوندي کړي، چې دا کار هر ورو زموږ په کورنيو چارو کې د نورو لاسوهنکو لوبغاړو د سختو غبرگونو سبب گرزي؛ د مثال په توگه له هند سره دوستي د پاکستانې پوځيانو دوښمني را پاربي يا په هيواد کې د چين، روسيې او ايران اقتصادي تشبثات د امريکا د متحدو ايالاتو او د هغه د لوېديځو متحدينو و پتو او ښکاره مخالفتو ته لمن وهي يا د سعودي عربستان او نورو عربي هيوادو سياسي، اقتصادي، فرهنگي او مذهبي هڅې سمدلاسه د ايران د شيعه اخوندانو پر سر اور بليي؛ او داسې نورې چپه او راسته لوبې، چې د يوه په رضایت کې د بل د دوښمنۍ او خپگان موجبات برابرېږي.

د همدې استدلال له مخي، يوازي يو پياوړی ملي او اولسي حکومت کولای سي د يوه فعال او مثبت ناپېيلي ملي دريځ په غوره کولو سره کولای سي د گاونډيانو، سيمه ييزو لوبغاړو او د نړۍ والي ټولني د ټولو غړو د مشروع گټو ساتنه وکړي؛ او د نامشروع گټو او ناروا لاسوهنو يې په کلکه مخه ونيسي.

يو ځل بيا بايد تکرار کړو، چي په افغانستان کي بهرنۍ لاسوهني، جگړې او نارامۍ ټول له بهرنيو لښکرو او گوداگي رژيم سره نه شلېدونکي اړېکي لري. که امريکايان او ايتلافي دولتونه ريشتيا هم له تروريزم او افراطيت سره د مبارزې په خاطر افغانستان ته تللي دي، بايد د افغاني شخړو او لانجود اساسي حل دپاره د هغو په اصلي علت او سوب پسي وگرځي. کله چي د بهرنيو لاسوهنو، جگړو، وينو تويولو او ورانکاريو اصلي علت له منځه ولاړ سي، بيا نو د هغو معلولونه ياني تروريزم، نارامۍ، زورياتي، افراطيت، لوبه، بېکاري، وروسته پاته والي او نوري ناخوالي په خپله له منځه ځي.

که امريکا په افغانستان او شاوخوا سيمه کي د خپلو سياسي، اقتصادي او ستراتيژيکو گټو د تحقق دپاره نه، بلکي په ريشتيا سره د سوله ييز، سوکاله او متمدن افغانستان د جوړولو دپاره تللي يي، بيا نو تر هر څه وړاندي بايد د اوسني مزدور رژيم له سياسي، عسکري او مالي ملاتړ څخه، چي په هيواد کي د سولي او امنيت تر ټولو لوی او اساسي خنډ دئ، ژر تر ژره لاس واخلي؛ او د يوې بين الافغاني جرگې له لاري د هيواد د مشرتابه چاري د افغانانو يوه ريښتيني موقت ملي حکومت ته وسپاري؛ او د هغه له لارښوونو سره سم د وتلو پر ستراتيژۍ غور وکړي.

که امريکايان د جنايتکارو، ورانکارو، جاسوسانو او غلواوسني بې کفايته حکومت ملاتړ ته دوام ورکړي، د دې خبري مانا دا ده، چي په لوی لاس غواړي يو ځل بيا د مظلومو او بې اوزه افغانانو د چارو واگي د پخوانيو دورو په څېر وسله والو ډلو ټپلو ته په لاس ورکړي؛ او په دې توگه نورو جگړو، وينو تويولو او افراطي جريانو ته لار هواره کړي؛ ځکه ټولو افغانانو ته مالومه ده، چي د کرزي فاسد او بې کفايته حکومت هيڅکله په يوازي سرد وسله والو مخالفينو په وړاندي د مقابلې او مقاومت وس نه لري.

که د مزدور رژيم ځيني عناصر د خدای، وجدان او افغانيت په نامه څه پېژني، نور بايد له دې شرمناک، خونړي او خاينانه واک څخه لاس واخلي؛ او يوه موقت ملي حکومت ته د واک په سپارلو کي مرسته وکړي، چي په دې توگه هيواد د تنظيمي جگړو او ډول ډول استعماري فتنو له شامته وژغورل سي.

دا خبره هېڅ بحث او مشاچرې ته اړتيا نه لري، چي په افغانستان کي د امريکايي عسکرو دايمي حضور زموږ د هيواد د سياسي خپلواکۍ او ملي واکمنۍ د محدودولو او زيانمن کولو په لار کي، ډېر خطرناک گام دئ. له دې امله يې هېڅ خپلواک، سرلوري او باغوره افغان ومنلو ته غاړه نه اړېدي. امريکايي ستراتيژيستان بايد د تاريخ په اوږدو کي د افغانانو له خپلواکۍ غوښتونکو مبارزو او حماسو څخه د عبرت درس واخلي؛ او پرېنږدي د زرگونو پوځيانو په قرباني کولو او ميليارډو ډالرو په ضايع کولو سره، کټ مټ هغه نتيجه ترلاسه کړي، چي تر دوی مخکي نوري يرغلگري امپراتوري ور سره مخامخ سوي وې. تاريخونه شاهدي ورکي، چي د دې خپلواک او سرلوري هيواد په غرو او رغو کي د ډېرو فاتحانو پزي په خاورو لړل سوي دي؛ ځينو يې پښې او لاسونه، ځينو يې سرونه او ځينو يې ان درست لښکرونه بايللي دي. امريکايان بايد په دې حقيقت هم سر خلاص کړي، چي د نړۍ مؤرخانو او محققانو په ناحقه افغانستان ته د امپراتوريو د هديرې لقب نه دئ ورکړئ!

که امريکا د تعقل او منطق پر ځای د زور او گواښ لار ټينگه کړي، بيا نو په دې حقيقت هم بايد ښه سر خلاص کړي، چي افغانانو ته په خپل پلرني هيواد کي د پردو دايمي لښکرکوټونه، د دايمي اشغال په مانا دي؛ او د دايمي اشغال په عواقبو ياني دايمي جگړو او دايمي تراژيډيو هم هر څوک ډېر ښه پوهېږي؛ ځکه نو ټوله په يوه وجود او يوه اواز له هغو سره د مبارزې او مقابلي په مورچل کي درېږي. له بله پلوه، زموږ په هيواد کي د امريکايي عسکرو دايمي استوگه، چي په هېڅ ښه او هېڅ ډول د افغانستان د مسألې د منطقي او اصولي حل لار نه ده، ټولي نړۍ ته په ډاگه ښيي، چي امريکايي واکمنان په افغانستان او سيمه کي د هغو استعماري نخشو د عملي کولو په لټه کي دي، چي پر جنگ ځپلو افغانانو سربېره د سيمي د نورو ملتو له روا او انساني گټو سره هم څرگند تضاد لري. دغه راز نامعقولي او مستکبرانۀ ماجرا غوښتوني، زموږ کړېدلي ملت او د سيمي نورو ملتو ته له تراژيډيو او بدمرغيو پرته، هېڅ گټه او نتيجه نسي لرلای.

د امريکا سياسي او پوځي ستراتيژيستان بايد خپل تېر لس کلن ريکارډ يو پلا بيا له سره وگوري. دا خونړۍ ريکارډ له ورايه ښيي، چي له پردو لښکرو څخه د افغانانو کرکه او نفرت د هري ورځي په تېرېدو سره ډېر سوئ او لا ډېرېږي. د امريکايي عسکرو دايمي استوگه به بېله شکه دا کرکه او انزجار د عمومي پاڅون گچي ته لوړ کړي.

که يو نيم لک منظم پوځ او لسگونو زرو په اصطلاح استخباراتي، امنيتي او اکملاتي قواوو په تېرو لسو کالو کي د خلگو خپلواکۍ غوښتونکي ارادې ماتي نکړای سوې، تردې وروسته هم هېڅ دليل او ثبوت نسته، چي په عسکري چوښيو کي ځای پر ځای سوي دېرش - څلوېښت زره عسکر به د خپلواکۍ مينو او سرسپارو افغانانو د پر شانه تلونکي ملي پاڅون مخه ونيسي؟!!

په پای کې د دې مهمې خبرې یادونه ضروري گڼو، چې د جنگ او تباهي لېونۍ لمبې به هرومرو زموږ د اسکرېلو هیوادوالو ویرجنه او وېجاره کوډغاله نوره هم وړانه او لولپه کړي؛ خو له هغو سره جوخت به امریکايي لښکرکوټونه او د هغو مزدور رژیم هم هیڅکله پر ارامه پرې نږدي؛ دا اورونه او لوگي، دا ویني او اوبنکي، دا ساندي او کرږي به هرومرو د فرعونانو تر جگو ماڼیو او ارگو هم رسېږي.

انگرېزي «بېس» ته په پښتو او دري کې څه وایو؟

اډه، پوځي اډه، لشکرگاه/لښکرگاه، لښکرکوټ، پایگاه، چوڼۍ/چوڼۍ؟
د لغتپوهني او ایتیمولوژۍ په روڼا کې څو لنډې خبرې

څو ورځې مخکې د هیواد خوږ ژبي، مبتکر او متفکر لیکوال - ښاغلي ډیپلوم انجنیر خلیل الله معروفی، په «افغانستان آزاد - آزاد افغانستان» وېبپاڼه کې، د امریکايي چوڼیو په اړه، د یوې په زړه پورې مقالې په ترڅ کې، د معقولو دلایلو په وړاندې کولو سره، د هیواد د لیکوالو او ژورنالیستانو پام د ایراني «پایگاه» پر ځای د خپلې ژبې د یوې خوږې تاریخي کلیمې (لشکرگاه) کارولو او روا جولو ته اړولئ و، چې ماته یې هم په ریشتیا سره ډېر خوند را کړ. د «لشکرگاه» او «پایگاه» د کلیمو پر څېړنه او شننه سربېره د امریکايي چوڼیو په ردولو او کرلو کې، د ښاغلي معروفی علمي مقاله، دلته کتلاى سئ:

<http://afgazad.com/Siasi/042511-KM-Ejaaza-ye-Lashkargaah-e-Begaana-Botlaan-e-Afghaniyat%5B2%5D.pdf>

غواړم په دې لنډ بیان کې، درنو لوستونکو ته د ایتیمولوژۍ او لیکسیکالوژۍ په روڼا کې، د ښاغلي معروفی پر علمي استدلال، څو نور ټکي هم ورزیات کړم.

«اډه» یا «اډا» د ایتیمولوژۍ یا ریښه پېژندنې له نظره د هندي ژبې ټکی دی، چې له اوږدو زمانو څخه په زیاترو هندي الاصله ژبو او پښتو کې، په پراخه توگه استعمالیږي (پلاټس ۳۷). په پښتو کې د موټروانو اډه، د ټکیسیانو اډه، د گاډیو اډه او داسې نور عبارتونه له پخوا څخه باب دي، چې په عمومي ډول د تم ځای/تمځی، درېد ځای/دریدځی، ایستگاه، توقفگاه او داسې نورو په مانا دي. دا ټکی پخوا په افغاني پښتو کې د عسکري قشلي، عسکري قطعي، عسکري قرارگاه، گارنېزیون او داسې نورو په مانا نه کارېدئ؛ خو په کښته پښتو کې د اوږدو ژبې د پراخي اغېزې له کبله «فوجي اډه»، «هوايي اډه»، «د پولیسو اډه» او داسې نور عبارتونه، له پخوا څخه استعمالیږي.

«پوخ» کليمه د عربي «فوج» مفعنه يا پښتو سوي بڼه ده، چي نن سبا په افغاني پښتو کي خورا ډېره کارېږي؛ او د پخوانيو مروجو کليمو لکه لښکر، اوردو يا عسکري قوې ځای يې نيولې دي؛ خو لښکر، سپاه، عسکر، اوردو هغه کليمې دي، چي له پېړيو پېړيو راهيسي زموږ په ژبه او ادب کي پراخ مقبوليت او تابعيت لري؛ او له همدې کبله يې بايد ځای په بشپړه توگه د «پوخ» مفعني کليمې ته ور نکړل سي؛ ځکه دا کار هيڅ منطق نه لري، چي خپلي زړې او اشنا عربي، پارسي، هندي، تورکي او داسي نوري کليمې د پرديتوب په گونا تر خاورو لاندې کو؛ او پر ځای يې نوري بې خونده او زموخته پردی، خو نا اشنا کليمې ودروو؛ د مثال په ډول «سبب» داسي عربي ټکي دي، چي د پښتو تر څنگ په عربي، پارسي، اوردو او زموږ د فرهنگي حوزې په نورو ژبو کي هم پراخ استعمال لري. داسانه، ساده او مروج ټکي د کندهار په پښتني چاپېرکي افغاني رنگ اخيستی دي؛ او له پېړيو پېړيو راهيسي د «سَوَب» په بڼه په عامو او خاصو کي دود دي؛ په ډېري خواشینی سره، نن سبا د ژبي د سوچه کولو متعصب او بې خبره محتسبين د عربي توب په گونا د دي اشنا او اسانه مفعني کليمې له کارولو مخ اړيې؛ او پر ځای يې د پښتو او عربي ژبي د يوه لغون ترکيب (لامل) و بېدرغه استعمال ته ملا تړلې ده، چي په حقيقت کي له دوو برخو ياني «له» او «عمل» څخه ترکيب سوی دي. ځيني کسان يې د جمعي په بڼه (لاملان) هم کار يې، چي تر مفرد حالت لا ډېر بې خونده او خندنی ايسي.

پر «سَوَب» سربېره ډېري نوري کليمې هم سته، چي په پښتون مېشتو سيمو کي يې د پېړيو پېړيو په تېرېدو سره پښتني جوله اخيستی ده؛ او نن د دي لرغوني ژبي د لغوي زېرمي نه بېلېدونکې برخه گڼله کيږي، چي په هيڅ بيه او هيڅ ډول يې بايد له لاسه و نه باسو؛ خو له بده مرغه زموږ د ژبي بې خبره او تنگ نظره واکداران يې د پرديتوب په گونا تر خاورو لاندې کيې؛ او پر ځای يې د خپلي خونبي بې خونده او نا اشنا ټکي را باسي.

ځينو مفعن سوو ټکو خو حتا په پښتني سيمو کي تر پېړيو پېړيو مقبوليت او تابعيت وروسته زامن، لمسي او کړوسي هم پيدا کړي دي، چي گرده يې زموږ د ملي ژبي ارزښتناکه لغوي زېرمه بلله کيږي؛ د مثال په ډول د «خرج» عربي ټکی، چي په پښتني چاپېرکي په «خرخ» او بنسټی دي؛ او د اوردو تاريخي پړاوو تر تېرولو وروسته يې له نېکه مرغه دا دي بچي، لمسي او کړوسي هم پيدا کړي دي: «خرخول = فروختن»، «خرخونکی = فروشنده»، «خرخيلاو / خرخلاو = فروختن»، «خرخه = خرچه، مصرف، هزينه»، «خرخاوو = خراج، ولخرج، اسراف کننده»، «خرخښت، خرخېدنگ، خرخونگ، خرخېدل، خرخېده، خرخگير، خرخون، خرخونی يا خرخېدونکی او داسي نور، چي هر يو يې بېله مانا او بېل مفهوم لري؛ او گرده له همدې مفعن سوي مادي (خرخ) څخه را ټوکېدلي دي.

اوس نو که د «سوچه کولو» تنگ نظره او متعصب پېښه گران په خپلو جاهلانه کوښښو سره د دي مفعن يا پښتو سوي ټکي ځای د «لگښت» په اصیل يا سوچه پښتو ټکي ډک کړي، بيا خو له «خرخ» کليمې څخه ټول راوتلي

مشتقات هم د خلگو له شک او تردید سره مخامخ کيږي؛ کرار کرار له استعماله لويږي؛ او په دې توگه زموږ د خوږې ژبې لغوي زېرمې ته لوی او نه جبران کېدونکی تاوان رسيږي. عجبه خو دا ده، چې د نړۍ پرمختللي قومونه ترگرده کونښ کيږي، چې د پردو ژبو د بېلابېلو ټکو، ترکیبو او عبارتو په اخیستلو سره د خپلو ژبو لغوي ذخیره پراخه کړي؛ مگر موږ ناپوه او بې خبره پېښه گران په لوی لاس د خپلي ژبې د ښکلي او سمسور ښایسته گلونه او له میوو ډکې خانگي، په تېشه غوڅوو.

هو! «لگنت» د اصلي او سپېڅلي پښتو کلیمې کارونه او ترویج باید بېله شکه ډېر ښک او گټور کار وگڼو؛ خو نه د «خرخ» او د هغه د مشتقاتو د نښت کولو او بې رنگه کولو په بیه. د داسې مفغناو لمن خورا پراخه ده. گرده باید د پښتو د اصیلو یا سوچه ټکو تر څنګ، په پراخه توگه استعمال کو؛ او تل یې د خپلي ژبې د اصلي او نه بېلېدونکي برخې په توگه وگڼو.

اما د نوو ټکو د جوړولو په اړه مهمه او اساسي پوښتنه دا ده: که پېړۍ پېړۍ مخکې په خپله ژبه کې د یوه مفهوم او مدلول د افادې د پاره ساده، اسانه او موجه کلیمه لرو، د بلي نا اشنا، زموختي او بې خونده کلیمې د جوړولو اړتیا په څه کې ده؟! ماته خو په دې کار کې له بې خبرۍ او خپلسرۍ پرته بل څه نه ښکاري. دا بحث دلته پرېږدو؛ ځکه زموږ په نیولو جیزم کې د شکلي او مانوي (معنوي) کمزورېو څېړنه او سپړنه د لوی کتاب د لیکلو غوښتنه کېږي، چې دا لنډه مقاله یې ځای نه دی.

عربي «فوج» یا د هغه مفغنه بڼه (پوځ) دېرش کاله دمخه په افغاني پښتو کې رواج نه وه. یوازي یې په کښته پښتو کې د اوردو ژبې د فرهنگي نفوذ په وجه له ډېرو وختو راهیسې، په اصلي عربي بڼه (فوج) یا نیمه عربي، نیمه مفغنه بڼه (فوج) پراخ استعمال لاره (وېر ۷۳۱).

د پارسي ژبې په زړو متنو کې د عسکري یا پوځي اډې د پاره د «لشکرگاه» ترکیبي ټکی کار سوی دی، چې یوه بولگه یې د هیلمند د اوسني اداري مرکز (لشکرگاه/ لښکرگاه) په تاریخي نامه کې تر اوسه هم ژوندی ده. لشکرې بازار/ لښکرې بازار، اوردو بازار او اوردوگاه (اردوگاه) د همدې مفهوم د پاره ځینې نورې مروجې کلیمې دي.

له تاریخي پلوه، بوست (بُست) د غزنویانو په لویه امپراتوري کې دوهم لوی ښار و. غزنوي پاچهانو د مجللو او شاندارو سلطنتي مانیو په جوړولو سره له بوست څخه د خپل ژمني تفریحي مرکز په توگه کار اخیست. د غزنوي دورې ځینو شاعرانو لکه فرخي سیستانی او عنصرې بلخي ددې ښار د پرتمنیو او با صلابته وادنیو په ستاینه کې، خورا ښایسته شعرونه ویلي دي (و.گ. د عنصرې بلخي او فرخي سیستاني دیوانونه).

بوست ښار د اسلام د لومړيو فتوحاتو په زمانه کې د لښکرو استوگنځي (معسکر / لښکرکوت) يا زموږ په اوسني اصطلاح قرارگاه و، ځکه يې نو د لشکرگاه يا لښکرگاه په نامه بللي دي. د لوی استاد - ارواښاد علامه حبيبي (۱۲۸۹ ش/ ۱۹۱۰ع - ۱۳۲۳ ش/ ۱۹۸۴ع) په عقیده د عربانو تر راتگ او د عربي ژبي تر رواجېدو دمخه، په دري ژبه کې د عسکرو د راغونډېدو او استوگنې ځای ته «لشکرگاه» ويل کېده. لوی استاد په خپل ستر شهکار «تاريخ افغانستان بعد از اسلام» کې کښلي دي، چې د عربي ژبي «عسکر» کلیمه هم د دري ژبي له «لشکر» کلیمې څخه معرب سوې ده؛ او په دې توگه تر «عسکر» زړه او لرغونې ده (حبيبي، تاريخ افغانستان بعد از اسلام ۵۷۴؛ وپر ۲۱۳). «لشکرگاه» د هيواد د نامتو مؤرخ - ارواښاد استاد علي احمد کهزاد (۱۲۸۲-۱۳۲۲ هـ ش) د هغه ارزښتناک علمي - تحقيقي اثر نوم دی، چې د همدې ښار تاريخي او ادبي پېښې پکښې څېړلي سوي دي.

له بده مرغه د لشکرگاه / لښکرگاه کلیمه اوس، د پارسي او پښتو ژبو په ورځنيو محاورو او مکالمو کې، له يوه جغرافيايي نامه پرته، په خپله اصلي مانا نه استعمالېږي. د افغاني پارسي (دري) په رسمي او مطبوعاتي ژبه کې هم اوس د «لشکرگاه» ځای د ايرانيانو بې خونده او نارسا ترکيبي کلیمې (پايگاه) نيولې دي.

د پايگاه (پای + گاه) ترکيبي کلمه، لکه څنگه چې زموږ پوه او سترگه ورليکوال - ښاغلي معروفې هم په دقت سره اشاره کړې ده، د بنسټ، بېخ، بنياد، اساس، قاعدې، کښته برخي او داسې نورو په مانا د انگرېزي ژبي د «بېس» يا نورو اوروپايي ژبو د ورته کلیمو هو به هو ژباړه ده، چې په پيل کې له يوناني ژبي څخه لاتيني ژبي ته ننوتې ده؛ په دولسمه مېلادي پېړۍ کې له لاتيني څخه زړې فرانسوي؛ او بيا په څورلسمه مېلادي پېړۍ کې له فرانسوي ژبي څخه انگرېزي ژبي ته ننوتلې ده؛ خو د هغې عسکري يا پوځي مانا په انگرېزي ژبه کې تر (۱۸۲۰ع) کلو وروسته دود سوې ده. د زيات تفصيل دپاره، د ريښه پېژندنې د آن لاین فرهنگ، دغه لينک وگورئ:

<http://www.etymonline.com/index.php?search=base&searchmode=or>

د «لښکرگاه» قسماً مفعن سوې کلیمه له پخوانو زمانو څخه په پښتو کې باب وه؛ او پښتانه يې په کارولو کې هيڅ ستونزه او پېچومه نه لري. د دې ترکيبي ټکي اوله برخه (لښکر) په پښتو ژبه، په تېره بيا د هغې په لوېديځه لهجه کې پراخ استعمال لري؛ او اوس د دې ژبي نه بېلېدونکې برخه بلله کېږي؛ خو د هغې دوهمه برخه يانې د «گاه» ظرفي وروستارې يا شاووندي د ځينو ځايو له نومو لکه «لښکرگاه»، «قرارگاه» او نورو پرته، د پرزيات استعمال نه لري. که په پښتو کې د «گاه» د ظرفي وروستارې د نه لرلو له کبله د بلي کلیمې جوړولو ته اړتيا و مومو، بيا نو کولای سو د «لښکرگاه» د مفهوم او مانا بيانولو دپاره د «لښکرکوت» له ترکيبي ټکي څخه هم کار واخلو.

د ايتيمولوژۍ له پلوه «لبنکرکوت» له دوو بېلو ټکو «لبنکر» او «کوت» څخه جوړ سوی دی. «لبنکر» د پارسي «لشکر» مفعنه بڼه او «کوت» د کلا (قلعه)، جنگي کلا، لورپه کلا، لو (لويه) کلا يا بالا حصار، ټينگ او مزبوت مورچل په مانا په هندي، پارسي او پښتو کې مشترک ټکی دی، چې ريښه يې له هندي ژبې سره پيوند لري (پلاتس ۱۸۵۹). د «کوت/کوت» ټکی د پارسي په زړو متنو کې د «کوتوال» په ترکيبي کليمه کې ډېر ليدل کېږي، خو اوس يې ځای د عربي ژبې «قلعه»، «حصار»، «بالا حصار» او د پهلوي/پارسي ژبې «دژ» کليمې نيولی دی. په پښتو کې د «کوت» ټکی په ډېرو ترکيبي کليمو او عبارتو لکه «برېښناکوت»، «سلاح کوت»، «شاولي کوت»، «نادرشاه کوت» او داسې نورو کې تر اوسه ژوندی دی.

په لشکرگاه (لشکر + گاه) کې لکه څنگه چې گورو د کليمې مانا او مفهوم له ورايه ښکاره دی؛ کوچنی او لوی، لوستی او نالوستی گرده په پوهېږي؛ هيڅ اضافي تشریح او توضیح ته اړتيا نه لري؛ خو «پايگاه» له بلي تکميلي يا وصفي کليمې پرته قطعاً د لشکرگاه يا لبنکرکوت مانا نه رسيي. په پښتو او انگرېزي کې هم د عسکري قشلي يا لبنکرکوت په مانا د «اډې» يا «بېس» کليمه همدا ستونزه پېښوي. هرومرو يې بايد د مانا د وضاحت او تفسير دپاره يوه بله تکميلي يا وصفي کليمه هم راوړل سي. که څوک په پښتو کې يې وصفي کليمې يوازي «اډه» ووايي، نو د اروېدونکي په ذهن کې سمدلاسه د موټرانو اډه، د بگيو اډه او داسې نور مفاهيم ورگرزي. په پارسي کې هم د بلي تکميلي يا وصفي کليمې له يو ځای کولو پرته د «پايگاه» په کارولو سره د اروېدونکي يا لوستونکي په ذهن کې د «پايگاه سياسي»، «پايگاه مردمی»، «پايگاه اجتماعی»، «پايگاه اقتصادی» او داسې نورو ماناوو او مفهومانو ته تېرېږي.

سربېره پردې نيمگرټيا او نارسايي، هر صفت هم د اډې عسکري يا نظامي ځانگړتيا نسي په گوته کولای. په دې مانا چې «نوي اډه»، «زړه اډه»، «لويه اډه»، «کوچنی اډه»، «شمالي اډه»، «جنوبي اډه» او داسې نور عبارتونه هيڅ يو د اډې د عسکریت خصوصیت نه جوتوي. د همدې دليل له مخې بايد له اډې سره ملگری صفت خامخا د اډې لبنکرې يا عسکري خصوصیت ته اشاره وکړي لکه: «عسکري اډه»، «پوځي اډه»، «هوايي اډه»، «استخباراتي اډه»، «پوليسي اډه» او داسې نور، که نه نو د اډې کليمه به په يوازيتوب سره اروېدونکو يا لوستونکو ته د هغې د دقيقې مانا په موندلو کې، لوی سرخوږی پيدا کړي؛ او د فصاحت او بلاغت د اصولو پر خلاف کار دی، چې په لغتپوهنه کې يې ښه نه گڼي.

که څه هم په انگليسي ژبه کې تر (۱۸۲۰ ع) کال وروسته د «بېس» کليمې پر پخوانيو ماناوو د هغه پوځي يا عسکري مفهوم هم ورزيات سو؛ خو سره له دې هم دا کليمه د بل وصفي يا تکميلي ټکي له زياتولو پرته، د مانا په پوهېدو کې ستونزه او مشکل پېښي. د همدې التباس او سرخوږي د ليري کولو په خاطر زياتره د يوه صفت په

زياتولو سره کارپرې لکه: «میلیتري بېس»، «آرمي بېس»، «نېوي بېس» او داسې نور او يا يې د مفهوم د بڼه وضاحت او روښانولو دپاره نور مترادف او متقارب ټکي استعمالېږي، چې ځيني يې دا دي:

army base, camp, army camp, military instillation, post, barracks, headquarters, garrison, cantonment, station.

که د ایتیمولوژۍ له اړخه وگورو «پایگاه نظامی» له دوو کاملاً بېلو کلیمو څخه جوړ سوی عبارت دی، چې اوله کلیمه یانې «پایگاه» یې په خپله هم له «پای» او «گاه» څخه جوړه سوې مرکبه کلیمه ده. دا دواړې کلیمې په گډه یوازې د یوه واحد مفهوم او مانا یانې لښکرگاه یا لښکر کورت د افادې دپاره استعمالېږي. د «پایگاه نظامی» پر خلاف، «لشکرگاه/ لښکرگاه» داسې ترکیبي کلیمه ده، چې له دوو برخو یانې «لشکر/ لښکر» او «گاه» څخه جوړه سوې ده. د «لشکرگاه/ لښکرگاه» ټکی پر لنډوالي، سادگی او اسانۍ سربېره د مانا په لحاظ هم تر «پایگاه نظامی» یا پوځي اډې ښکلی، اسانه او پُر مانا دی. البته «لشکرگاه» پر دې شکلي او مانوي (معنوي) فضیلت سربېره زموږ د هیواد له تاریخ او ادب سره هم نه شلېدونکی اړیکې لري؛ نو په دې وجه یې باید د زړښت یا لرغونتوب ښکېنه هم له پامه و نه غورځول سي. دا ټول دلایل د دې ښکارندوی دي، چې د «لشکرگاه/ لښکرگاه» د کلیمو را ژوندی کول ډېر گټور او پرځای کار دی، چې ویاړ یې باید زموږ د محقق او مدقق همکار - ښاغلي معروفی مُسلم حق و بولو.

اما په پښتو او دري کې د عسکري قشلي، عسکري قطعي، قرارگاه، لښکرگاه، لښکر کورت یا پوځي اډې پر ځای یو بله کلیمه هم تر اوسه د خلگو په محاورو او مکالمو کې ژوندۍ ده، چې د نورو پخوانیو ټکو په شان یې باید له ورکېدو او بې رنگه کېدو څخه وژغورو. دا د «چوڼۍ/ چوڼۍ/ چهاوڼۍ/ چهاوڼۍ» کلیمه ده، چې له خورا پخوا زمانو څخه پر هندي ژبه سربېره، په ډېرو نورو هندي الاصله ژبو، پښتو او دري کې هم استعمالېږي. که څه هم نن سبا د افغانستان په رسمیتو کې د عسکري قشلي، عسکري قرارگاه، عسکري قطعي او گارنيزيون اصطلاحات ډېر کارېږي؛ او زموږ د ملي ترمینالوژۍ بڼه یې اخیستې ده؛ خو سره له هغه هم په کندهار کې له عمر و نو راهیسې د «چوڼۍ» کلیمه د خلگو په ورځنیو محاورو او مکالمو کې ژوندۍ ده.

زما په قاصر نظر د «چوڼۍ/ چوڼۍ» کلیمه زموږ په پراخه سیمه او پراخو اولسو کې د عمومیت، لنډوالي، سادگی، روانۍ او روښانه مانا یا هغه څه پر بنسټ، چې ژبپوهان او لغتپوهان یې د فصاحت او بلاغت د اصولو په نامه یادوي، تر لښکرگاه، لښکر کورت او پوځي اډې هم په زړه پوري برېښي؛ ځکه دا کلیمه هم له یوې خوا زموږ په ژبه کې تاریخي ریښې لري؛ او له بلې خوا تر اوسه د عام اولس په ورځنیو خبرو کې کارېږي. د لغتپوهني اصول او قواعد هم دا حکم کوي، که یو ټکی د دوو جلا ټکو مفهوم افاده کړای سي، بیا نو دوو ټکو ترکیب ته هیڅ حاجت

نسته. دغه راز، که له پوې ريښې څخه راوتلې ساده يا بسيطه کليمه په دوو يا درو ټکو کې بيان سوئ مفهوم، په واضح او روښانه بڼه بيان کړای سي، بيا نو له دوو بېلو ريښو يا دوو بېلو ټکو څخه جوړې سوي ترکيبي کليمې ته هېڅ اړتيا نسته. لنډ والی، سادگي، اساني او د مانا بشپړتيا (جامعيت او مانعيت) د نيولو جيزم تر ټولو مهم او اساسي اصول دي. ما د هري بلي ليکنې په څېر په دې ليکنه کې هم د پښتو د لغوي زېرمې د پراخېدو او بډاينې په هيله ټولي کليمې او ترکيبونه کار کړي دي.

ماخذونه او سرچينې

- حبيبي، عبدالحی. تاريخ افغانستان بعد از اسلام. چاپ سوم. تهران: دنيای کتاب، ۱۳۷۷.
- . تاريخ مختصر افغانستان. کابل: نشر کرده د کتاب چاپولو مؤسسه به همکاري انجمن تاريخ. ۱۳۴۲.
- . جنبش مشروطيت در افغانستان. چاپ جديد. قم: کميسيون فرهنگي حزب وحدت اسلامي افغانستان، ۱۳۷۲.
- ختک، خوشحال خان. د خوشحال خان خټک گليات. د څېړنوال محمد مؤمن پتوال، څېړنمل محمد عارف غروال او څېړنيار عبدالواجد واجد په اهتمام. کابل: د افغانستان د علومو اکاډمي، د ژبو او ادبياتو انستيتوت، د ادب او فولکور خانگه، ۱۳۵۸. لومړی ټوک.
- شادروان، حسن. اقبال شناسی. تهران: مرکز چاپ و نشر سازمان تبليغات اسلامي، ۱۳۷۱.
- عنصری بلخي، ديوان. به کوشش دبیر سياتی. چاپ دوم. ايران: ب.ن. ۱۳۲۳.
- غبار، مير غلام محمد. افغانستان در مسير تاريخ. چاپ چهارم. ايران: مرکز نشر انقلاب با همکاري جمهوري، ۱۳۲۸.
- فرخی سيستاني، ديوان. به کوشش دبیر سياتی. ايران: ب.ت.
- لاهوري، علامه محمد اقبال. کليات اقبال. به اهتمام داکتر جاويد اقبال. اشاعت ششم. کراچي: شيخ غلام علي اينډ سنز پبليشرز، ۱۹۹۰.
- (قانون اساسی افغانستان، ۱۳۸۲).
- هوټک، محمد. پټه خزانه. به تصحيح و تحشيه و تعليق عبدالحی حبيبي. کابل: پښتو ټولنه، ۱۳۲۳.

Brzezinski, Zbigniew. The Grand Chessboard : American primacy and its geostrategic imperatives. New York: BasicBooks, 1997.

Cooley, J. K. Unholy Wars, 2nd edition (London: Pluto Press, 2001).

D. I. Feldman et. al. International Law. Ed. Prof. G.I. Tunkin. English translation from the Russian edited by Muran Saifulin, Cand. Sc.(Law). Moscow: Progress Publishers, 1986.

Platts, J. T. A dictionary of Urdu, classical Hindi, and English. London: W. H. Allen & Co., 1884.

Tunkin, G.I. Law and Force in the International System. Trans. from the Russian. Moscow: Progress Publishers, 1985.

Wehr, Hans. A Dictionary of Modern Written Arabic. Ed. by J. Milton Cowman, 3rd. ed. Beirut: Librairi du Liban, 1980.

Websites:

<http://www.wsws.org/articles/2011/apr2011/afgh-a19.shtml>

<http://www.benawa.com/details.php?id=41909>

<http://www.surgar.net/-news-pg-Hot-News-1651.html>

<http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=24444>

www.reuters.com/article/idUSTRE70A3B620110111

<http://www.independent.co.uk/news/world/americas/us-begins-lockerbie-compensation-transfer->

http://en.wikipedia.org/wiki/Pan_Am_Flight_103

<http://www.closethebase.org/>

<http://people.sabanciuniv.edu/ficici/docs/20070710-Okinawa.pdf>

<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/japan/7795734/Japanese-PM-Yukio-Hatoyama-resigns-over-broken-Okinawa-base-promise.h>

http://www.worldpublicopinion.org/pipa/articles/international_security_bt/579.php

http://www.fluglaerm-kl.de/dl/American_bases_in_Germany_fs.pdf

<http://www.wsws.org/articles/2003/apr2003/germ-a07.shtml>
<http://www.nytimes.com/1991/12/28/world/philippines-orders-us-to-leave-strategic-navy-base-at-subic-bay.html>
http://en.wikipedia.org/wiki/United_States_withdrawal_from_Saudi_Arabia
http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/middle_east/2984547.stm
<http://www.foxnews.com/politics/2009/02/19/official-confirms-using-pakistan-base-launch-attacks/>
<http://www.timesonline.co.uk/tol/news/world/asia/article5762371.ece>
http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Military_coups_in_Turkey
<http://www.historyplace.com/worldhistory/genocide/armenians.htm>
http://en.wikipedia.org/wiki/Cyprus_dispute
http://www.worldpublicopinion.org/pipa/articles/international_security_bt/579.php
<http://icasualties.org/oef/>
<http://costofwar.com/en/>
<http://www.fas.org/sgp/crs/natsec/RL33110.pdf>
http://www.usatoday.com/news/military/2010-05-12-afghan_N.htm
<http://thehill.com/blogs/blog-briefing-room/news/63121-crs-calculates-cost-of-us-troop-presen>
<http://www.digitaljournal.com/article/282238>
http://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_the_People's_Republic_of_China
<http://www.tradingeconomics.com/united-states/gdp-growth>
<http://www.foreignaffairs.com/articles/67026/robert-d-blackwill/plan-b-in-afghanistan>
<http://www.blogfrommiddleeast.com/?new=69848>
[http://afgazad.com/Siasi/081810-Dr-Aziz-Formal-Support-and-Infomral-Subversion\[1\].pdf](http://afgazad.com/Siasi/081810-Dr-Aziz-Formal-Support-and-Infomral-Subversion[1].pdf)
<http://afgazad.com/Siasi/042511-KM-Ejaaza-ye-Lashkargaah-e-Begaana-Botlaan-e-Afghaniyat%5B2%5D.pdf>
<http://news.bbc.co.uk/1/hi/6965115.stm>
<http://articles.latimes.com/2010/oct/01/world/la-fg-1001-afghan-opium-20101001>

<http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=24697>
<http://www.bloomberg.com/news/2011-05-12/bin-laden-s-death-won-t-end-toll-on-taxpayers.html>
http://en.wikipedia.org/wiki/Indo-Pakistani_wars_and_conflicts
http://en.wikipedia.org/wiki/Indo-Pakistani_War_of_1965
http://en.wikipedia.org/wiki/Indo-Pakistani_War_of_1971
http://en.wikipedia.org/wiki/Kargil_War
<http://www.spiegel.de/international/world/0,1518,672828,00.html>
[http://afgazad.com/Tarixi/121808-A.A. Kohzad Shair Surkh wa Pir Sabz\[1\].pdf](http://afgazad.com/Tarixi/121808-A.A. Kohzad Shair Surkh wa Pir Sabz[1].pdf)
<http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=25089>
http://en.wikipedia.org/wiki/Zbigniew_Brezinski#Afghanistan
<http://www.davidappleyard.com/japan/jp22.htm>
http://nihon.awardspace.com/okinawa_sofa_crime.html
<http://okinawa-island.blogspot.com/2010/01/list-of-main-crimes-committed-and.html>
<http://thesop.org/story/world/2010/02/03/crime-and-the-us-military-in-okinawa.php>
http://en.wikipedia.org/wiki/Headscarf_controversy_in_Turkey
<http://www.geopoliticalmonitor.com/opinion-us-wont-leave-afghanistan-4414/>

پاڻي

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**